32 OLDAL * ARA 4 DINAR

Poštarina plaćena u gotovom

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam. Szubotica, 1927. VASARNAP, szeptember 25. 267. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—88 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica
Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Gazdaság, kultura, aztán politika!

Ne essék most szó ehelyütt a magyar párt választási agitációjának sajnálatosan szenvedélyes utójátékáról, a szombori és noviszadi kudarc okairól és semmi olyan kérdésről, amely körül az ellentéteket mélyitő polémia fejlődhetne ki. Vegyük tudomásul mint befejezett tényt, hogy a magyar pártnak csak két képviselőt sikerült a parlamentbe bejuttatnia és a napi politika szempontjainak kikapcsolásával igyekezzünk behatolni annak a problémának mélyébe, hogy miként tehetne szert a jugoszláviai magyarság arra az impozánsul kompakt egységre, amely az ország német kisebbségét összefüzi.

Mint a nemzetiségi fegyelmezettség csodálatos példájáról beszélnek az egész Vajdaságban arról a mintaszerü összetartásról, amellyel a szekicsi németek országos vezérük utasitását követték. Kraft kiadta a direktivát, hogy a szuboticai kerületben a németek a radikális párt kormánycsoportjának listájára szavazzanak és minden épkézláb szekicsi német ugy alávetette magát a rendelkezésnek, mintha az szentirás lett volna. Mi az oka ennek a szinte heroikus engedelmességnek és mivel magyarázható, hogy ehhez képest a magyarság tömegei és a magyar párt szervezetei között meglehetősen laza a kötelék.

A magyar és német kisebbség helyzetének összehasonlitásából mindenekelőtt az a megállapitás adódik, hogy a vajdasági németek kisebbségi küzdelmének évszázados gyökerei vannak, vezéreik gyakorlottak a szervezésben és tömegeik edzettek a fegyelemben, mig a magyar kisebbség mindkét vonatkozásban az ujoncállapot kezdetlegességei között hánykolódik. Szabad-e azonban ebből a párhuzamból azt a következtetést levonni, hogy a kisebbségi sorba szakadt magyarságnak is évszázadokig kell várnia, mig beleéli magát a háboru által teremtett uj helyzete követelményeibe? Az idő kétségtelenül sok nehéz feladatot kiérlel a megoldásra, de nem teszi tárgytalanná azt a nemes akaratot és elszánást, amely szüntelenül munkál az egyén és a közösség sorsának megjavitásán. Nézzük hát, mi a tulajdonképpeni alapja a német kisebbség szervezettségének, hogy felismeréséből okulást meritsünk.

A vajdasági németek szervezetei elsősorban gazdasági és kulturális jellegüek. A Kulturbund: hatalmas gyüjtőmedence, amely a német kisebbség minden erőtényezőjét egybefoglalja. Nincs az a németlakta falu vagy tanya, ahova a Kulturbund müködése ki ne terjedne s nincs az a német paraszt, aki a maga organizációjának jótékony hatását gazdasági szükségletei fedezésében és kulturális igényei kielégitésében *in concreto* ne érzékelné. Olvasmányai megválogatásában, gyermekei iskoláztatásában, a vetőmag beszerzésében, a talaj meliorizációjában, a fajnemesitésben: minden gondjában, amit az élet ráró, ott találja maga mellett a német paraszt a vezetőket, akik utmutatással és segitséggel látják el. A kézzelfogható gyakorlati előnyök megbecsülése a német szervezettség minden jelszónál szilárdabb fundamentuma és a német nemzetiségi szolidaritás maradandó talpköve. Ez a józan és céltudatos gazdasági és kulturális együttmüködés válik aztán a politikai célkitüzések energiaforrásává s innen van az, hogy a vezérek, akik olyan nagyszerü fogékonyságot tanusitanak népük közjóléte iránt, mint abszolut tekintélyek tudják tömegeiket felvonultatni a politika Mars-mezején.

A viszonyok ugy alakultak, hogy a magyarság a kisebbségi szervezkedés tekintetében előbb a politikai mozzanatokat domboritotta ki s a gazdasági és kulturális tennivalókat nagyrészt csak jelzik a pártprogramba beillesztett követelések. Ugy véljük, ennek az apriorisztikus politizálásnak velejárója, hogy a magyar párt vezérei nem tudtak eddig igazán közelférközni a magyarság széles rétegeihez, amelyek ilyen módon más pártok agitációjának is a befolyása alá kerültek. A magyarság politikai egységén főleg az a körülmény vágott réseket, hogy a magyar párt a gazdasági és kulturális kérdéseket mindössze megpenditette beszédekben, deklarációkban és programnyilatkozatokban, de tényleges munkát, gyakorlati tevékenységet ilyen irányban alig végzett s igy a magyar nép könnyen hajlott más pártok szociális és gazdasági tartalmu igéreteinek bizakodó mérlegelésére.

Az 1925-iki és a mostani választások legfőbb tanulsága tehát a magyarság számára, hogy a szervezkedés sulypontját át kell vinni a gazdasági és kulturális területre. Mint értesülünk, egy névtelen irott felhivás kering a Vajdaságban az *add tovább* láncán és ez az ugynevezett *lánclevél* átok szankciójával köti a magyarok lelkére, hogy ne iszákoskodjanak, ne adjanak rossz példát gyermekeiknek, ne cifrálkodjanak, ápolják egészségüket, csak egészséges magyar lányt vegyenek feleségül, dolgozzanak szorgalmasan és takarékoskodjanak. Az ilyen propagandát lényegében csak helyeselni lehet, de nincs szükség sem a titokzatos formára, sem a felhivás egyik kitételéből kiütköző vallási szinezetre. Leginkább pedig az a fontos, hogy a mozgalom ne merüljön ki eszmei tanácsok osztogatásában, hanem valóságos gazdasági és kulturális akciókat eredményezzen.

A magyar kisebbség vezetőire vár az a szerep, hogy népük gazdasági és kulturális boldogulásának feltételeit a politikai eseményektől függetlenül is, szivós munkával megteremtsék és csak ha ezt a missziójukat betöltötték, számithatnak a vajdasági magyar nép olyan osztatlan politikai egységére, amilyennel a német párt eldicsekedhetik.

Kompromisszumot akarnak létrehozni a Pasics-frakció és a kormánycsoport között

Stanojevics Áca két óra hosszat tárgyalt Vukicsevics Velja miniszterelnökkel
A demokrata-pártban is akció indult meg a pártegység biztositására

A radikálisok kedvezően fogadták a Radics-párttal való együttmüködés tervét

Beogradból jelentik: A *Bácsmegyei Napló* pénteki hiradása a radikálisoknak a Radics-párttal tervezett ujabb együttmüködéséről politikai körökben nagy figyelmet keltett, annál is inkább, mert a tervről hasonló információt közölt beogradi tudósitás alapján a Radics-párthoz közelálló *Jutarnji List* is. Radikális körökben megerősitették a hirt, hogy ilyen irányban akció folyik, azonban az erre vonatkozó megbeszélések még csak az előkészités stádiumában vannak. Általában radikális körök ezt a kombinációt kedvezően fogadják, mert megvalósulásától a párt poziciójának megerősödését várják.

A Radics-párt részéről még nem hangzottak el nyilatkozatok erre nézve. *Radics* Pavle szombaton *Bacsinics* Rude társaságában Beogradba érkezett, de az ujságirók kérdései elől mereven elzárkózott.

Ellenzéki körök nem tartják valószinünek, hogy a terv sikerül. Szerintük

Radics István olyan határozottan leszögezte magát Davidovics politikájához, hogy ilyen lépést most már nem lehet elvárni tőle.

A radikálisok viszont arra mutatnak rá, hogy már több izben dolgoztak együtt Radiccsal és

Radicsnak is kellemesebb az együttmüködés a radikálisokkal, mint a Pribicsevics-párttal.

Politikai körök nagy érdeklődéssel kisérik az akció további fejlődését.

A szlovén néppárt nem fuzionál

A szlovének nem nagy lelkesedéssel néznek a Radiccsal való együttmüködés elé. Most már világos, hogy a klerikálisok nem akarják feladni eddigi pártszervezeteiket és a radikálisokkal való szövetkezésük lazább keretek közt fog kialakulni, mint azt a radikálisok eleinte óhajtották. Jellemző erre nézve a szlovén néppárt hivatalos lapjának, a *Slovenec*-nek közlése, amely szerint a párt kitart a párt autonómiája és programja mellett és a fuzió hirét koholtnak minősiti. A lap szerint a szlovén néppárt és a radikálisok közt csak parlamenti együttmüködésről van szó. A szlovén néppártnak ez a magatartása már a radikálisok és Radics-párt együttmüködésére vonatkozó kombinációra vezethető vissza.

Akció a radikális párt egységének megóvására

A helyzet egyébként most már a képviselői klubokban fog kialakulni és ezért nagy érdeklődéssel kisérik a klubülések előkészületeit.

A radikálisok között ujból akció indult meg a pártegység megóvására. Sztanojevics Áca szombaton délelőtt meglátogatta Vukicsevics Velja miniszterelnököt és több, mint két óra hosszat tárgyalt vele.

Tekintettel *Sztanojevics* és *Petrovics* Nasztáz előzetes tárgyalásaira, Sztanojevics Áca látogatásának nagy jelentőséget tulajdonitanak. Azt hiszik, hogy

megkisérlik kompromisszumot létrehozni a Pasics-frakció és a kormánycsoport között.

A centrum tovább szervezkedik, de a legnagyobb csendben. Arra számit, hogy ismét erős csoportot fog alkotni a klubban, bár nem valószinü, hogy a dolgok mai állása mellett a helyzetre nagyobb befolyást gyakorolhatna.

A demokraták nem biznak a demokratikus blokk megalakulásában

A demokrata pártban **Davidovics és Marinkovics csoportja mellett kezd kialakulni egy harmadik csoport, amely a pártegység mindenáron való megóvását tüzte ki céljául.**

Ennek a csoportnak a tagjai azt állitják, hogy az övék a többség és remélik, hogy sikerülni fog nekik a pártszakadást mindenkép megakadályozni, bárki részéről is jelentkeznék ilyen törekvés. Ugy vélik, hogy

Marinkovics nem fogja Davidovics akcióját kontrakarirozni,

mert az ő számára is kellemesebb Davidovics kormányában vezetni a külügyeket, mint Vukicsevics kormányában. Ennek a csoportnak tagjai egyébként

nem biznak a demokratikus blokk megalakulásában és inkább hajlandók a radikálisokkal való együttmüködésre,

azonban az eddigieknél kedvezőbb feltételek mellett.

A vajdasági demokrata képviselők is konferenciára gyülnek össze

A vajdasági radikális képviselők konferenciájának hirére a vajdasági demokrata képviselők körében is felmerült az az eszme, hogy konferenciát tartsanak és megbeszéljék a vajdasági kérdésekben követendő politikájukat. Különösen erősen érdekli őket a községi választások kérdése és aggodalommal tárgyalják azt a hirt, hogy radikális körökben akció indult meg a vajdasági községi választások módját megállapitó szabályrendelet módositására. Attól tartanak, hogy a községi tisztviselők, különösen a jegyzők választásánál vissza akarják állitani a magyarországi hármas jelölési rendszert, amit a demokraták ellenéznek. Azt még nem lehetett megállapitani, hogy ennek az aggodalomnak van-e alapja.

Térdet eltakarni!

A becskereki gimnáziumban megreformálták a diákleányok szoknyáját

Becskerekről jelentik: A becskereki gimnázium leánynövendékei között nagy izgalmat kelt az az iskolai rendelet, amelyet *Szubotin* Szlávkó igazgató adott ki és amelynek betartását a tanárikar legszigorubban ellenőrzi. Nem kevesebbről van szó, mint a diáklányok ruházatának megreformálásáról, oly módon, amely érthetővé is teszi a nagymértékben megnyilvánult riadalmat.

Az igazgató rendelete megtiltja, hogy akár az alsóbbosztályu, akár a felsőbbosztályu diáklányok *térden felülli szoknyát hordjanak,* sőt az is példás büntetést von maga után, ha a szoknya épen csak térdig ér. A rendelet centiméternyi pontossággal állapitja meg a szoknya hosszuságát. Az alsó négy osztályba járó lányok szoknyája térden alul öt centiméternyire, a felsőbb osztályba járó lányoké pedig térden alul tiz centiméternyire kell, hogy leérjen.

Ezek után nem marad más hátra, mint a jelenlegi szoknyácskákat eltenni későbbre. Majd ha már kinőnek az iskolai padból, nagy lány, vagy asszony korukban nyugodtan viselhetik.

Elitélték

a porosz sorsjegycsalókat

Böhm főjegyző kétévi és háromhavi fegyházat, Schleienstein főtitkár másfélévi fegyhá at kapott

Berlinből jelentik: A berlini esküdtszék pénteken itélkezett az utóbbi évek egyik legnagyobb botránypörében, a melynek vádlottjai a porosz állami sorsjegyiroda két képviselője: *Böhm* főjegyző és *Schleienstein* főtitkár voltak.

Az ügyészség a két vádlottat hivatali sikkasztással, csalással és okirathamisitással vádolta. Böhm és Schleienstein a vádirat szerint a szerencsekerék körül végrehajtott manipulációval két nagyobb főnyereményt akart megszerezni. Az egyik százezer, a másik huszezer márkás nyeremény volt. A porosz államjövedék nem szenvedett kárt. mert a jogosulatlanul szerzett nyereményeket idejében sikerült lefoglalni.

A bíróság Böhmöt két évi és három havi, Schleiensteint másfélévi fegyházra itélte.

Átengedik a tartományoknak az állami gyógyfürdőket

Nagyarányu intézkedések a rák, a tuberkolózis és a vérbaj leküzdésére Az egészségügyi miniszter nyilatkozata

A legutóbbi sebészkongresszuson nagy lelkesedést keltett a közegészségügyi minisztérium delegátusának az a bejelentése, hogy a beogradi és a zagrebi kórház *egy-egy gram rádiumot fognak kapni a rákbetegek kezelése céljára.* Dr. *Szavics* Alekszandar közegészségügyi miniszter nyilatkozott egy ujságiró előtt a rák és a többi népbetegségek elleni küzdelemről és megerősitette azt a hirt, hogy nemsokára megérkezik Csehszlovákiából a megrendelt rádium, aminek árát felerészben az idei, felerészben a jövő évi költségvetésből fedezik. Hozzátette, hogy az ország területén több rákgyógyitó állomást fognak felállitani.

Elmondotta a miniszter, hogy kölcsönt keres, amelyből Délszerbiában, ahol a legrosszabbak az egészségügyi viszonyok, kórházakat szándékozik épiteni. *Huszmillió dinárt fog felvenni a minisztérium tüdőbetegszanatóriumok létesitésére,* ugyhogy többé nem kell majd Svájcba menni a tuberkulózus betegeknek. Az országban számos olyan kedvező fekvésü hely van, ahol minden természeti, klimatikus feltétel megvan a tuberkulózis gyógyitására és csak a megfelelő módern gyógyintézetek hiányzanak. Egyelőre négy szanatórium épitését vették tervbe, ezenkivül tüdővész-kórházak céljára is fedezetet teremt a minisztérium.

Folytatni akarja a minisztérium a *vérbaj leküzdésére* irányuló harcot is. Most küldik szét az orvos-specialistákat mindazokra a helyekre, ahol ez a betegség nagy mértékben dul. A miniszter a napokban szabályrendeletet dolgozott ki az egészségügyi szolgálatról és a járványos betegségek leküzdéséről.

Jelentős reform készül az állami gyógyfürdőkkel kapcsolatban is. *A gyógyfürdőket az állam át fogja engedni bizonyos feltételek mellett a tartományoknak,* a hires Vrnyacska-Banját pedig egy erős pénzcsoportnak szeretnék bérbeadni. Ilyen módon remélik elérni a fürdők felvirágoztatását. A már meglévő gyógyfürdőkön kivül az országban sok gyógyforrás kiaknázatlanul maradt, ezek tanulmányozásával most egy jeles szaktudóst biztak meg.

Németország választott bíróság elé viszi a háborus felelősség kérdését

Stresemann megvédte Hindenburgot és azonositotta magát a tannenbergi beszéddel

Párisból jelentik: A *Matin* Stresemann nyilatkozatát közli, melyben a német külügyminiszter *megvédi Hindenburgot* a francia sajtó támadásaival szemben.

— Amit Hindenburg a tannenbergi emlék tövében egykori harcos bajtársainak mondott, *nem egyéb, mint amit az egész birodalom lakossága tud és érez.* A tannenbergi beszéd különben — és ezt német felelős államférfiak százszor és százszor elmondták — abban csucsosodott ki, hogy *elfogulatlan és pártatlan választott bíróság elé kell vinni a háborus vétkesség vádját és véleményem szerint Németországnak e követelése elől nem lehet kitérni.* A német népnek ez a legfőbb kivánsága nem áll ellentétben azzal a békepolitikával, amelyet *rendithetetlenül tovább kivánunk folytatni.*

A nyilatkozat Franciaországban óriási feltünést keltett.

Vasas—OSKV 6:2 (3:1)

Szép számu közönség nézte végig a budapesti proficsapat játékát, amely minden tekintetben megfelelt a várakozásnak. A Vasas pompás játékkal lepte meg a közönséget, különösen a második félidőben, amikor a csatársor brilliáns technikáját a legnagyobb mértékben érvényre juttatta. Az OSKV várakozáson felül jól szerepelt és csatársorának sikerült többször áttörni a Vasas védelmet. Csupán Markovics durva játéka rontott a játék szépségén.

Mezőnyjátékkal indult a mérkőzés, de a Vasas hamarosan akcióba lépett és csatárai ügyesen kihasználták a gólhelyzeteket. A gólokat Szentmiklóssy (3). Himmer (2) és Jelinek lőtték. Az OSKV mindkét gólját Ilija révén szerezte meg az egyiket tizenegyesből. Nikolics biró jó volt.

Nem lehet kiközösiteni a magyar sorsközösségből magyar embert

Hetvenkedő, elhamarkodott, jogosulatlan éz jogtalan határozatok veszélyeztetik a magyar egységet

A jugoszláviai magyar pártot senki magyar bántani, támadni nem akarja. A választások alatt is, a választások óta is becéző szeretettel takargatja mindenki azokat a hibákat, mulasztásokat, baklövéseket, amelyeket esetleg észlel a párt vezetésében, még a szervezési és taktikai hibák fölött is mindenki szemet huny.

Nem pártpolitikából, hanem magyar érdekből.

A kritikával is várni kell addig, amig ez a magyar érdek várakozást parancsol. *A magyar párt jelenlegi vezetői vállalták, hogy az ő képességük, tudásuk, taktikájuk és politikájuk jobbá teszi a jugoszláviai magyarság sorsát. Az elkövetkezendőkért övék a felelősség.* Minden magyar embernek az az óhajtása, hogy azok, akik magukban erőt és hivatottságot éreztek a jugoszláviai magyarság vezetésére, sikerrel dolgozzanak s megvalósitsák, amire vállalkoztak. Csak ott és akkor lehet az intő szót felemelni, amikor ezt a magyarság érdeke követeli.

Tiltakozni kell az ellen, ami most mind gyakrabban kezd ismétlődni, hogy egyesek ezt a közös érdek parancsolta várakozást kihasználják és jogot arrogálnak maguknak arra, hogy bárki magyart is kizárjanak a magyar sors és magyar lélekközösségből, mert a magyarság boldogulását más uton keresi, mint azok, akik most könnyelmüen itélkeznek. *Kisebbségi párt nem csinálhat pártdiktatúrát.* Mi szóról-szóra aláirjuk azt, amit a Hirlap mai számában ir, hogy *a magyar párt minden magyarnak védelmi szerve és hogy a magyar párt sérelmet, mely bárhol, bármely magyar embert ér, orvosolni köteles.*

Hogyan egyeztethető össze azzal, hogy magukat magyar pártiaknak nevező urak egyeseket ki akarnak rekeszteni ebből a védelmi szervezetből s hogy e magyarok magyarokat megbélyegeznek azért, mert más taktikát követnek, mint azt, amelyről ugyancsak a pártlap állapitja most meg, hogy *nem volt egészen helyes?*

A magyar párt szombori szervezete azzal bélyegezte meg Zwirsics Károlyt, Szombor egyik érdemes polgárát, hogy

kizárta a magyar pártból.

Zwirsics Károly jó magyarnak érzi magát, akinek határozott érdemei vannak a magyarság körül. Legutóbb ő rendezte meg Szomborban az országos magyar dalos ünnepet, ami bátor és hasznos cselekedet volt s mindenesetre olyasmi, amit tisztelni tartoznának azok, akik cselekedetekkel még nem igen mutatták meg, hogy magyarok. Ezenkivül Zwirsics, mint ő maga állitja,

soha nem volt tagja a magyar pártnak, oda be nem lépett, tisztséget nem vállalt.

Neki tehát a Hirlap cikke szerint is joga volt, hogy ott agitáljon, ahol neki tetszett, viszont azoknak, akik képzelt hatalmukban őt kiátkozták, nem volt joguk őt, mint gonosz, kivetni való magyart megbélyegezni. Nem lett volna joguk akkor sem, ha Zwirsics Károly tagja lett volna a magyar pártnak, mert, mint a Hirlap is irja, a magyar párt

minden magyar védelmi szervezete,

amely csak a magyarság, a magyar ügy árulóit közösitheti ki soraiból. S azzal még nem magyarságát tagadja meg valaki, ha a szombori szavazókerület egyik jelöltjét nem tartja méltónak s nem tartja alkalmasnak, hogy a nemzetgyülésen a jugoszláviai magyarságot képviselje.

A kiátkozással, kiközösitéssel kissé fukarabban, de főleg óvatosabban és okosabban kellene bánni,

s rábizni a jugoszláviai magyar népre, hogy az sujtsa ezzel azokat, akiket sorsa és jövője árulóinak tart.

Mi jól tudjuk s mindenki tudja, hogy Szomborban nem azzal a párttal kötött paktumot a magyar párt, amelynek Szubotics Dusán igazságügyminiszter volt a lisztavezetője. (Csak mellékesen ismételjük, hogy nem szabadulhatunk attól az érzéstől, hogy *azért nem,* mert az egyéni érvényesülési vágy tulságosan türelmetlen volt. S zárjel közé foglalva regisztráljuk azt a tényt is, amit mi szintén előre megmondottunk, hogy a másik paktum révén nem is jutott a szombori kerületben magyar képviselő a parlamentbe.) Szuboticán azonban Szubotics Dusán lisztája köré csoportosultak a magyar párt vezérei is. Lehet-e tehát *a magyarság kiközösitésre méltó árulója* Szomborban az, akit Szuboticán a magyar párt hozsannázva dicsérne? Gonosz s a magyar sorsközösségből kivetendő-e az, aki a magyarság érdekét ugy véli szolgálni, hogy a noviszadi kerületben Sztankovics Szvetiszláv miniszternek támogatja, csakugy, mint a bánáti magyarok, akik szintén Sztankovics Szvetiszláv mellett foglaltak állást?

Ezekkel a kérdésekkel senki nem akar zavart kelteni. Csak arra akar rámutatni, hogy a taktikai ellentétek miatt senkinek sincs joga megbélyegző ítéletet hozni és

rést ütni a magyar egységen, amely meg van a taktikai ellentétek dacára is.

A kizárásokat, megbélyegzéseket az a mentalitás határozza el, amely most *megismétlődő hetvenkedésekkel* teszi kockára azt a szimpátiát, amit a magyar ügy és a jugoszláviai magyarság kálváriája megérdemel.

Parasztruhát kapnak a Radics-párt képviselői

Zagrebből jelentik: A horvát parasztklub csütörtöki ülésén igen érdekes vita folyt a Radics-párti képviselők egymásközti érintkezéséről és más külsőségekről. Radics István javaslatára elhatározta a klub, hogy a képviselők egymást tegezni tartoznak korra és foglalkozásra való különbség nélkül, hogy igy külsőleg is kifejezzék, hogy mint parasztképviselők testvérek egymás között. Javasolták, hogy a parasztpárt képviselői diszüléseken és más ünnepélyes alkalmakkor az általuk képviselt vidék népviseletében vagy történelmi viseletében jelenjenek meg. A nem-paraszt képviselők is parasztruhában tartoznak megjelenni és tetszés szerint kiválaszthatják egy-egy vidék népviseletét. A javaslatot elfogadták és most parlamenti körökben nagy érdeklődéssel várják az eddig tipikusan uri horvát képviselőknek, mint dr. Krajacsnak, Kosutics Ágostonnak, Svegel bárónak parasztruhában való debüjét.

Gyerünk fürdeni!

Délelőtt megnéztem a hőmérőt és letörültem a homlokomról a sulyos izzadtság csöppeket, a naftalinból előkerestem nyugalmazott fürdődresszemet és vártam a palicsi villamost. Mialatt a kocsira vártam, arra gondoltam, hogy szégyen ide, szégyen oda, én csendesen meg fogok fürdeni a palicsi tóban, mert tavaly juliusban tiz fokkal hidegebb volt és mégis ezren lubickoltunk a hüs vizben. Az idén nem panaszkodhatunk. Szeptember 24-ikén nyári meleg van és a fürdőzők lassan-lassan kezdenek visszaszállingózni a palicsi homokra. Kirobogtam a strandra. A villamoson a kalauz már elsejtette velem, hogy nem én leszek ott az egyetlen ember, mert az előző villamoson már egész csomó hölgy ment ki fürdeni. Annál jobb, gondoltam — és valóban — a strandon egész szép társaságot találtam.

A kabinosék már beköltöztek a városba, sőt már azt is hirdetik, hogy azok az urak és hölgyek, akik még nem vették át fürdődresszüket, haladéktalanul vegyék át. A fürdővendégek intim kis elit csoportja nem jött zavarba. Egy drótszállal kinyitottak néhány kabint és szabályszerüen levetkőztek. Délelőtt tizenegy óra felé valóban olyan nagy a meleg, hogy megfázás veszélye nélkül lehet fürdeni. A viz nem őrjitően meleg, de kellemes, a levegő tiszta, a homok langyos. Lehetünk harminc-negyvenen. Több a nő, mint a férfi és összebarátkozunk. Csendesen beszélgetve napfürdőzünk. Ezen nincs semmi csodálatos. Tavaly boldogok voltunk, ha kánikulában ilyen idő volt a fürdésre és ha elgondoljuk, hogy tavaly ilyenkor teljes gőzzel müködtek már a fakereskedők... Tizenkét óra felé a viz teljesen élvezhető és utána a meleg homokba temetkezve észre sem veszi az ember, hogy szeptember van, hogy kopaszodnak a fák és hogy reggel köd fekszik a vizen. Ilyen időjárás mellett ujból el lehetne kezdeni a fürdőszezónt. Másutt ilyenkor már javában áll a szinház s a hangverseny szezon... Ne hagyjuk magunkat. Nálunk legyen legalább fürdőszezon...

Butorok 8530
mélyen leszállitott áraikon
ERDÉLYI ANTAL
lakásberendezési vállalata
Subotica, Szudarević ulica 4.
(Klein Géza mellett)

Izgalmas szembesités a szuboticai detektiv és a Bálint-cég hivatalnoka között

A moli kasszarablási ügy tárgyalásának harmadik napja
Hétfőn folytatják a tanuk kihallgatását

A szuboticai törvényszéken szombaton folytatta *Latinovics* Milán törvényszéki tanácselnök a moli négyszázezer dináros kasszarablás bünügyének tárgyalását.

Délelőtt félkilenc órakor nyitotta meg a tanácselnök a folytatólagos tárgyalást. A bíróság kihallgatta *Székely* Bertalan és *Bóka* Péter moli földmiveseket, akik a kötlevélhamisitásokra vonatkozólag tettek vallomást. *Balassa* Péter azt vallotta, hogy a mult év elején eladott négy mázsa buzát, amit le is szállitott. Az elnök megállapitja az iratokból, hogy a pénztárkönyvben ezenkivül ujabb öt métermázsa buzát számolt el Szántó mire a tanu kijelenti, hogy négy métermázsán kivül többet nem adott el Szántón

Váratlan fordulat a nyomozásban

Schiller József, a Bálint-Testvérek moli alkalmazottja elmondja, hogy két hónappal ezelőtt *Matics* Gyura detektiv a moli fióküzletben kereste Bálint Zsigát, akitől *ezer dinárt akart kérni a nyomozás költségeire. Azt beszélte, hogy biztos nyomon van, délután már előhozhatja az elveszett százezreket,* mert négy nappal előbb Szuboticán letartóztatta Pataki Piroskát, Szántó sógornőjét és ennek levelezéseiből teljes bizonyossággal *megállapitotta, hogy a pénz Matics Milorád moli malomtulajdonosnál van.*

— Csodálkoztam ezen, mert Matics Milorád gazdag ember, de a detektiv kijelentette, hogy Maticsnak Pataki Piroska a szeretője volt. Megismételte a detektiv, hogy pénz kell és akkor este le fogja tartóztatni a malomtulajdonost s autón beszállitja Szuboticára. Azt feleltem neki, hogy Sztaribecsejről kapott telefonértesités szerint Bálint Zsiga uton van, talán ki fog szállni Molon és ad pénzt. Félóra mulva a detektiv elment, hogy rögtön letartóztatja Matics Milorádot, de visszajött azzal, hogy nem találta otthon. Elmesélte ezután, hogy Matics Milorádnak rokona *Bucsujnán* szuboticai városi detektiv, akinek tudomása van az egész ügyről. *Ha másnap délelőtt tiz óráig nem kap pénzt, mondotta Matics detektiv, akkor kikapcsolódik a nyomozásból és a városi rendőrségnek adja át. Harmadnap a két detektiv együtt nyomozott ellenünk.* Vasárnap délután kinyitották a moli irodát s mire én odaértem, az iratok és könyvek már kinn voltak. A Szántó-féle iratokat lepecsételt csomagban elvitték, jegyzéket hagytak róla. Az iroda előtt várt Matics Milorád autója, ő vitte el a detektiveket Becsejre.

A bíróság a tanut megeskette vallomására.

Zacskó Lajos irásszakértő, a bíróság felszólitására több kötlevelet megvizsgált és megállapitotta, hogy az aláirásokat Szántó József hamisitotta. *Raffay* Mátyás, a moli fiók vezetője a detektivek akciójáról tett tanuvallomást.

Pecárszki Szava, a sztaribecseji Bálint-cég pénztárosa elmondja, hogy ő fizetett ki négyszázezer dinárt Szántó rendeletére Berger Dezsőnek a moli fiók részére. Ugyancsak ő irt levelet Matics Gyura szuboticai vasuti detektivnek, kérdezve, hajlandó-e elvállalni a nyomozást. Matics detektiv elvállalta és rögtön felvett ezer dinárt, két nap mulva pedig telefonon ujabb pénzt kért, közölve, hogy biztos nyomon van. Később személyesen is megjelent, beszámolt Pataki Irmáról és arról a gyanujáról, hogy Matics Milorád malomtulajdonos a bünös. Pénzt kért, hogy a nyomozást erélyesen folytathassa. Mikor nem adtak neki pénzt, elment Molra, másnap táviratí pénzküldeményt kért Szuboticára, néhány nap mulva pedig egy másik detektiv társaságában letartóztatta Bálint Zsigát és Berger Dezsőt. A védő kérésére a tanut megeskették vallomására.

Pejics Milán sztaribecseji községi tisztviselő szerint, Bálint Zsiga a községházán azt mondta a két detektivnek, »hogy ha az ember el is vitte volna a pénzt, a saját pénzét vitte volna el.« A párbeszéd nem kihallgatásnak, hanem egyszerü beszélgetésnek tünt fel előtte. A tanut a védő kérésére megeskették vallomására.

Verték-e Berger Dezső tanut?

Bucsumján Andrija szuboticai városi detektiv tanuvallomása következett ezután. Elmondja, hogy Matics detektiv felkérésére és a feletteseitől kapott engedély folytán segédkezett a házkutatásnál Pataki Irma Vukovics-ucca 21. szám alatti lakásán. A házkutatás pontos dátumát az elnök többszöri kérdésére sem tudja megnevezni. Pataki Irmánál csak bort és szódaüvegeket találtak. Beszél Bálint Zsiga és Berger Dezső letartóztatásáról. Az elnök megkérdi, hogy jártak-e Molon a becseji akció előtt és miért nem emlitette ezt a tanu előbb. Bucsumján kijelenti, hogy a moli irodában lefoglalták a könyveket és iratokat, onnan mentek Becsejre. Eljárásukról nem vettek fel jegyzőkönyvet. »Ha el is vettem, az én pénzem, én felelek érte, van háromszáz láne földem« — mondotta a tanu szerint Bálint Zsiga, mire Matics detektiv megjegyezte: »Akkor nem kellett volna feljelenteni Szántót«. Bálinttal és Bergerrel este érkeztek meg Szuboticára. Itt a detektivszobában felváltva hallgatták ki a két letartóztatottat.

— Berger Dezső beismerte — mondja a tanu — hogy egy talált kulccsal kinyitotta a trezort, az előre megbeszélt terv szerint kivette a pénzt és Bálint Zsiga elvitte autóval.

Elnök: *Nem verték Bergert?*

— *Nem* — válaszolja a tanu.

— Nem igaz, hogy pofozták, a talpát verték?

— Nem. Önként vallott és mi jegyzőkönyvbe vettük, amit mondott.

Az elnök szembesiti Bucsumján detektivet Berger Dezsővel, aki a tanura mutat:

— *Ez is, meg Matics is vert.*

Nem vertük — felel a tanu.

— *Az arcom és a kezem ütötték gummibottal vertek.*

— *Egy ujjal se nyultam hozzá. Csak szigoru voltam vele.*

Elnök: Berger azt mondja, hogy pofozták és gummibottal verték. Kis ember, jól kézhez áll.

Berger: Rögtön kértem *Milatov* rendőrkapitány urat, hogy vizsgáltasson meg rendőrorvossal. Mijatov csodálkozott, hogy éjféltől négy óráig hallgattak ki. Sirtam is a veréstől.

A tanu: Lehet, hogy sirt, de én nem bántottam. *Hivatal az, ott nem támadnak rá az emberre.*

Az elnök kérdésére a tanu kijelenti, hogy Matics Milorád malomtulajdonos neki rokona. Dr. Kendjelac védő kérdi, hogy kik voltak jelen a kihallgatásnál mire a tanu azt válaszolja, hogy Nonkovics, vagy egy másik detektiv, mert annak is *ügyletei* voltak, továbbá Pusztovoid, az ujjlenyomat-osztály vezetője. A védő kéri, az ügyész ellenzi az esküttelt, a bíróság *a tanut megesketi vallomására.*

A 48.000 dinár titka

Vida Péter földmives, Szántó sógora, kijelenti, hogy látta Szántó házában a bizományi szerződést Bálintékkal aláirásával. *A kasszarablás után délelőtt tiz órakor Szántó adott neki 48.000 dinár értékü értékpapirt, tartozások fejében.* A védő kérdésére kijelenti a tanu, hogy Szántó József a saját nevében kereskedett.

Vida vallomása a tárgyaláson nagy feltünést keltett, mert ebből kiderült, hogy hol van az a 48.000 dinár érték, ami után a detektivek a Bálint-cégnél kutattak állandóan. Vallomására megeskették a tanut.

A tárgyalás végén *Kendjelac* Milivoj dr. védő hosszabb előterjesztésben inditványozza, hogy a bíróság idézze be azokat a tanukat, akik az első főtárgyaláson már szerepeltek, de most nem jelentek meg, inditványozza továbbá a már előbb az uj tárgyalásra beidézett, de meg nem jelent tanuk beidézését, végül előterjesztést még eddig be nem jelentett uj tanuk beidézése végett.

A bíróság a védő előterjesztésére azt határozza, hogy a hétfői folytatólagos főtárgyalásra megidézi az eddig bejelentett, de a tárgyalásra meg nem jelent tanukat, mig az ujonnan bejelentett tanuk beidézése ügyében később fog határozni.

Ezzel véget ért a szombati tárgyalás és az elnök kihirdette, hogy *hétfőn reggel félkilenc órakor* folytatják a bünpör tárgyalását.

A Radics-párt és a munkások nem csatlakoznak a szombori ellenzéki blokkhoz

A sztaribecseji magyarság önálló listával vesz részt a községi választásokon

Szomborból jelentik: A demokrata párt és az ellenzéki pártok képviselői péntek este tartották második konferenciájukat a demokrata párt klubhelyiségében, hogy egységes megállapodást létesitsenek a községi választáson követendő magatartásukra. A konferencián a demokrata párt, magyar párt, független demokraták, Radics-párt és a földmüves párt kiküldöttei vettek részt. Az értekezleten nem jelentek meg a munkásság képviselői, mert *a munkásság elhatározta, hogy önálló listával vesz részt a községi választásokon.*

A megjelent pártok képviselői megállapodtak abban, hogy a közös jelölőlistára minden párt annyi emberét jelöli, mint amennyi az országgyülési választásokon elért eredményéhez képest az illető pártot megilleti. Ezt a megállapodást csupán a Radics-párt képviselői nem tették magukévé, akik több helyet kértek a listán. Igy tehát a Radics-pártnak a blokkba való belépése egyelőre függőben marad. A megjelent pártok képviselőiből ezután bizottság alakult a közös községi program kidolgozására. A blokk egyelőre *csak a szombori választásokra vonatkozik, mert több párt a kerületi választásokon szabad kezet tartott fenn magának.*

A hivatalos radikális párt még nem döntött a községi választásokon követendő magatartásáról, de elvileg nem zárkózik el attól, hogy akár egy, akár több párttal megegyezést kössön a községi választásokra. A radikális párt vezetői több pártcsoporttal is tárgyalnak, de ezek a tárgyalások még egyik irányban sem fejeződtek be. A radikális párt a községekben a helyi viszonyoknak megfelelően fog egyik vagy másik párttal kooperálni.

A magyar párt kerületi intéző bizottságát vasárnap délelőttre Szomborba hivta egybe a pártelnökség, hogy irányt szabjanak a helyi pártszervezeteknek az egyes községekben követendő magatartásukra nézve. A munkás pártok mindegyike külön-külön önálló listával indul és egy uj párt is van alakulóban, amelyet azok a hunyevác vezetők alapitanak, akik eddig sem a Radics-párttal, sem a Bosnyák-frakcióval nem dolgoztak együtt. Hogy ez a pártcsoport a választásokon melyik nagyobb párttal megy együtt, arról a vezetők még nem döntöttek, de az már is bizonyos, hogy nem állitanak önálló listát.

A sztaribecseji magyarság állásfoglalása

Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji járási független magyarság vezetősége Balassa Pál tartománygyülési képviselővel az élén a hét folyamán érintkezésbe lépett a különböző pártokkal, *a tárgyalások azonban nem vezettek eredményre.* Dr. *Balassa* Pál kijelentette a *Bácsmegyei Napló* munkatársa előtt, hogy pártja, mint szám szerint a legerősebb, a paktum létrehozását a zavartalan munka érdekében, másrészt pedig azért kivánta, hogy ne kelljen kitenni a lakosságot ujabb választási izgalmaknak. Mivel a paktum nem sikerült, a magyarság önálló listával vesz részt a községi választásokon.

A hivatalos radikális párt és a demokraták álláspontja még nem ismeretes, ugyszintén az sem, hogy az ellenzéki pártok blokkba tömörülve vagy külön listán vesznek részt a választáson. Hir szerint a sztaribecseji zsidóság önálló listát állit fel és számarányukat tekintve két tagsági helyre számitanak az ujonnan megalakuló képviselő testületben.

Kiigazitották a választói névjegyzékeket a topolai járásban

Topoláról jelentik: A topolai járás községeiben kiigazitották a névjegyzékeket. Topolán 653, Feketicsen 88, Szekicsen 212, Csantaviren 118, Moravicán 35 és Bajsán 22 uj szavazót vettek fel a névjegyzékekbe.

Negyed órán át felfordított géppel repült egy német pilóta

A bravuros mutatvány után simán leszállt, de utánna elájult az izgalomtól

Berlinből jelentik: Veszedelmes artistaprodukciót mutatott be Köln és Bonn között *Fieseler* pilóta.

Fieseler délután négy órakor startolt Kölnből és alig emelkedett száz méter magasságba, száznyolcvan fokos fordulatot tett gépével és égnek forditott kerekekkel repült egészen Bonnig. Az ut 15 percig tartott és a pilóta ezalatt fejjel a föld felé kormányozta az aeroplánt. Bonn fölött két kört irt le gépével, aztán vizszintes helyzetbe hozta a gépet és simán leereszkedett.

A bravuros mutatvány annyira kimeritette Fieselert, hogy a gépből való kiszállás után ájultan esett összee és csak orvosi segitséggel tudták nagy nehezen ismét eszméletre kelteni.

A Népszövetség minden államának tartózkodni kell a támadó háborutól

A népszövetségi közgyülés határozattá emelte a lengyel javaslatot

Genfből jelentik: A lengyel biztonsági javaslat, amelyet a közgyülés határozattá emelt, a következőkép hangzik:

— A teljes ülés kimondja, hogy *a szolidaritás elve minden államra nézve kötelező* és a Népszövetség át van hatva attól a szándéktól, hogy az általános béke biztositása céljából minden tőle telhetőt elkövet, hogy a békét megőrizze. Ennek szellemében kijelenti, hogy *a támadó háboruk sohasem voltak alkalmas eszköz az államok közt esetleg keletkezett vitás kérdések rendezésére* és nem is szabad, hogy a támadó háborut mint vitás kérdések rendezésére szolgáló eszközt igénybe vegyék, mert *a támadó háboru nemzetközi büntett.*

A közgyülés kimondotta, hogy *a Népszövetséghez tartozó összes államok kötelesek kijelenteni, hogy a lengyel javaslatban lefektetett elvekhez tartják magukat.*

Akasztott ember a szilvafán

A szentai temetőnél öngyilkosságot követett el egy németcrnjai kereskedő

Szentáról jelentik: Szombaton reggel a szentai zsidótemető mellett egy szilvafán felakasztott férfi holttestét találták. Mellette egyik ágon a kalapja és botja függött. A zsebében talált iratokból megállapitották, hogy *Mayer* József hatvankét éves németcrnjai kereskedő az akasztott ember és a noteszének egyik lapján bucsulevelet találtak, amelyből kiderül, hogy a kereskedő öngyilkosságot követett el. A noteszlap szövege igy hangzik:

Felkérem a családom, hogy költözzön más városba, vagy más országba. Értetek halok meg gyermekeim. Láttátok hetek óta, milyen bus vagyok, senki sem kérdezte, mi a bánatom. Bocsássatok meg nekem.

A rendőrség jelentést tett az öngyilkosságról a szuboticai államügyészségnek, amely engedélyt adott arra, hogy a halottat boncolás nélkül temessék el.

Német papnevelőintézet nyilt meg Vrsacon

A jövő évre meglesz a német diákotthon is

Vrsacról jelentik: A vrsaci kisszeminárium, amelynek célja, hogy a német nemzetiségü katholikus papok utánpótlásáról gondoskodjék, megnyilt. Az intézetbe a Bácskából és Bánátból hatvan növendék jelentkezett felvételre, az intézet vezetősége azonban ugy határozott, hogy ebben az esztendőben csak tizenegy bánáti születésü növendéket vesznek fel. Ugy a Felsőbánát, mint a Délbánát német községeiből csak egy-egy növendéket vettek fel és vigyáztak arra, hogy valamennyi német község képviselve legyen a diákok között, akik a vrsaci állami reáliskola német tagozatának 1—3 osztályának növendékei. *Bácskából nem vettek fel kispap jelöltet.*

A kisszemináriumot a jövő iskolai évben ki fogják bőviteni és több növendék befogadására rendezik be. Az intézet alapitása körül *Endresz* Jakab vrsaci esperes-plébános szerzett elismerésre méltó érdemeket. Az esperes hosszabb tanulmányuton volt Ausztriában és Németországban ebben az évben, hogy az ottani hasonló intézeteket tanulmányozza. Az intézet vezetésével *Steinkampf* József reáliskolai hitoktatót bizták meg.

Vrsac német társadalma néhány hónappal ezelőtt akciót inditott *egy német diákotthon* alapitása érdekében. A szükséges előkészületek után felterjesztették az alakulandó diákotthon alapszabályait a népjóléti minisztériumhoz, amely most értesitette a szervezőbizottságot, hogy *az alapszabályokat jóváhagyta.* A diákinternátus, amelyik a vrsaci reáliskola német nemzetiségü növendékeinek lesz az otthona, a jövő évben nyilik meg.

Kirabolták a debeljácsai postát

A tettesek százezer dinárt vittek el

Vakmerő betörés történt pénteken éjjel a bánáti Debeljácsán. Ismeretlen tettesek behatoltak a postahivatalba és

a hivatal pénztárát teljesen kifosztották.

A betörést csak reggel vették észre, amikor a postahivatal vezetője felnyitotta a pénztárhelyiséget. Meglepődve látta, hogy a Wertheim-kassza ajtaja tárvanyitva és a pénz hiányzik belőle.

A nyomozás során megállapitották hogy

a betörők százezer dinárt vittek el magukkal.

A csendőrség széleskörü nyomozást inditott a tettesek kézrekeritésére, de ezideig még nem sikerült a nyomukra akadni.

Levine vasárnap startol Bécsből Velence felé

Az oceánrepülő amerikai bankár filmvállalatot akar alapitani

Bécsből jelentik: A *Miss Columbia* szombaton nem indult el Bécsből, bár a gép megsérült motorját még délelőtt kijavitották.

Levine a délelőttöt üzleti tárgyalásra használta fel. Az oceánrepülő amerikai bankár hosszabban tárgyalt az *United Artist Film Corporation* vezetőjével nagyobb szabásu filmvállalatról, melyet Levine Európában akar létesiteni.

Az asperni repülőtéren délután a Miss Columbia néhány próbakört tett és miután a kijavitott gép rendesen müködött. Levine elhatározta, hogy vasárnap reggel startol Velence felé. A start idejét reggel hat órában állapitották meg.

Ilyen a fegyverbarátság

A magyarok Szomborban az ellenzéki blokkal tárgyalnak

Szomborból jelentik: A szombori magyar párt vezetősége most tárgyal arról, hogy a községi választásokon az ellenzéki pártokkal közös lisztával menjen a küzdelembe. A szombori magyarság körében kinos megütközést kelt, hogy a magyarsággal szemben való gyülölködést még ez sem csökkenti s ma a magyar párt jövendő fegyverbarátai részéről érte igaztalan támadás a magyarokat.

A beogradi *Politika* szombati számában *Petrovics* Jován, *a bácskai tartomány közoktatásügyi inspektora* hosszabb cikket ir, amelyben többek közt azért támadja dr. *Lalosevics* Jócó országgyülési képviselőt, mert ő elnökölt a szombori dalosünnepen, ott elismerés hangján emlékezett meg a magyar kulturáról. Abból, hogy a szombori dalosünnepéllyel egyidőben *állitólag* Budapesten is volt dalosünnep, a közoktatásügyek türelmetlen szellemü inspektora irredentizmussal gyanusitja a magyarokat és az anacionalizmus vádját emeli Lalosevics ellen.

Az, hogy a magyarságot mindenki bántatlanul meggyanusitja, már megszokott dolog, a szomoru és arcpiritó az volna, ha a magyarság azokkal szövetkezne, akik türelmetlenségüknek léptennyomon tanujelét adják.

A majsai-uti verekedés

még egy szereplőjét szabad lábra helyezték

A szuboticai vizsgálóbiró szombaton délelőtt *szabadlábra helyezte a Majsai-uti verekedés még egy szereplőjét, Fleischman Ferencet is* és igy a halálos verekedésnek csak négy gyanusitottja maradt vizsgálati fogságban.

A helyszini szemle alkalmával, melyet mint megirtuk, pénteken délelőtt tartottak meg a kihallgatott tanuk, de maguk a többi vádlottak is *egybehangzóan vallották, hogy Fleischman Ferenc kezében a verekedés ideje alatt csak az esernyője volt,* mellyel később a verekedők közé ment és ide-oda hadonászva vele, szét akarta őket választani.

Vizsgálati fogságban igy csak négyen maradtak, *Zidjarev* Balázs, *Zidjarev* Lukács, *Zidjarev* Franjó és *Petrekanics* Gyura Majsai-uti lakosok, akiknek ügyében hamarosan megtartják a főtárgyalást.

A kórházban ápolt sebesültek közül *Szabó-Hatvani* József állapota lényegesen javult. *Szabó-Batancs* Mihály, akinek két ujját vágták le a verekedésben, *Hajcsunk* János és *Szabó* Dániel, akik felső karjukon szenvedtek sérülést, szombaton elhagyták a kórházat.

A nagy kamat miatt

öngyilkos lett egy bánáti földbirtokos

Becskerekről jelentik: Tragikus öngyilkosság történt szombaton délután Melencén. *Sztojkov* Vásza negyvenhétéves földbirtokos lakásán felakasztotta magát és mire tettét felfedezték, már halott volt.

Sztojkov a jelenlegi sulyos gazdasági viszonyok áldozata. Két évvel ezelőtt, Novibecsej határában százhusz hold földet vásárolt és a vételár egy részét drága kölcsönpénzből fizette ki. Közben a föld ára leesett és tartozására nem volt fedezet. Szombaton járt le az a váltó, amit Sztojkov a kölcsön fedezetére adott s a gazdának nem volt pénze ahhoz, hogy rendezze. Minthogy attól félt, hogy dobra kerül a vagyona, öngyilkos lett.

Sztojkov halála nagy részvétet keltett az egész Bánátban, ahol jól ismerték. Élénk szerepet játszott a Bánát gazdasági és politikai életében, Melencén elnöke volt a demokrata párt helyi szervezetének.

A gólya

Irta . Blazsek Ferenc

Gólyának, mint tetszik tudni, nemcsak azt a bizonyos madarat nevezik, amelynek említésére jólnevelt lányok és jámbor aggszüzek ugy érzik, hogy illik elpirulni, hanem azokat a pelyhesállu fiatalembereket is, akik ilyenkor összel, boldogan és büszkén, megszállják az egyetemeket.

Ilyenféle gólya volt Ács Imre is, aki eldugott vidéki városkából most került fel először Pestre. Ezek a legzöldebbek, ezek a vidékiek; ezek — hogy ugy mondjuk — a leggólyább gólyák.

Egy este Ács Imre elhatározta, hogy kimegy a ligetbe, mert azt is meg kell nézni. A vurstliban a körhinták, a barlangvasut, a szakállas hölgy, a Plasztikon és egyéb mutatványok mellett ugy elment, mintha nem érdekelnék őt, pedig érdekelték, csak röstellt megállni és bámészkodni — uriember létére — a bakák, cselédek és suhancok között. Az egyik bódé előtt mégis meg kellett állnia, mert oly sokan voltak ott, hogy elzárták az utat előle. És nem sajnálta, hogy megállt, mert érdemes volt. Fent, a kikiáltó mellett ugyanis egy nő állt, fehér testén fekete trikóval és szőke hajában tüzpiros rózsával, egy nő, akiről Ács Imre, ugy is mint gólya, rögtön megállapitotta, hogy ez határozottan a világ legszebb nője. Egyuttal azt is megállapitotta, hogy ő voltaképpen szamár. Mert hogyan is tudott szerelmes lenni abba a Juliskába otthon, amikor ilyen nők vannak a világon? A Juliska, nem lehet tagadni, vidéki viszonylatban szép és müvelt lány, de ez itt mégis csak más, egészen más...

A kikiáltó rekedt hangon folytatta a szónoklatát, amit napjában talán százszor ismétel:

— Itt látható továbbá, hölgyeim és uraim, Genovéva, a lélektani csoda. Hogy mit tud, azt én most nem árulom el. De nézzenek rá, hölgyeim és uraim, nézzenenek a szemébe és be fogják látni, hogy ez a nő tud. Egy lélektani csoda, ezzel mindent megmondtam. Eddig a nagy külföldi revük slágere volt, legutóbb például Párisban aratott olyan sikert, hogy a nagy Mistinguette beteg lett a sárga irigységtől. Önök tudják, ki az a Mistinguette. Itt fölösleges tovább magyarázni... Most pedig, hölgyeim és uraim, kezdődik az előadás. Csak felnőtteknek. A belépti dij csekély husz fillér... husz fillér... Tessék, lehet beszállni!...

A csőcselék, azaz — bocsánat — a hölgyek és urak egymás hegyén-hátán és tyukszemén átgázolva tódultak a pénztárhoz. A gólya azonban nem ment be. Valami szorongó érzés fogta el, félt ettől a nőtől és szeretett volna elfutni előle, hogy sose lássa többé és elfelejtse, amig lehet. Mert igy érezte, baj lesz. Nem szabad beleszeretni egy ilyen nagy és utolérhetetlen nőbe, aki ma még itt van, de holnap már Bécsben és azután Londonban fog ragyogni és hóditani és frakkos urak társaságában pezsgőzni. Pedig ebben a percben mindenét odaadta volna, ha csak egyszer is megcsókolhatná a szép, fehér kezét . . . Mégis meg kell ismerkedni vele . . .

Bentről taps hallatszott, megkezdődött az előadás. Hátul, a kiskapun, staniclisapkában és fantasztikusra mázolt arccal kijött a bohóc, hogy leszedje a képeket és a plakátokat a falról. Mert ilyen helyeken a bohóc a mindenes.

A gólyának hirtelen jó ötlete támadt. Odament a bohóchoz és igy szólt hozzá, kissé remegő hangon:

— Kérem... izé... nagyságos bohóc ur... egy kis felvilágositást szeretnék magától... némely dologra vonatkozólag...

— Melyik nő az a némely dolog? — kérdezte a bohóc.

— Eltalálta, nőről van szó... Mondja... kérem... micsoda nő ez a... ez a Genovéva nevü müvésznő?... Én ugyanis szeretnék vele megismerkedni, ha lehet. Nézze, bohóc ur... ne vegye sértésnek... itt van magának öt pengő, ha beviszi ezt a névjegyet a müvésznőnek és megmondja neki, hogy nagyon megtisztelve érezném magam, ha egy percre fogadna az öltözőjében.

— Fiatalember, maga pali. Bocsásson meg, de pali, ha öt pengőt ad ilyen csekélységért. Maga megérdemelné, hogy még jobban kihasználjam, de nem teszem, mert nekem van szivem. Az öt pengőt köszönettel elfogadom, mert nemcsak szivem van, hanem gyomrom is. A névjegyét ellenben tartsa meg. Minálunk nem kell azt ilyen előkelően csinálni. Öltöző? Muszáj röhögni... Várjon itt még félórát és ha kijön, egyszerüen szólitsa meg és intézze el vele a többit.

A gólyát kicsit bántották ezek a gunyos szavak. Hogy lehet igy nyilatkozni erről a nőről? De megnyugtatta magát azzal, hogy ezek a müvészek — tisztelet a kivételnek — léha ripacsok...

A személyzet, egyik a másik után, távozott a kiskapun. Végre kijött ő is, de nem egyedül, hanem egy másik nővel, akiről a gólya megállapitotta, hogy ez biztosan a társalkodónője... Elhatározta, hogy követni fogja őket... Végigmentek az Aréna-uton, majd befordultak a Lehel-uccán, a Vizafogó felé, amit a gólya kissé különösnek talált. De a szerelmeseknek azzal a csodálatos képességével, amellyel mindent jóra tudnak magyarázni, ujra megnyugtatta magát azzal, hogy Genovéva biztosan nem lakik itt, csak sétál most, ami igazán jót tesz a fáraszt óelőadás után... Hirből már ismerte ezt a vidéket, tudta, hogy sok apacs tanyázik erre és minden pillanatban várta, hogy előugornak a sötétből és megtámadják a szép nőt. Ez nem is volna rossz, mert ő akkor nekirontana az apacsoknak és leütné őket, amivel örök hálára kötelezné Genovévát, hogy megmentette az életét. Lehet, hogy őt ütnék le az apacsok, ami ugyan nem volna jó, de szép volna, amikor ott feküdnék, sebektől elboritva, imádottja lába előtt és szive végső dobbanásával suttogná neki: »Genovéva, szeretlek... lásd . . . meghalok érted.« De az apacsok nem jöttek . . .

Egy saroknál a két nő elvált egymástól, mire a gólya, összeszedve kevés bátorságát és még kevesebb francia tudását, Genovévához sietett és kissé dadogva bár, de mégis megszólitotta:

— Madame... illetve: mademoiselle... permettez -moi...

— Tessék? — kérdezte a lélektani csoda.

A gólya elámult.

— Hogyan?... Müvésznő... ön tud.. magyarul?...

— Csakis. Ha ugyan magyar nyelv az, amit mi beszélünk itt, a Vizafogón és kapcsolt részein.

— Hát ön... mégis... itt lakik?...

— Ausgetippelt itt. És mi az, hogy: mégis?... Maga csacsi! Mit gondolt maga, mi vagyok én? Talán egy Josephine Baker vagy egy Dollysisters? Azért, mert ott, az üzletben, Genovévának hivnak? Azt csak nem mondhatják meg, hogy az igazi nevem Benicsák Manci! Ez nem müvésznév, ennek nem dől be a közönség, mert egy Benicsák Manci nem lehet lélektani csoda... Maga is erre lakik?

— Én nem. Én Budán lakom.

— Szóval engem kisért idáig? Ez megható magától. De mért nem szólt előbb? Akkor mindjárt átmehettünk volna vacsorázni. Én nagyon szeretem a budai kis korcsmákat. De tudja hozzánk nem lehet menni. Egy szobánk van összesen, az anyámmal. Na, mi az? Merre menjünk?

A gólya nem válaszolt. Hogyan is tudná megmondani ennek a nőnek azt, ami benne történt, ami benne fáj?... Szó nélkül megfordult és ment vissza, imbolygó léptekkel és meggörnyedt háttal, mintha temetésen volna... Aztán kivette a kis selyem-zsebkendőjét, amelyet elutazása előtt kapott a Juliskától, az ajkához emelte bünbánóan, mint egy drága, szent ereklyét és letörölte vele a könnyeit....

Meghalt a jazz

1.

Az alt-szaxofon mély orrhangja dünnyög minden lokálban, tompa pattogással asszisztál a banjo hozzá, hörög az autótülök és a posaune rikolt, a réztányérok belecsattognak a jazzwerk üstdobjának fülsértő puffogásába és — *a jazz mégis meghalt.*

2.

Mi volt a jazz?

Négermuzsika. Kulturálatlan, csiszolatlan és *szabálytalan* hangorgia. Primitiv faji zene. A háboru után jött, amikor minden forrongott, izzott, vajudott, amikor a véres kulturcsőd likvidálásával valami egyetemes vágy támadt uj életlehetőségek, uj társadalmi formák, uj müvészet után, minden után, ami igazabb, emberibb, nyersebben őszinte. Felszabadulási kisérlet egy hazug civilizációból: minden vonalon, politikában és irodalomban, gazdasági életben és a szerelmiben, a pikturában és a mathematikában, — ez volt akkor. Káosz. Amikor nagy az uccai lárma, villamosok csörömpölnek, autók robognak, stráfkocsik zörögnek, minden ember elkezd — *mer* — hangosan dudolni. Valahogy igy szólalt meg az általános zenebonában a néger. És az elnyomottságából feltörekvő fajta féktelen gajdolása, a jazz, egybeesett az akkori törekvésekkel, nyelvöltögető, konvenciótlan, vakmerő hangfintoraival himnusza lett a lázongásnak, szimbolummá avanzsált. Jazz: ez jelentette az inflációs papirpénz zizegését, a siber jóllakott böfögését, a spartakusz-harcok gépfegyverkattogását, a konjunkturás dáridók pezsgősüvegeinek durrogását, a bé-listás gyomorakkordjait — a napi élet triválisan exotikus hangszereinek orkesztere ez volt a jazz.

A szimbólum nem élheti tul a jelképezettet. Az őserdő négere nem maradhatott örökké *hangadó* — a szó szoros értelmében is — Európában. A jazznak el kellett tünnie a *Nachkriegzeit* felszámolásával.

El is tünt.

3.

Cigányzenét csak cigány játszhat. *Kéler* Béla népdal-átiratait elrántják a berlini *Conditorei Wien* zeneakadémiát végzett, müvészokleveles magyar muzsikusai olyan betyárosan, hogy öröm hallgatni, de a cigányos *a-rithmikát* nem tudják belevinni: *nem merik felrugni a taktust.* Az iskolázott fülnek az ütem: tabu. A cigánynak fogalma sincs az ütemről. A négernek se. Rithmikai érzéke szenzációs, de akkor nyujt el egy hangot, amikor neki tetszik és fütyül a zeneelméleti szabályokra. Ahogy cigányzenét csak a cigány, *négerzenét csak a néger játszhat.* A jazz néger zene. Se Paul *Whitemann* zenekara, se az *Alexanderis Ragtime Band,* se a *Rappaport-Orchester* nem tud — nem is akar — jazz-muzsikát produkálni.

Az igazi jazzra *nem lehet szalontáncot lejteni.*

A fehér jazzbandistek tánczenévé hamisitották a jazzt. Nevét megtartották hangszereit átvették, külsőségeit utánozták, de kiméletlenül taktusra játszszák »számaikat«, hogy szteppelni lehessen rá.

Ennek pontosan annyi köze van a néger muzsikához, mint a két Adler-testvérnek, *Ányos* Lacinak és *Sas* Nácinak a cigányzenéhez.

A jazz az emberiség háboru-utáni — s az első időkben zajos explóziókban megnyilvánuló feszültségét, szorongását, nyugtalanságát szimbolizálta. Mindez az igéretez zavarosság valahogy levezetődött, ötven, vagy még több percentes kiegyezésekkel s a békének ujból előkotort polgári formái közé szelidült és csöndesedett; igy történt a jazzzel is. Karmait lenyirták, kifésülték borzasságát és cilinderrel egybekötött uszónadrágos kosztümje helyett frakkba bujtatták.

Összhangzattant kellett tanulni a jazzkompoziciónak. Szólam vezetést kellett tanulni. Kiméletlenül belegyömöszölték a 88, illetve 136 taktusos sémába.

4.

A jazztól amikor betört az európai zenébe, azt várták, hogy olyan felfrissitését hozza majd magával, mint annakidején a kontrapunkt.

Erre azonban nem volt ideje. Mielőtt a jazz átformálhatta volna az európai muzsikát, az európai muzsika átformálta az egykettőre talaját-vesztett, ellentállásra képtelen jazzt.

Ami a *zimmerrein*-é adjusztált jazzból megmaradt, az se nem uj, se nem értékes.

Melodikában ez a jazz nem jelent semmit. Egyrészt, mert rá erőszakolták a nyolc taktusos periodikát, ami operettslágeri triválisegyszerüséget jelent, (az uj jazz-szerzeményeket a zeneileg iskolázatlan fül is egyszeri hallásra meg tudja jegyezni), másrészt mert nem is törekszik dallambeli eredetiségre, hanem — már szinte imponáló nyiltsággal és őszinteséggel — *plagizál.* A legnagyob Whitemann-sláger, a »Yes we hav no bananas« (magyarul: »Jaj, hogy unom a banánt«) nem más, mint *Händel* »Messiás«-ából a Halleluja főtémája. Puccinit, Mozartot, Grieget, Mendelssohnt és a többieket már mind letarolták a jazz-»komponisták« — minden pillanatban várom, hogy valamelyik felfedezi a Hetedik Szimfónia szinkopás zárótételének jazzről-pattantságát és megbecsteleniti Bethoveent — és sorra »jazzesitik« a népdalokat.

Uj *harmonizálás?* Szó sincs róla. Ha megvakarjuk a mai jazz látszat-polifóniáját, legfeljebb egy pár domináns-nonaakkord, vagy néhány alterált hármashangzat bujik elő.

Ami a *ritmust illeti, az egész tánc-jazzmuzsika nem egyéb, mint a régi agyoncsépelt parddé-mars,* többé-kevésbbé tulzottan szinkopálva. Ezt azonban nem a jazz hozta; *Sousa*-t, az amerikai indulókirályt kerek tizenöt évvel ezelőtt kontrázta meg Irving *Berlin,* a bár-pincér a maga szinkopált marsaival s két akkori slágere, a »Cserebogár, cserebogár, temiattad nem lesz nyár« és a »Minden asszony igy csinál, igy csinál, igy csinál« még ma is frissebb és modernebb ritmusu, mint az összes uj steppek és trottok együttvéve.

Az »ujszerü« *instrumentálás:* procc halmozása azoknak a zenekari effektusoknak, amelyeket az utolsó husz-harminc évben *Debussy, Schöneberg,* Richard *Strauss* és Igor *Stravinsky* találtak ki

5.

Az igazi jazzt nem a tánctéboly irtotta ki. Pusztulnia kellett, mert korszerütlenné vált. A táncőrület csak azt eredményezte, hogy megmaradt belőle valami csökevény, amit ma is jazznak hivnak s ami öröklött népszerüsége révén sokkal gyilkosabban pusztitja a tömegek zenei intelligenciáját, mint *Kálmán* Imre összes operettjei, beleértve a »*Marica grófnő*«-t is.

A néger nem tehet róla.

CSAK
Dr. OETKER féle
BACKIN
SÜTŐPORRAL SÜT!
A 104 receptet tartalmazó könyvet kivánatra ingyen és bérmentve megküldi:
Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

Ötvenezer szuboticai nőt akarnak politikai pártba szervezni

Vasárnap délután fél háromkor lesz a nők nagygyülése a városházán — Az országos nőmozgalom vezetői lesznek a gyülés szónokai

A Női Párt vajdasági zászlóbontása

A Női Párt köré csoportosult feministák az utóbbi napokban országszerte erős mozgalmat inditottak a »felvilágosult nők« megszervezése érdekében, hogy ily módon könnyebben kivivják maguknak a szavazati jogot. A Női Párt mögött állitólag igen tekintélyes politikai személyiségek állanak, akik titokban minden erejükkel arra törekednek, hogy a nőket szavazati joghoz juttassák. A nők szavazati jogáról az alkotmány hetvenedik szakasza is megemlékszik és kimondja, hogy arról egy későbbi törvény fog intézkedni. Eszerint a nők szavazati jogának megadása nem vonja maga után az alkotmány megváltoztatását, csupán törvényt kell hozni, amely elismeri a nők politikai szervezkedését és szavazati jogát. A jólértesültek ugy tudják, hogy a nők szavazati jogát az illetékes tényezők már egy évvel ezelőtt meg akarták adni, de nem általánosan, hanem csak a négy középiskolát végzett és az iparengedéllyel biró nőknek. A »Női Mozgalom«, valamint a »Női Párt« ezt eleve visszautasitotta és általános választási jogot követelt a nőknek.

A Női Párt *elnöksége* szeptember huszonötödikén, *vasárnap délután három órakor Szuboticán a városháza dísztermében* alakuló nagygyülést tart, amely alkalomból felhivást intézett a szuboticai felvilágosult nőkhöz:

Testvérek!

A Női párt központi szervezete vasárnap délután három órakor a városháza dísztermében alakuló közgyülést tart. Minden asszony és leány kötelessége, hogy megjelenjen ezen az első értekezleten. Felhivjuk Szubotica női társadalmát, hogy *nemzetiségre vallásra és korra való tekintet nélkül jöjjön el a nagygyülésre.* Mutassuk meg női testvéreink, hogy erősek vagyunk.

A Női Párt az öntudatos női nép jogait követeli.

A Női Párt tisztán politikai szervezet.

Szerb, magyar, bunyevác, német zsidó asszonyok és leányok jöjjetek el az első szuboticai női gyülésre!

A felszólitásból kitünik még, hogy a beogradi központ részéről Szuboticára jönnek a női gyülésre dr. Brkics asszony dr. Vucsetics asszony, dr. Markovics asszony, Maizner tanitónő, Vidákovics asszony ügyvédnő és Ljubojovics Darinka volt szuboticai, most beogradi gimnáziumi tanárnő.

A szuboticai nők körében, nagy érdeklődés nyilvánul meg az első női gyülés iránt. A gyülés szónokai kizárólag nők lesznek.

A Bácsmegyei Napló munkatársa beszélgetést folytatott a Női Párt egyik tagjával, aki annak a reményének adott kifejezést, hogy a szuboticai urinők és urleányok eleget tesznek a felhivásnak és impozáns számban fogják bizonyitani öntudatosságukat, politikai érettségüket és a korral való haladásukat. Azután igy folytatta:

— Nemcsak Angliában, hanem Magyarországon is megvannak már szervezve a nők és parlamenti képviseletük is van. A nőmozgalom Jugoszláviában eddig különösen Szerbiában és Horvátországban ért el eredményeket, de Boszniában is vannak kitünően müködő szervezeteink és a legerősebb vidéki szervezeteink a szavazói. A Vajdaságot eddig nem tudtuk megszervezni és remélem, hogy itt sokkal könnyebb lesz a munka, mint a többi tartományokban. A nép itt kulturáltabb, felvilágosultabb, mint a passziv vidékeken.

— Miért kezdik épen Szuboticán a nők politikai szervezését?

— Szubotica a Vajdaság fővárosa és érthető, hogy ide jöttünk először. Remélem, hogy Szubotica női szervezete rövid időn belül kétszer olyan erős lesz, mint a központi szervezetünk. Szuboticán százezer lélek lakik és bizonyára *ötvenezer nő van köztük.*

— *Mi a Női Párt programja?*

— Egyelőre csak annyit árulhatok el, hogy *az általános női választó jog kivivása,* a többit meghallja a vasárnap délutáni nagygyülésen. *A vasárnapi értekezlet nyilvános lesz és kérjük különösen a magyar, zsidó és bunyevác urinőket, hogy jelenjenek meg.*

— Azért jöttünk, hogy megalakitsuk a Női Párt helyi szervezetét, amit viszont csak magyar, zsidó és bunyevác urinők bevonásával lehetséges. Nálunk *nőknél, nincs nemzetiségi különbség.* Mi nők vagyunk és a nők jogait védjük vallásra és nemzetiségre való kivétel nélkül.

— Részletes politikai programunk még nincs. Ugy gondoltuk, hogy ezt az egész ország női szervezetei fogják majd megállapitani.

A nők szervezésének agitátora őszinte, nagy lelkesedéssel beszélt. Igazi modern tipus. Orvosnő és ha rendelőjét elhagyja a klubba megy, dolgozik, ir, levelez, beszél, térit, agitál, tárgyal gyülésekre utazik, interjut ad és ha kell talán plakátokat is ragasztana... Meg van győződve arról, hogy nincs messze az idő, amikor a nők sérelmeit a parlamentben is elmondhatja. Azt mondja: A nőket ma minden hivatalból kinyomják a férfiak — politikusok protekciója segitségével. Ha a politika oly nagy hatalom — majd a nők is politizálnak.

A Női Párt profétája sokkal csinosabb, semhogy lelkes agitációja hatástalan maradhatna a — férfiakra. Mi is nyomban a nőmozgalom hivének szegődtünk és irigykedve gondolunk arra, hogy milyen jó dolga lesz, majd a riporternek ötven év után. Milyen könnyü dolog lesz hü tudósitást irni egy női politikai gyülésről, amelyen *egyszerre harmincnegyven, vagy száz asszony fog beszélni.* Bizonyára rövidesen kialakul az egységes séma. Például igy:

»*A Női Párt ma tartotta az X. Y. vendéglőben a községi választásokat előkészitő agitációs gyülését, amelyen háromszáz asszony vett részt és több mint háromszázan felszólaltak.*«

Ami pedig a ma délutáni nagygyülést illeti: Asszonyok és leányok, legyetek ott valamennyien a vasárnapi nőgyülésen nemzetiségre, fajra, vallásra és korra való tekintet nélkül! Öregek ép ugy, mint fiatalok. Illetve tekintettel arra, hogy mi férfiak is ott leszünk: *főleg fiatalok . . .*

Sokcsics József

Szerelmi bánatában

felakasztotta magát egy vrsaci tanár

Vrsacról jelentik: *Panics* Dragutin huszonhétéves vrsaci tanár szerelmi bánatában Zlatna Greda-uccai lakásán felakasztotta magát és mire hozzátartozói az öngyilkosságot felfedezték, már halott volt.

Panics Dragutin egy évvel ezelőtt végezte el az egyetemet és nyert tanári diplomát. Tanulmányainak befejezése után hazatért Vrsacra, itt szerelmes lett egy német leányba. A leány az első időben szivesen foglalkozott az intelligens, szimpatikus fiatalemberrel, később azonban tudni sem akart róla és határozottan kijelentette, hogy nem lesz a felesége. Panics efeletti elkeseredésében már hetek óta foglalkozott az öngyilkosság gondolatával, ismerősei azonban csak muló természetünek tartották a fiatal tanár elkeseredését.

Néhány nappal ezelőtt megvizsgáltatta magát egy vrsaci orvossal, aki megállapitotta, hogy *Panics gyógyithatatlan betegségben szenved.* Ez még jobban elkeseritette a fiatal embert és végleg elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Elment a leányhoz látogatóba és azt mondotta, hogy *bucsuzni jött, mert hosszabb időre fürdőre utazik gyógykezeltetés végett.* Azután hazament és *bezárkózva szobájába, felakasztotta magát.*

Két levelet hagyott hátra, az egyikben anyjától vesz bucsut, a másikat pedig szerelmesének irta.

Az öngyilkos fiatal tanár családja iránt városszerte nagy részvét nyilvánult meg.

HIREK

A szubotical magyar párt annak a közlését kéri, hogy vasárnap nem tart semmiféle értekezletet. Az értekezlet időpontja még nincs megállapitva, egyik szubotical lapnak erre vonatkozó hiradása téves.

— **Pancsevói küldöttség a kereskedelmi miniszternél.** Beogradból jelentik: A pancsevói kereskedelmi akadémia megszüntetése miatt pénteken nagyobb küldöttség ment Pancsevóról Beogradba. A küldöttség tagjai felkeresték dr. Spaho Mehmed kereskedelmi minisztert és kérték, hogy az iskolát állitsák viszsza. A miniszter megigérte, hogy tanulmányozni fogja a kérdést.

— **1929-ben ül össze Hágában az első nemzetközi jogászkongresszus.** Genfből jelentik A nemzetközi jog kodifikálásának továbbfejlesztését tárgyaló bizottság kimondotta, hogy 1929-ben ül össze az első nemzetközi jogászkongresszus Hágában. A kongresszus az állampolgárságon kivüli viszony rendezéséről, a felségjog alá tartozó vizek határainak szabályozásáról és egyéb fontos kérdésekről fog tanácskozni.

— **Lemondott az uj gudunicai plébános is.** Vrsacról jelentik: Weber Péter guduricai plébános, aki nevét a délbáti egyházi háboruban tette ismertté — mint ismeretes — engedve a hivek óhajának, beadta lemondását. A megüresedett plébániára Albert Mátyás velikakikindai káplánt nevezték adminisztrátornak, Albert azonban néhány napi ott tartózkodás után szintén lemondott. Adminisztrátornak ezek után Steinkampf József vrsaci gimnáziumi hittantanárt nevezték ki.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Sok helyütt eső, esetleg zivatarokkal, később nyugatra forduló szelekkel hősülyedés.

— **Kommunisták és fajvédők véres verekedése Berlinben.** Berlinből jelentik: A Berlinhez tartozó Schönebergben a nemzeti szocialisták gyülést tartottak. A gyülés szinhelyére behatoltak a kommunisták, akik az Internacinálét kezdték énekelni. A fajvédők megtámadták a kommunistákat, amiből általános verekedés támadt. A verekedésnek több sulyos sebesültje van. A rendőrség több kommunistát letartóztatott.

— **Az országos rák-ellenes liga a Vajdaságban is megkezdi működését.** Noviszadról jelentik: Beogradban ezen a héten tartották meg az orvosvilág nagy érdeklődése mellett az országos sebészkongresszust, amelyen összesen hatvanegy pont szerepelt, felölelve a sebészet modern problémáit. Ezek között legfontosabb volt a rákbetegség leküzdése és az országos rákellenes-liga megalakitása, amelyben különösen nagy szerepe volt dr. Velicskovics Szvinjarev noviszadi orvosnak, a rákbetegség alapos ismerőjének. Dr. Velicskovics pénteken tért haza Noviszadra és elmondotta, hogy a kongresszus legfontosabb pontja a rákbetegség leküzdésére alakitandó liga ügye volt. A kérdéshez többen hozzászóltak, majd Velicskovics inditványára megalakitották a rákellenes ligát, melynek központja Beogradban lesz. A liga elnöke dr. Jovánovics Gyorgye. A liga hamarosan megkezdi munkáját és szekciókat létesit az ország több városában, továbbá oktatóelőadásokat tartanak a betegség lényegéről és gyógyitási módjáról.

— **A dunamelléki tartomány választmánya közgazdasági értekezletet tart Vrsacon.** Vrsacról jelentik: A dunamelléki tartomány választmánya elhatározta, hogy október első napjaiban Vrsacon közgazdasági konferenciát tart, amelynek napirendjén a gazdasági válság megoldásának lehetősége szerepel. Az értekezletre a tartomány területén levő gazdasági egyesületeket, gazdasági szaktekintélyeket és a bánáti iparkamara vezetőségét hivják meg. Az értekezlet iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg gazdasági körökben.

— **Három dinár rokkantsegély egy napra.** Beogradból jelentik: Az állami főszámvevőszék statisztikai adatai szerint az országban 228.122 személy kap rokkantsági vagy hadiözvegyi segélyt Van 51.701 rokkant, 120.319 hadiözvegy, 29.437 hadiárva, 15.510 aggastyán, aki elvesztette a háboruban családfentartóját. Mindezek összesen 266,706.991 dinárt kapnak évente az államtól segély cimén. Eszerint az állam egy személynek havonkint átlag kilencvenhat dinárt, vagyis naponta három dinárt ad. Ha figyelembe vesszük, hogy rokkant adóban a mult évben százhatvanmillió dinár folyt be, akkor az állampénztár csak százmillió dinárt adott ki rokkantsegélyre. Az állam 1919-től visszamenőleg 144,760.023 dinárral tartozik még a rokkantaknak.

— **Dempsey óvását elutasitotta az amerikai box-szövetség.** Newyorkból jelentik: Az amerikai boxszövetség elutasitotta Dempsey óvását, melyet a volt boxvilágbajnok managerje, Flinn terjesztett a szövetség elé.

— **Tizenkilenc és félmillió aranyfrankba kerül a Népszövetség palotája.** Genfből jelentik: A népszövetségi palota költségvetését véglegesen 19.500.000 aranyfrankban állapitották meg. A palota épitését tavasszal kezdik meg.

— **Pénzügyi zavarok miatt főbelötte magát Galicia leggazdagabb embere.** Lembergből jelentik: Feltünést keltő öngyilkosság történt Lembergben. Az egyik lembergi hotelben agyonlőtte magát Kraft Henrik, Galicia leggazdagabb embere, akinek óriási földbirtokai és petróleumforrásai vannak. Kraft a mult évben egymillió dollárért eladta a petróleumtelepek egy részét és azóta hatalmas üzemei válságos helyzetbe kerültek. Az öngyilkos levelet hagyott hátra, melyben azt irja, hogy pénzügyi zavarok miatt vált meg az élettől.

— **Nagy vihar pusztitott Erdélyben.** Kolozsvárról jelentik: Az elmult éjszaka hatalmas vihar pusztitott Erdélyben. A vihar nagy károkat okozott Kolozsvárott, ahol két épülő ház összeomlott és több ház tetejét lesodorta a szélvihar. Szucsa községben a szél kidöntött egy évszázados fát, amely oly szerencsétlenül dőlt le, hogy ráesett az ut mellett lévő házra. Az épület összeomlott és maga alá temetett egy pásztort, aki szörnyethalt.

— **A belacrkvai tüzoltó-egyesület szüreti ünnepélye.** Belacrkváról jelentik: A belacrkvai önkéntes tüzoltóegyesület a »Burg« nagytermében tánccal egybekötött szüreti ünnepélyt rendezett. A város előkelő közönsége zsufolásig megtöltötte a szőlővel diszitett hatalmas termet. Az ünnepség rendezése körül dr. Spajics polgármester, az egyesület elnöke és Knoll tüzoltófőparancsnok szereztek elismerésre méltó érdemeket. Az összegyült közönséget az »ünnepség polgármestere«, Stein Jakab üdvözölte.

— **Mükedvelő előadás Vrsacon.** Vrsacról jelentik: A német mezőgazdasági dalkör mükedvelő csoportja nagy sikerrel mutatta be Vrsacon a »Virágárus leány« cimü 3 felvonásos operettet. Az előadás kifogástalan volt és a szereplők valamennyien megállták helyüket. Behr Fanni a cimszerepben maradandó alakitást nyujtott és kitünő primadonnának bizonyult. Bassler Ferenc és Seszler Gerhardt játéka is nagyon tetszett. A többi szerepekben különösen Metzl Mára, Lesch Róza, Oszvald Barbara és Eder Gerhardt arattak megérdemelt sikert. Hochstrsser Péter karmester a zenekart kifogástalanul vezényelte.

— **A csempészt futni engedték, a csempészett holmit eladták.** Becskerekről jelentik: A becskereki törvényszéken szombaton tárgyalták Heszenovics Ali, Jovics Ilija volt csendőrök és Filipez István turjai gazda bünügyét. Heszenovics és Jovics a román határon teljesitettek szolgálatot, amikor elfogtak egy csempészt, aki két lovat akart átvinni Romániába. A csendőrök a csempészt futni hagyták, csupán a lovakat keritették kézre, amelyeket eladtak Filipez Istvánnak. A bíróság Heszenovicsot négy havi, Jovicsot két havi és Filipszet egy havi fogházra itélte.

— **Alekszinacra szállitották a szerencsétlenül járt noviszadi pilótafőhadnagy holttestét.** Noviszadról jelentik: Vaszics Dragomir, a szerencsétlenül járt pilótafőhadnagy holttestét pénteken este a noviszadi székesegyházban ravatalozták fel, ahol szombat délután három óráig maradt. Szombaton reggel Alekszinácról Noviszadra érkeztek Vaszics hozzátartozói, akik a holttestet a repülőparancsnokságtól átvették és ugy rendelkeztek, hogy a szerencsétlenül járt pilótafőhadnagyot Alekszinacon helyezik örök nyugovóra. Az ünnepélyes gyászszertartást az egész tiszti kar, valamint nagyszámu lakosság részvételével szombaton délután tartották meg a székesegyházban, ahonnan a holttestet az állomásra kisérték.

— **A HASK Beogradban.** Beogradból jelentik: A HASK szombaton Beogradban játszott a Szokóval. A mérkőzés 1:0 félidő után 1:1 arányban végződött.

— **Adományok a nyomorgó szubotical családnak.** Molnár Rozália részére, aki hat apró gyermekével a legnagyobb nyomorban él, szombaton V. S. 50 dinárt és R. I. 50 dinárt küldtek. Az adományt eljuttattuk a nyomorgó családnak.

— **Szerencsétlenség az országuton.** Szomborból jelentik: Dorbach Péter krnjajai gazda szombaton délelőtt az országut melletti mesgyén dolgozott feleségével együtt, aki a lovak kantárát fogta. Egy arra haladó autótól a lovak megvadultak és letaposták az asszonyt, aki sulyos bordatörést szenvedett. Életveszélyes sérüléseivel a szombori közkórházba szállitották.

— **Peltzer legyőzte Barsyt.** Budapestről jelentik: A MAC szombati viadalán találkozott Peltzer német bajnok Barsyval 440 yardon. A versenyt Peltzer könnyen nyerte 49.1 mp-es idővel. Barsy ideje 50 mp. volt.

— **Befejezték a vizsgálatot a három belacrkvai városi főtisztviselő fegyelmi ügyében.** Belacrkváról jelentik: Néhány hónappal ezelőtt — mint a Bácsmegyei Napló jelentette — Belacrkván az árvaszéknél történt szabálytalanságok miatt a város három vezetőtisztviselője, Golub Arnold városi tanácsos, Novicsics Mladen városi főjegyző és Sztefanovics Rada gondnok ellen fegyelmi eljárás indult. Golubot és Sztefanovicsot felfüggesztették állásától, Novicsics azonban továbbra is hivatalában maradt. A vizsgálat most fejeződött be Novicsin Mladen és Sztefánovics Ráda ellen, mig Golub Arnold időközben meghalt. A vizsgálat csupán kisebb szabálytalanságokat állapitott meg, amelyeknek nem lesznek sulyosabb következményei.

— **Négy hónapra itélt zsebtolvaj.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szombaton megtartott tárgyalásán négy hónapi fogházra itélte Lakatos Sándor szombori cigányzenészt, akit azzal vádoltak, hogy február 21-ikén a zsabalji vasuti állomáson kilopta Heisler János kocsikészitő zsebéből ötszáz dinárt tartalmazó pénztárcáját. Heisler a lopást észrevette, megfordult és elkapta a zsebtolvaj kezét, aki már nem tudott menekülni. Lakatos a tárcát a földre dobta és azzal védekezett, hogy Heisler a pénztárcát elvesztette és ő csupán fel akarta emelni. Lakatos az itélet ellen felebbezett.

A Magyarországba és Magyarországon keresztül utazó SHS közönség kényelmére nagyjelentőségü körülmény az, hogy 1927. szeptember hó 21-ikétől október hó 22-ikéig a magyar határ a szabályszerü jugoszláv utlevél és utazási igazolvány felmutatása mellett magyar vizum nélkül is átléphető. A jugoszláv utlevelekre a magyar vizumot egyébként csak Beogradban lehetne megszerezni, ami nemcsak időtrabló, körülményes, de költséges is. Szeptember 21-ikétől október 22-ikéig, tehát nemcsak ezek a kiadások takaritathók meg, hanem a magyar vizum utólag Budapesten féláron szerezhető meg. Kivánatos volna, hogy a két állam polgárainak minél könnyebb érintkezése céljából az ilyen intézkedés állandósittassék és amint a viszonyok engednék, a teljes közlekedésszabadság visszaállittassék. A vizumnélküli utazás kedvezményén kivül fenti időtartamra szóló lényeges vasuti dijmérséklések is engedélyeztetnek ugy a Budapestre és vissza való utazásra, mint a Magyarországon át való utazásra is és igy ezeket a vasuti és vizumkedvezményeket az Ausztriába, Csehszlovákiába stb. országokba utazó jugoszláv alattvalók is igénybe vehetik. A vizumnélküli utazásra a vasuti, továbbá szállodai és vendéglői ármérséklések igénybevételére jogositó igazolványok darabonként 40 dinár és portó beküldése ellenében a vidéki SHS kereskedelmi testületek (Lloyd), utazási irodák, pénzintézetek és a beogradi magyar kereskedelmi megbizottnál szerezhetők be.

— **Változások a vrsaci lakáshivatalnál.** Vrsacról jelentik: A vrsaci lakáshivatal vezetőségében ujabb változások történtek. Tokin M. tanár és Brasovan Gyuró tanitó lakáshivatali birák helyébe Zsivanovics Vlada tanárt és Mitrovics Bózsó tanitót nevezték ki.

„UNA"
a jelenkor legkiválóbb kézi tüzoltó-készüléke
Ára 800—1300 dinár
Képviselőket keresünk
„UNA" trgovina kemičko-tehničkih materijala
Zagreb, Račkoga ulica 3
8773

— **Gyanus körülmények között meghalt egy futaki kisleány.** Noviszadról jelentik: Pénteken este hirtelen meghalt Barta Mihály sztarifutaki földmüves ötéves leánykája. Dr. Jeleszics községi orvos a hulla megvizsgálásánál megállapitotta, hogy a kisleány halálát mérgezés okozta. A noviszadi törvényszék a halál okának megállapitása végett elrendelte a holttest felboncolását.

Klein és Fia toalettszappanok felülmulhatatlanok. Vezérképviselet: Heller és Vázsonyi Velikakikinda.

RUFF
csokoládé és bonbon
közkedveltek

— **Fegyelmileg elitéltek két munkásbiztositó tisztviselőt.** A szuboticai munkásbiztositó két tisztviselőjét, Torbik Gyulát és Plavsics Lázárt hónapokkal ezelőtt felfüggesztették az igazgatóval szemben tanusitott fegyelmezetlen magatartás miatt. A két felfüggesztett tisztviselő ügyében szombaton itélkezett Szuboticán az oszijeki munkásbiztositó pénztár fegyelmi birósága. A fegyelmi biróság, melynek elnöke Heisler Dragutin, tagjai Ledere Mavro, Prischl Olga, Waldinger Matije, Sum Sztepán és ügyésze Rauscher Franjo, a következő itéletet hozta: Torbik Gyulának egy évig 20 százalékot levonnak a fizetéséből, három évig nem léphet elő és a felfüggesztés idejére levont félfizetést nem kapja vissza. Plavsics Lázárnak két évig vonnak le 20 százalékot a fizetéséből, négy évig nem léphet elő és szintén nem kapja vissza a fölfüggesztés időtartamára levont félfizetést.

A müértő közönség fotografusa *Reményi*, Rudićeva ul. 4. I. em.

— **Bukarestben uccát neveznek el Chamberlainről.** Bukarestből jelentik: A Lupta értesülése szerint a bukaresti városi tanács egyik uccát Chamberlain-uccának fogja elnevezni, hogy ezzel is dokumentálja hálaját a brit külügyminiszter iránt, aki Genfben oly melegen támogatta Romániát.

PURGEN
Világhirü hashajtó!

— **Elfogott kukoricatolvajok.** Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji csendőrség a napokban letartóztatta Sági István sztaribecseji földmüvest, aki az Onódy-család birtokáról negyven métermázsa kukoricát és tizenkét métermázsa szénát lopott el. Sági a csendőrségen bevallotta a lopást, mire átadták a noviszadi ügyészségnek. Ugyancsak kukoricalopás miatt letartóztatták Sijacski Zsivó és Sijacski Nedeljkó vranjevói lakosokat, akik Bonoventura Lajos sztaribecseji lakos földjéről két kocsi kukoricát loptak el és a kukorica egy részét eladták.

Orvosi hir. Dr. Faragó György belgyógyász-specialista Velikibecskerek (az Engel-konviktussal szemben) rendelését ujból megkezdte. Telefon 312.

— **Emlékszobrot emelnek a háboruban elhalt beogradi zsidó katonáknak.** Beogradból jelentik: A háboruban elhalt beogradi zsidó katonáknak emlékszobrot emelnek Beogradban. A szobrot a beogradi zsidók egyesülete emelteti az uj zsidó temetőben. A szoborlefeplezés október elsején lesz fényes külső keretek között. A szoborleleplezésen képviseltetni fogja magát Alekszandar király Őfelsége, a parlament, a kormány és más testületek.

A szuboticai ékszerészek válogatott csapata Horgoson. A szuboticai ékszerészekből alakult válogatott csapat vasárnap Horgoson játszik a Horgosi AC ellen. A szuboticai csapat kitünő erőkből áll, akik különböző klubok tagjai, de valamennyien ékszerészek. Az ékszerészcsapat felállitása a következő: Csajkás (Postás) — Pilisi I. (KAC), Rukavina (Sport) — Pilisi II. (KAC), Bacslia (Sport), Gottwald (Oszijeki Szloga) — Bacslia II. (Sport), Brummer (Hakoah), Vig (SzAND), Vermes (Palicsi SC), Gonda (Palicsi SC). Tartalék: Ábrahám (SzAND).

A vörös egér

hétfőtől a Városi Moziban

Megtakarit sokat, ha gyermekeinek iskolakönyveit és egyéb iskolaszereit a Jedinstvo könyvkereskedésben vásárolja. Telefon 7—44.

A szép kirakat. A nyugati metropolisokban a kirakatrendezés müvészete napról-napra ujabb kreációkkal lepi meg a vásárló és müértő közönséget. A *kirakat az üzlet* tükre, ez a jelszó, amit a kereskedők mindig szem előtt is tartanak. A kirakatrendezésnek ez a müvészi iránya azonban ma már hozzánk is eljutott és ha megtekintjük az itteni üzletek kirakatainak nagyobb részét, örömmel kell tapasztalnunk, hogy kereskedőink is magukévá tették a külföld müvészeti irányait és szép, izléses és célszerüen elrendezett kirakatok segélyével igyekszenek a vásárlók erdeklődését felkelteni. Itt nálunk Szuboticán a müvészi izlést elsősorban *Székely* Mátyás főtéri divatáruüzletének kirakatainál van alkalmunk megtalálni, mert a cég uj kirakatai, különösen pedig a *leánernemü kirakat* elsősorban a legtisztább müvészi érzésről tesz tanuságot, de egyuttal eléri a célját is: a vásárló közönség már az uccán meggyőződhetik arról hogy kevés pénzért is kiváló és szép áruval láthatja el magát Székely Mátyás üzletében.

Dr. Székely Imre szülész, nőgyógyász, operateur rendelései távolléte miatt okt. 3-ig szünetelnek.

Traktor és talajmüvelő eszközök bemutatása. Folyó hó 25-ikén vasárnap délután 2—5 óráig a Palicsi-uton a SzAND-pályával szemben *Weigand & Co.* itteni cég traktor-bemutatást és talajmüvelő eszközökből kiállitást rendez. Bemutatásra kerül a világhirü husz lóerős »Case« traktor, amely kiváló előnyeinél fogva az összes gyártmányoknál gazdaságosabb és megbizhatóbb. Egyidejüleg munkában lesz bemutatva mindenféle traktoros ekék, altalajlazitóval, 3 vasu mélyitő ekék, 5 vasu hántó ekék, dupla tárcsás boronák, valamint a legmodernebb fogatos ekék stb. Kéretnek a t. érdeklődők, hogy ezen bemutatón a saját érdekükben minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

— **A bácskogradistei katholikus hitközség gyülése.** Sztaribecsejről jelentik: A bácskogradistei katholikus hitközség képviselőtestülete a napokban Schverrer Imre plébános elnökletével ülést tartott, amelyen a hitközségi adó kérdésével foglalkoztak. A képviselőtestület az adót 19%-ban állapitotta meg. Az ülésen az üresedésben levő világi elnöki tisztségre Horváth Ferencet, a magyar párt helyi szervezetének elnökét választották meg.

— **Birói kinevezések a Vajdaságban.** Noviszadról jelentik: Az igazságügyminiszter Petrics Brunó noviszadi táblai osztályfőnököt táblabiróvá, Szpalatin Dusán járásbirósági főnököt táblabiróvá, Draskovics Jován törvényszéki jegyzőt noviszadi járásbiróvá, Brankovics Szteván törvényszéki jegyzőt pedig a velikibecskereki kerületi törvényszék birájává nevezte ki.

— **A szombori kerületi pénzügyigazgató előléptetése és áthelyezése.** Beogradból jelentik: A pénzügyminiszter előterjesztésére Őfelsége ukázt irt alá, amellyel Dosztanics Csedomir szombori kerületi pénzügyigazgatót miniszteri inspektorrá léptette elő és a főszámvevőszékhez Beogradba helyezi át. Ugyanezzel az ukázzal rendelkezési állományba helyezték Pájics Mihály volt szuboticai pénzügyigazgatót, a beogradi adóosztály főnökét és helyébe Pavlovics Dusánt nevezték ki.

Klasszikus és groteszk táncok

a Városi Moziban

Táncolják: SOKOLOVA, FISTER, GOY

— **Elkészült az uj tisztviselőtörvénytervezet.** A tisztviselői törvényt végrehajtó központi bizottság, amely az igazságügyminiszteriumban müködik, uj tisztviselőtörvénytervezetet dolgozott ki. Az uj törvénytervezet sokban eltér a jelenleg érvényben levő törvénytől. A tisztviselő gyakornoki idejét az uj tervezet három évben állapitja meg. Három év eltelte után államvizsgát kell tenni, de ez nem jelenti azt, hogy a vizsga sikeres letétele után a gyakornokot azonnal tisztviselővé léptetik elő. Öt évi gyakornokoskodás után azonban automatikusan meg kell történni az előléptetésnek. Az illetmények a régiek maradnak. A nyugdijba csak a huszonegyedik életév után eltöltött tényleges szolgálat számitható be. A katonaságnál eltöltött idő nem számitható be a nyugdijba. Teljes nyugdijra azoknak van joguk, akik harmincöt évet töltöttek el tényleges szolgálatban. A törvénytervezetet megküldték az összes miniszteriumoknak, amelyek megteszik megjegyzéseiket. Az uj törvény csak jövő év közepén kerül a parlament elé.

Párisban huncut a lány, de páris

utort ***GAYER JAKAB ÉS FIA***

BUTORGYÁRÁBAN *is talál.* 7232

— **A választók névjegyzékének kiigazitása Csantaviren.** Csantavirről jelentik: Csantaviren befejezték a választók névjegyzékének kiigazitását. A lajstromba 118 uj szavazót vettek fel és igy a szavazók száma 2707-re emelkedett.

— **Ujabb telepitéseket eszközölnek Délszerbiában.** Beogradból jelentik: Az agrárügyi miniszterium elrendelte a miniszteriumi előadóknak, hogy uj munkaprogrammot készitsenek a délszerbiai telepitésekről. Az agrárügyi miniszter jövő tavasszal hozzá akar kezdeni Délszerbia rendszeres telepitéséhez.

— **Dr. Wilhelm Adolf ünneplése a szuboticai zsidó-templomban.** A szuboticai zsidó hitközség előljárósága dr. *Wilheim* Adolf orvost abból az alkalomból, hogy ebben az évben töltötte be orvosi gyakorlatának ötvenedik évét, a zsidó ujév második napján, szerdán, e hó 28-ikán a templomban reggel 8 órakor ünnepélyes üdvözlésben fogja részesiteni. A hitközség az ünnepeltet örökös tiszteletbeli disztagjának választotta.

Dr. Török Béla néhány hétre elutazott, hazaérkezését tudatni fogja.

Az elismert divat

POUDRE MON PARFUM

Bourjois-Paris 9397

— **Istentiszteletek a zsidó főünnepeken a szuboticai templomban.** Zsidó ujév alkalmával az istentiszteleteket a szuboticai templomban a következő időben fogják megtartani: esti beköszöntő kezdődik hétfőn délután háromnegyed hat órakor, reggeli ima egynegyed hét órakor, délelőtti istentisztelet és hitszónoklat fél 9 órakor, délutáni ima négy órakor. A második nap imarendje ugyanaz.

»Albus« kézmosószappan mindenütt kapható!

— **Eljegyzések.** Weisz Mancika és Adler Sándor (Noviszad) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

Székely Boriska Batina és Marer Jenő Noviszad jegyesek.

Dragin Radivoj, a szentai kereskedő ifjak egyesületének elnöke, a szentai aranyifjuság közkedvelt tagja, a »Danica« áruház tulajdonosa szeptember 20-ikán tartotta eljegyzését Nikolics Giga adai földbirtokos kedves és bájos leányával, Jelenával.

— **Kitiltott lapok.** Beogradból jelentik: A belügyminiszterium államvédelmi osztálya két lapot tiltott ki az országból, mert támogatták a bolgár macedon komité délszerbiai akcióját. A kitiltott lapok a Bécsben megjelenő Wiener Neueste Nachrichten és a Szalonikiben görög nyelven megjelenő »Macedonia.«

ön! **Liebe - Szerelem** Jön

ELISABET BERGNER a főszerepben

VÁROSI MOZI

— **Megszüntették a hitoktatást a kereskedelmi iskolákban.** Beogradból jelentik: A Pravda arról értesül, hogy Spaho Mehmed dr. kereskedelemügyi miniszter egy kiküldött bizottság jelentése alapján elrendelte ,hogy a kereskedelmi akadémiákban szüntessék meg a hitoktatást. A hittan eddig sem volt rendes tantárgy a kereskedelmi akadémiákban, hanem csak prédikációkat tartottak és a templomba vezették a misére a tanulókat. A Bácsmegyei Napló munkatársa érdeklődött a szuboticai kereskedelmi iskolákban ebben a kérdésben, ahol azonban kijelentették, hogy a rendelet még nem érkezett meg.

— **A beogradi olasz követségen csak fénykép ellenében lehet beutazási vagy átutazási vizumot kapni.** A beogradi olasz királyi követség közli, hogy október elsejétől kezdve a követség csak fénykép ellenében adi ki az utlevelekre beutazási vagy átutazási vizumot. Az utas az utlevéllel együtt köteles az utlevélen levő fénykép másodpéldányát beadni a követséghez és csak ennek ellenében fogja megkapi a kért vizumot.

— **Gyüjtenek az országos zsidó szegény- és árvaházra.** Az országos zsidó szegény- és árvaház előkészitő bizottsága felhivást bocsájtott ki, melyben a zsidó ünnepek alkalmával adakozásra szólitja fel a zsidóságot a Noviszadon létesitendő országos zsidó szegény- és árvaház alapjára. A humánus akció céljaira eddig már összegyült egy negyedmillió dinár, ez azonban csak a szegény- és árvaház fenntartását biztositja. Az épület és berendezés költségeit az előkészitő bizottság természetbeni és pénzadományokból akarja összegyüjteni. Az adományokat a bizottság nyilvánosan nyugtázni fogja.

EGÉSZSÉGÉT ÓVJA

tudja ki? Az, aki reggel rögtön a a felkelés után egy jó meleg

OVOMALTINE

csészét fogyaszt el.

Ezeknek a szerencséseknek ez a kiváló ital derüs és eredményes napot biztosit, mert ha a gyomrot, amely a fizikai élet központja, oly tápláló összetételü eledellel látjuk el, mint amilyen egyedül csak az Ovomaltine, a szervezet többi része is sokkal alkalmasabb lesz a feladata elvégzésére, sőt a szellemi képességek is a legkellemesebb módon emelkedni fognak.

Kapható mind n gyógyszer árban, drogér ábanésjobbcsemegekereskedésben dobozonként 18 dinár 50 parás árban

Kérjen e lapra való hivatkozással ingyenes mintát 9575

Dr. A. Wander d. d., Zagreb

M. Univ. Dr. Petrovics Mirkó, a fog- és szájbetegségek specialistája megkezdte rendelését Bacska-Palánkán (villa Lindenschmidt).

Liebe — Szerelem

Elisabet Bergner 964

— **Csehszlovák vámtisztek kirándulása Jugoszláviába.** Beogradból jelentik: A csehszlovák vámtisztek szövetsége kirándulást rendez Jugoszláviába. A csehszlovák vámtisztek ezzel a jugoszláv vámtisztek mult évi látogatását viszonozzák. A csehszlovák vámtisztek, mint értesülünk, Szuboticán lépik át az SHS királyság határát.

— **A Temesvári Hirlap tizezer lejes novellapályázata.** A Temesvári Hirlap, amely Románia egyik tekintélyes magyar nyelvü napilapja tizezer lejes novella-pályázatot irt ki, amelynek az a külön érdekessége, hogy a pályázaton nem csak romániaiak vehetnek részt, hanem pályamunkát a világ bármely részéből, igy Jugoszláviából is küldhetnek magyar irók. Ugyancsak nincs korlátozás a pályamunkák terjedelmére sem, csupán egyetlen feltételt szabtak, hogy eddig még sehol nyomtatásban meg nem jelent novellákkal lehet pályázni, amelyek géppel irva, jeligés levélben küldendők be a Temesvári Hirlap szerkesztőségébe. A boritékon szintén jelezni kell, hogy: Novella-pályázat. A pályázat eredményét a Temesvári Hirlap karácsonyi száma közli.

Szabadkaiak kedvenc találkozó-helye!

Budapest legszebb családi szállója

ARLON-SZÁLLÓ

Budapest, VI., Paulay Ede-utca 52. sz., az Andrássy-ut és Oktogon-tér közvetlen közelében — Telefon 145-08.

Központi fütés, fürdőszobák, hideg-meleg viz Mérsékelt árak! 7402

— **Templom és röpirat.** A Bácsmegyei Napló napokkal ezelőtt nyilatkozatot közölt dr. Balassa Pál sztaribecseji ügyvédtől. Ebben a nyilatkozatban Balassa azt állitotta, hogy Horváth Ferenc, a bacskogradistei magyar párt elnöke, a parlamenti választások napján Király Károly-párti plakátokkal árasztotta el a templom lépcsőjét és belsejét. Horváth Ferenc most annak közlését kéri, hogy Balassa állitása nem felel meg a valóságnak, *mert csupán annyi történt, hogy* a templom két feljárója előtt, a kövezetre ragasztottak röpiratokat.

— **Pénzügyi kinevezés.** Beogradból jelentik: A pénzügyminiszter Pavlovics Iliját a szombori pénzügyigazgatóság revizorának nevezte ki.

Orvosi hir. Dr. Fürst Sándor novivrbászi orvos szeptember 24-ikén a tuberkulózis tanulmányozására külföldre utazott és rendeléseit október 10-ikén ismét megkezdi.

— **Téli hivatalos órák a miniszteriumokban.** Beogradból jelentik: A közlekedésügyi miniszteriumban október elsejével megszünik a nyári hivatalos idő és délelőtt 7—12-ig és délután 4—6 óráig fognak dolgozni. Ezeket a hivatalos órákat valószinüleg a többi miniszteriumok is átveszik.

A serdülő ifjuságnak reggel felkeléskor egy-egy kis pohárnyi természetes »Ferenc József« keserüvizet kell adni, mert gyomor-, bél- és vértisztitó hatásának fiuknál és leányoknál igen fontos eredményeket köszönhetünk. A gyermekklinikákon a *Ferenc József* vizet már a kicsinyek makacs szorulásakor kitünő sikerrel alkalmazzák. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

KINTORNA

— Állj! Pénzt vagy életet!

— Inkább az életemet vigye el, a pénzt öregségemre akarom megtartani

*

A kozmetikai intézetben bemegy a tisztviselő a főnökhöz és igy szól:

— Kérem, főnök ur, a következő levelet kaptuk — és olvassa: »Nem értem azt a szemtelenséget, hogy adhatja ön ezt az értéktelen orvosságot száz koronáért?«

— Nagyon szép — mondja a főnök — huzza ki belőle a »szemtelenséget« és az »értéktelen« szókat és tegye a hálaadó levelek közé.

*

Egy vidéki ripacstársulat direktorához beállit a helyi szerző és egy drámát ad át.

A direktor átlapozza, aztán igy szól:

— Ezt a darabot technikai akadályok miatt nem adhatom elő.

— Mi az akadály, kérem?

— A darab végén az van, hogy a függöny legördül. Hát honnan veszek én — függönyt?

*

Férj: De ha az ember lát valamit, annak mégis hisz.

Feleség: Nem mindig. Hiszen én mindennap látlak téged!

*

— Mondhatom, én ma tizéves házasság után jobban szeretem a feleségemet, mint az első évben.

— Na, ez nagy öröm.

— Igen, mert most már még se kell mindennap megcsókolnom.

RÁDIÓ-MÜSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Ujrádió-szakkönyv

Eddig még talán soha nem jelent meg szakkönyv, amelyről a megjelenéskor nem a legjobbat és a legszebbet irták, pedig a gyakorlat igen sokszor azt bizonyitotta be, *hogy nagyon kevés szakkönyv* felel meg céljának. A szakkönyvek vagy csak száraz elméletet tartalmaztak és igy a nagyközönség a legritkább esetben tudta a szakkönyvekben lefektetett elméletet magáévá tenni és a gyakorlatban alkalmazni, vagy pedig csak gyakorlati utmutatásokat tartalmaztak és az elméletnek *még azt a kis* hányadát sem nyujtották, amire okvetlenül szükség lett volna. Különösen áll ez a két megállapitás a legujabb és legcsodálatosabb tömegtudománynál, a *rádió*nál. A rádió magában valami emberfölötti csodának látszik, a laikus azt gondolja, hogy az elméleti rész elsajátitásához évtizedes és alapos buvárkodásra van szükség és ha már valaki el is sajátitotta az elméleti tudást, ezt csak a legritkább esetben sikerül a gyakorlatba is *átvinni. Az eddigi rádiószakkönyvek* is magukon viselik ezeknek a megállapitásoknak bélyegét, vagy csak elméletet tartalmaztak, vagy pedig tisztán gyakorlati *utmutatásokat. Épen ezért* alakult ki az a vélemény, hogy a rádiószakkönyvek alapján rádiókészüléket nem lehet sem összeállitani, sem kezelni. *A szuboticai Konráth d. d. cégnek* sikerült azonban ezt a megoldhatatlannak látszó problémát a legzseniálisabban megoldani. Most hagyta el a cég kiadásában a *legujabb rádiószakkönyv* a sajtót és minden hozzáértő szakember örömmel veszi kezébe ezt a vaskos kötetet, hogy elméleti és gyakorlati tudását *ennek segélyével kiegészitse*, de épen olyan örömmel forgathatja a kezdő rádióamatőr is, mert ez a könyv bebizonyitja, hogy nem csodákon, hanem tényeken alapszik a rádió is. Különös érdekessége a könyvnek a *hibakereső*kulcs, melynek segélyével minden rádiós 1—2 perc alatt kiküszöböli a néha nagyon kellemetlen *időben és formában* jelentkező zavarokat. Külön megemlitést érdemel a könyv külső müvészi kiállitása, ugy hogy minden könyvtárnak csak *diszére válhatik ez a szép könyv.* A könyv 180 oldal terjedelmü és 10 dinár ellenében a Konráth d. d. cégnél beszerezhető.

Szeptember 25-én, vasárnap

Budapest (555.6) 9: Ujsághirek, kozmetika. 10: Zenésmise az egyetemtéri templomból. 11.15: Evangelikus istentisztelet a bécsi-kaputéri templomból. 12.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: a Melles magyar vonósnégyes hangversenye. 15: Kalotaszegi népmesék (Bence Lajos). 16: Dankó Pistadélután. Közremüködnek: Kabók Győző, Papp János és Kurina Simi cigányzenekarával. Utána: A magyar—osztrák válogatott mérkőzés félidejének és az amatőr-mérkőzés eredményének kihirdetése. 17.45: A magyar—osztrák válogatott mérkőzés eredményének kihirdetése. Utána: Lelkes Nándor József iró előadása: »A mesélő Nyitra mentén.« Közremüködik: Szijj Dénes tárogatómüvész. 19: Előadás a Studióból: »A papa.« Vigjáték három felvonásban. Irta: Berczik Árpád. Rendezi: Hegedüs Tibor. 22: Pontos időjelzés, sport- és lóverseny-eredmények. Utána: a Dunapalota nagyszállóból jazzband.

Berlin (483.9, 566) — **Königswusterhausen** (1250) — **Stettin** (236.2) 11: Hangverseny. 15.30: Gyermekmesék. 17: A Steiner-testvérek zenekarának hangversenye. 19: Az uj őszi divat. 20.30: Berlini dalok. 22.30: Tánczene.

Hamburg (394.7) — **Bremen** (252.1) — **Hannover** (297) — **Kiel** (254) 14: Gyermekmesék. 15: Tarka délután. 16.30: Prózai előadás. A Népszövetség. 17.30: Hangverseny. 19.25: Egy humorista svájci utazása. 20: Régi tánczene.

Königsberg (329.7) — **Danzig** (272.7) 11.45: Szórakoztató zene. 20: Rajnavidéki dalok. 22: Tánczene.

Zürich (588) 11: Délelőtti hangverseny. 15.15: Katholikus szentbeszéd. 16: Délutáni hangverseny. 19.30: Kamarazene. 20: Népdalest. 21.10: A házizenekar hangversenye.

Milánó (315.8) 10.30: Egyházi zene. 16.15: Hangverseny. 17.15: Gyermekdalok. 17.45: Hirek. 20.45: Zenekari hangverseny. 23: Könnyü zene.

München (535.7) — **Nürnberg** (303) 16: A német mandolin és gitáregyesület hangversenye. 18.30: Állatvédelmi előadás. 19.30: Prózai előadás. 20: Jelenetek közismert operettdalokkal. 21.15: Hangverseny.

Prága (348.9) 16: Hangverseny. 17.30: Németnyelvü próza. 18.30: Operaelőadás a prágai Nemzeti Szinházból: »Faust.« 22.20: Hangverseny.

Radioamateuröknek nélkülözhetetlen
a most megjelent magyar nyelvü
radiohibakereső kulcs
7128 Kapható:
KONRATH D. D. UBOTICA

Róma (450) 10.30: Egyházi zene. 17.30: Szórakoztató zene. 20.40: Hirek. 21.10: Operaelőadás: Puccini »La rondine.« 23.25: Utolsó hirek.

Wien (517.2, 577) — **Graz** (357.1) — **Innsbruck** (294.1) — **Klagenfurt** (272.7) 10.30: Karének. 11: Filharmónikus hangverseny. 15.30: Operaelőadás. 1. A Nürnbergi baba, vigopera egy felvonásban. Irták: v. Leuven és A. Beauplan. 2. »Eljegyzés a lámpásnál«, operett 1 felvonásban. Irták: M. Caré és L. Battu.

Zagreb (310) 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Hangverseny. 21.45: Ujsághirek. 22: Hangverseny.

Leipzig (365.8) — **Dresden** (275.2) 18.30: Zeneelméleti előadás. 19: Elbeszélések. 20.15: »Az eltört korsó«, vigjáték 1 felvonásban. 22.30: Tánczene.

KÖZGAZDASÁG

Csak a jövő nyáron készül el a Noviszad—petrovaradini közuti hid. Noviszadról jelentik: A Noviszad—petrovaradini közuti hid épitésének ügye ujból *halasztást szenvedett.* A petrovaradini hidlejárat árlejtése szeptember 29-ikén lesz az épitésügyi miniszteriumban. Az előirányzott összeg 1,248.166 dinár. A pályázó belföldi cégek kaueiója 125.000 dinár, külföldieké 250.000 dinár. A pályázatokat csak akkor tekintik érvényesnek, ha a pályázatban feltüntetett összeg alacsonyabb mint 1,585.758 dinár. A hidburkolat árlejtése szeptember 30-ikán lesz. Előirányzott összeg erre 1,305.276 dinár. A pályázó belföldi cégek kaueiója 120.000 dinár, külföldieké 240.000 dinár. A munkálatokat, ha a pályázatokat ki is irják, csak a jövő tavasszal kezdik meg és igy a hid csak a jövő nyárra készül el.

Noviszadon tartják meg a jövő évi komlókongresszust. Noviszadról jelentik: Az idei komlókongresszust Zsapce csehszlovákiai városkában tartották meg és ott egyhangulag elhatározták, hogy a jövő esztendőben az európai komlókongresszus Noviszadon fog összeülni. A kongresszuson Sztankovics Szvetozár földmüvelésügyi miniszter fog elnökölni.

Praga-Piccolo
Személyautó
— 4 ... 32 —
utolérhetetlen rugózású vis turakocsi, nagyszerü motorral, meglepően csekély üzemköltséggel. Ára *5 ballonkerékkel*, teljes Bosch-felszereléssel
Din. 65.000
Garantáltan szolid és tartós kidolgozás
Tegyen próbautat!
„RECORD" IPARI ÉS KERESKEDELMI R.-T.
NOVISAD
Temerinska 6 8108

TŐZSDE

Zürich, szept. 24. *(Zárlat.)* **Beograd** 913.25, Páris 2035, London 2024.25, Newyork 51868, Brüsszel 7220, Milánó 2828.50, Amszterdam 20790, Berlin 12362.50, Bécs 73.10, Szófia 375, Prága 1537.50, Varsó 58, Budapest 9070, Bukarest 322

Szombori terménytőzsde, szept. 24. Bácska vasut 78—79 kg. 2 százalékos 292.50—297.50. Rozs: Bácska vasut 71—72 kg. 280—285. Zab: Bácska vasut 197.50—200. Árpa: takarmányi 61—62 kg 220—225, takarmányi 63—64 kg. 230—235, tavaszi 65—66 kg. 260—265. Tengeri: Bácska vasut 195—197.50. Bab: fehér nem válogatott 290—300, fehér válogatott 325—330. Liszt: 0gg 425—435 0g, 425—435, 2-es 405—415, 5-ös 375—385, 6-os 325—335, 7-es 265—275, 8-as 205—215. Korpa: finom 175—180. Irányzat: változatlan.

Noviszadi terménytőzsde, szept. 24. Buza bácskai 78—79 kg. 2 százalékos 295—297.50 dinár, szerémi 78—79 kg. 2 százalékos 292.50—295 dinár, bánáti 78—79 kg. 2 százalékos 290—295 dinár, szlavóniai 78—79 kg. 2 százalékos 290—295 dinár, rozs bácskai 72 kg. 2 százalékos 280—285 dinár, árpa bácskai 65—66 kg. 255—260 dinár, bácskai 68—69 kg. 270—275 dinár, szerémi 65—66 kg. 255—260 dinár, zab bácskai 202.50—205 dinár, szerémi 205—210 dinár, tengeri bácskai 202.50—205 dinár, bánáti 197.50 200 dinár. Liszt 0g bácskai 425—437.50 dinár, 2-es számu bácskai 407.50—415 dinár, 5-ös számu bácskai 380—390 dinár, 6-os számu bácskai 327.50—337.50 dinár, 7-es számu bácskai 270—280 dinár, 8-as számu bácskai 205—210 dinár, korpa bácskai jutazsákokban 175, 177.50 dinár. Irányzat változatlan, forgalom: 6 vagon buza, 3 vagon árpa, 2 vagon zab, 48 vagon tengeri, 3 vagon liszt, összesen 62 vagon. Kemlő elsőrangu minőségü 4800—5000 dinár. Irányzat csendes, forgalom csekély.

Budapesti gabonatőzsde, szept. 24. A gabonatőzsdén az irányzat tartott. Határidő buza okt. 3030—3040, zárlat 3030—3038, március 3392—3394, zárlat 3394—3396, május 3332—3338, zárlat 3336—3338, rozs okt. 2854—2868, zárlat 2852—2854, március 30 zárlat 30—3002, tengeri május 2500—2518, zárlat 2518—2520. Készáru buza 3025—3135, rozs 2825—2840, takarmányárpa 2475—2575, sörárpa 26—31, köles 23—23.50, tengeri 2450—25, zab 2175—2275, repce 46—47.

Budapesti értéktőzsde, szept. 24. Magyar Hitel 90, Osztrák Hitel 545, Kereskedelmi Bank 131, Magyar Cukor 238, Georgia 20, Rimamurányi 127.7, Salgó 79, Kőszén 752, Bródi Vagon 3.4. Beocsini Cement 240, Nasici 174.5, Ganz Danubius 203, Ganz Villamos 172.5, Atheneum 30, Nova 42.8, Levante 26.25, Pesti Hazai 242.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 237 (—20), Apatin 332 (—9), Bogojevó 352 (—6), Vukovár 282 (—8), Palánka 274 (—2), Noviszad 265 (—5), Zemun 210 (—6), Pancsevó 192 (—4), Szmederevó 290 (—6), Orsova 240 (—6). Dráva: Oszijek 200 (—20). Száva: Mitrovica 225 (—13), Beograd 150 (—6). Tisza: Szenta 50 (0), Becsej 66 (0), Titel 238 (—6).

Árverési hirdetmény

Közhirré teszem, hogy Pavla Kneževića ulica 8. szám alatt 20 Gross The selekt francia gummi különlegességi áru folyó évi szeptember 27-ikén délután 4 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek eladatik.

Bánatpénzül leteendő 200 dinár.

Szombor, 1927. szeptember 22.

Mandić J. István
kir. közjegyző.

9297

SPORT

Vasas—SzAND

A vasárnapi sportprogram főeseménye a Vasas—SAND mérkőzés lesz, mely délután háromnegyed négykor kerül eldöntésre a SAND-pályán. A Vasasok köztudomásulag a legszebb futballt játszák a magyar profiliga csapatai között és ez az erényük legutóbb is fényesen csillogott az Ujpest elleni küzdelemben, amikor a nagyszerü ujpestiektől csak 3:2 arányban kaptak ki. A SAND Beleszlin és Siflis nélkül igy áll föl:

Ambrus — Held, Weisz — Fischer Kopilovics, Ördög — Kikics, Kovács, Becics, Horváth, Inotai.

Szoko—SzMTC

A nemzetközi mérkőzés előtt az SzMTC a szombori Szokóval játsza le esedékes bajnoki mérkőzését. A kitünő szuboticai vasasok, akiket ebben a szezonban is üldözni kezd a balszerencse ezuttal talán a jó játék mellett a góllövésben is kielégitik az SzMTC-hivőket.

Szomborban két elsőosztályu bajnoki mérkőzés kerül lejátszásra: a Bácska—Szomb. ZsAK és VSC—Szombori Sport Az előbbi mérkőzés favoritja a szuboticai legénység, a VSC—Sport-meccs győztesét pedig a Sportban látjuk.

Szentán a szuboticai ZsAK próbál pontokat szerezni. Ha kijátsza formáját, sikerül is neki, ellenkező esetben meg kell osztoznia a SzAK-al.

Már péntekem minden jegy elkelt az osztrák-magyar mérkőzésre

Budapestről jelentik: A hatvanegyedik osztrák-magyar válogatott mérkőzést olyan hatalmas érdeklődés kiséri, mely egészen példátlan. A mérkőzés előtt egy héttel minden ülőhelyet tuljegyeztek és a pénteki napon az Üllői-uti pálya igazgatóságának kérésére a Labdarugószövetség a számozatlan állóhelyek kiadását is beszüntette, mert a pályán csak 36.000 ember fér el, ennyi jegyet pedig már régen kiadtak.

Az MLSz elnöksége arról értesült, hogy a jegyekkel üzérkedés folyik és jobb ülőhelyeket 100%-os felárral adnak el. A rendőrség detektiveket küldött ki azokba a kültelki kávéházakba ahol a jegyüzérek tartózkodtak. A detektivek több jegycsalót állitottak elő akik ellen az eljárást megindították.

A bécsi Sporttagblatt *különvonatán* ezernél több bécsi sportember érkezik a mérkőzésre. Ez az első eset, hogy Bécsből ilyen sokan rándulnak át a magyar—osztrák viadalra.

Jugoszlávia—Magyarország. A jugoszláv—magyar válogatott mérkőzést Zagrebben játszák le vasárnap. A mérkőzésre a jugoszláv nemzeti tizenegy igy áll föl: Mihelcsics (Siflis) — Ivkovics, Mitrovics (Beleszlin) — Arsenijevics, Preml, Popovics — Marjanovics, Perska, Ljuburics, Bonacsics, Giller. A magyar csapat ez lesz: Gallina — Nagy, Dudás — Pesovnyik, Kripkó, Obitz — Rémai III., Mészáros, Stoffián, Frölich P. Szabó. A mérkőzést Retschury (Bécs) vezeti.

A Vasas—SzAND vasárnapi mérkőzésére jegyek kedvezményes áron elővételben kaphatók Bata sportüzletében 10, 20 és 30 dinárért vasárnap délelőtt 8—12-ig a Bárány-kávéházban. A pályán a jegyek 15, 30 és 40 dinárba kerülnek.

Bajnoki mérkőzés Csantaviren. Csantavirről jelentik: A Csantaviri Atlétikai Klub vasárnap délután négy órai kezdettel játssza le idei első bajnoki mérkőzését a Sztarakanizsai Atlétikai Klubbal.

Két uj játékossal erősödött meg a Bácskogradistei AK. Horváth I. és Hornyák S., a sztaribecseji »Radnicski« SK jóképességü játékosai a Bácskogradistei AK futballcsapatába léptek át. A III. osztályu BAK a két játékossal jelentékenyen megerősödött.

Német tornász-szövetség alakult a Vajdaságban. Vrsacról jelentik: A jugoszláviai német tornaegyesületek az elmult hónapban Rumán tartották országos tornaversenyüket. A verseny után az egyesületek delegátusai elhatározták, hogy a jugoszláviai német tornaegyesületeket egy szövetségbe tömörítik. Valamennyi német tornaegyesület képviselője most értekezletet tartott, amelyen elhatározták a szövetség megalakulását és megválasztották annak a vezetőségét. A szövetség székhelye ideiglenesen Ruma lesz. Az értekezlet ezután határozatot hozott, amely szerint a jugoszláviai német tornaegyesületek legközelebbi országos versenyét Belacrkván tartják meg. A verseny időpontját azonban még nem állapitották meg.

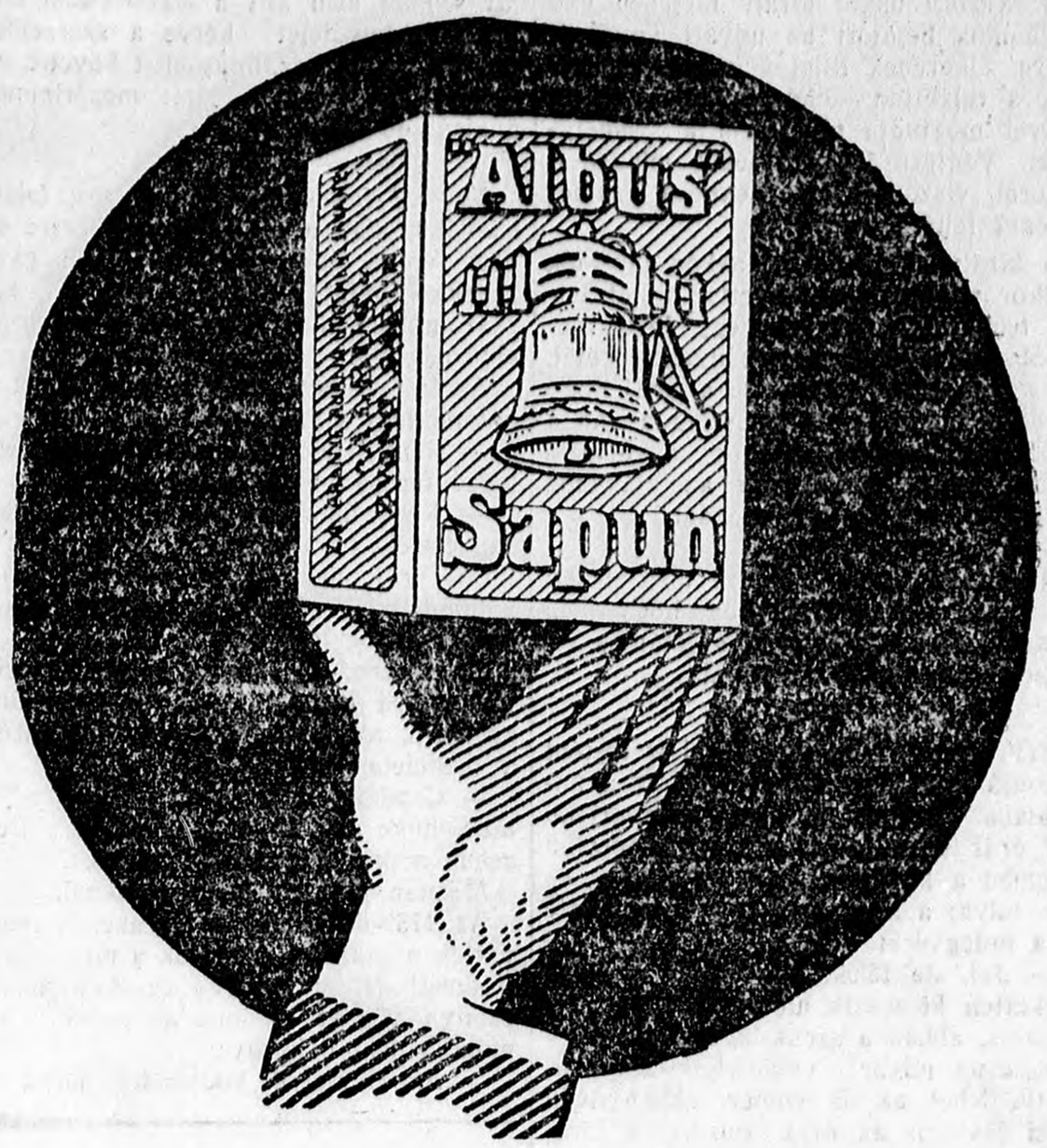

„ALBUS“

Szappan kitünő!

A 7-es SZAMU CELLA !

(12) REGÉNY

Szünet állt be.

— Különben — folytatta Buvard — ha közelebbről akarja látni, hogy e bálban mi történik ez éjjel, e tekintetben a legpontosabb és részletesebb tudósitásokkal szolgálhatok.

— Csak nem fog ön is a bálba menni? — jegyzé meg Lionel gunyosan.

Buvard önhitten mosolygott.

— Ez a kétely megbocsátható egy amerikaitól — felelte élénken — de Franciaországban szerencsénk van, nincsenek hivatalos ünnepélyek a rendőrség segitsége nélkül!

. . . . . .

Olvasóink talán emlékeznek azon különös ünnepélyekre, melyeket a császárság utolsó éveiben tartottak.

Akkoriban III. Napoleon hatalmának tetőpontját érte el és ugy látszott, hogy egy nemzet se vetélkedhetik befolyásával, melyet a világ ügyeire gyakorolt és hogy megnyugtassa az aggodalmakat, miket bizonyos emberek néha trónja körül nyilvánitottak, kinyilatkoztatta, hogy felel a rendért.

Ez az erélyes nyilatkozat eredményeképp a bizalom ujra beállt és néhány évig mindenfelől meg lehetett győződni arról, hogy Párisban ugy, mint vidéken, bizonyos életvágy, az anyagi élvezetek őrült hajhászása nyilvánul, melyek néha XV. Lajos uralkodásának tulcsapongásaira emlékeztettek.

Homályos sejtelem éreztette az országgal, hogy ismeretlen örvény felé közelednek... Mindenki rejtélyes ingadozásokat érzett lába alatt, melyek láthatatlan vulkán létét hirdették. De mindenkin szédülés vett erőt és virággal koszoruzott fővel dacoltak a vulkánnal és siettek az örvény felé!

Az ilyen ünnepélyek egyike, melyek maradandó emléket hagytak hátra, a tengerészeti minisztériumé volt. Az akkori nagy lapok leirták pompáját és némelyek, melyek kevésbbé voltak titoktartók, néhány botrányos részletét is napvilágra hozták.

Két héttel előbb egyébről nem is beszéltek a fővárosban. Jelmezbál volt és a különcködéseknek szabad mezejök nyilt, a vakmerő képzelődések kielégithették magukat. A bálnak tizenegy órakor kellett kezdődnie.

Jóval a kitüzött idő előtt a fogatok hosszu sora lepte el a szomszéduccákat s a Rivoli, szent Honoréuccákon s körutakon végig a rendőrség csapatai csak nagynehezen birták föntartani a rendet.

A fényhez szokott főváros még ehhez hasonlót nem látott és a fogatok körül csoportosult kiaváncsiak együgyüen kérdezték maguk közt, hogy a minisztérium tágas termei miként fogadhatnak be ily roppant vendégsereget.

Az egész Páris jelen volt, értve alatta a diszes, cimzetes, zajt és fényüzést kedvelő Párist is.

Nem vesztegetjük időnket azzal, hogy a vendégek teljes névsorát közöljük s csupán azokat fogjuk megemliteni, kik olvasóinkat érdekelhetik.

Ezek közt látni lehetett Thibault Jusztiniánt fiatal tisztviselő, kit nem rég neveztek ki császári ügyésznek és ki a tisztviselőtestület fényeül igérkezik.

Kevéssel utána Chataigneraie vizsgálóbiró lépett be, karján Valentineval, egyetlen leányával, gyönyörü kis szőke leány, két millió hozománnyal készpénzben!

De a szép, fiatal leány alig volt tizenhét éves és ha mostanig szive nem is maradt egészen érzéketlen, legalább még nem gondolt arra, hogy válasszon.

A számtalan bámuló közt, kiket szépsége ugy, mint vagyona utána csődített, kettő volt, kik egy idő óta, még pedig mindegyik a maga módja szerint, egyetlen alkalmat se szalasztottak el, hogy nyilvánitsák szerelmüket.

Az egyik Liprani herceg volt, a párisi sport legjelesebb tagjainak egyike; magas, jól termett, rendkivüli erővel és ügyességgel; roppant fényüzést folytatott és azt mondták róla, hogy kimerithetlen kincsei vannak. Máltai családhoz tartozott és eredetét arcának szinezete is elárulta, amely különös bájt kölcsönzött vonásainak.

A másik szerelmest egyszerüen Portblanc Györgynek hivták és követségi titkár volt. Ámbár szerelme már két-három éves volt, jól tudta, hogy az elérhetlen és eljövend az idő, melyben le kell róla mondania; de hasztalan erőlködött, hogy kitépje szivéből, átlátta, hogy gyógyulása lehetetlen s elhatározta, hogy távolról követni fogja a fiatal leányt, boldognak érezve magát, ha vele egy levegőt szivhat és a fösvény örömével kapva föl a gyöngéd pillantásokat, melyeket néha feléje küldött.

Szükségtelen mondanunk, hogy Liprani herceg és Portblanc György elsők voltak a bálban.

A hercegnek magas összeköttetései voltak ugy a párisi körökben, mint a gyarmatokban; eszerint otthon találta magát, jobbra-balra köszönve, kezet szoritva, a nők legnagyobb része pedig oly jóakarattal fogadta, melyet nem csupán címe, vagyona, de bizonyos fájdalmas buskomorság is igazolt, mely arcát és tekintetét fátyolozta.

Portblanc György nagyon kevés embert ismert. Néhány hónap óta volt Párisban és teljesen elszigetelt lett volna, ha egyik legjobb barátja nincs jelen, Senneterre Lucián személyében, aki hajóhadnagy volt és a miniszter mellett mint hadsegéd müködött.

Lucián ugyszólván az ünnepély rendezője volt. A miniszter reá bizta a bál legkisebb részleteit is és Lucián kiváló udvariassággal teljesitette tisztét.

Megjelent a zsufolt termekben, hogy mindennek és mindenkinek eleget tegyen, mindenkit elbájolt kedélye és élénk szelleme.

Mihelyt észrevette Györgyöt, karon fogta.

— Épen jókor jösz! — szólt hozzá... De e pillanatban nem foglalkozhatom veled... Majd később beszélgethetünk.

— Oh!... kedves Luciánom! sóhajtá György.

— Tudom, mit jelent ez a sóhaj, menj a kék terembe, állj a kandalló mellé és háromnegyed óra mulva ott leszek.

— Tehát ott van?

— Ott, barátom... Ő ott van és ki tudja, talán még jókor jösz, hogy polkát vagy keringőt kapj töle.

Portblanc Györgynek nem kellett több, hirtelen eltávozott a kék terembe.

Ott találta Chataigneraie Valentinát, kit épen Liprani herceg üdvözölt... és miként Lucián mondá, helyet foglalt a kandalló előtt.

(Folyt. köv.)

Apróságok régi királyokról

II. Károly angol király idejében egy szélhámos bejutott az udvari ünnepségekre. Sikerének titka a külsejében rejlett, s tulzottan előkelő öltözetében. amivel megtudta téveszteni a személyzetet. Végtére is nem lehet mindenkit ismerni, viszont ki mer ekkora vakmerőséget feltételezni?

A királynak is csak akkor tünt fel, amikor véletlenül észrevette, amint teljes technikával kihuzza egy lord zsebéből annak értékes dohányszelencéjét. De ugyanakkor észrevette a csirkefogó is, hogy igen előkelő szemtanuja van a stiklijének. Anélkül hát, hogy zavartatta volna magát, mutatóujját az ajakához illesztette, mintha azt mondaná:

— Pszt, el ne árulj.

Károly királynak annyira megtetszett ez a váratlan szemtelenség, hogy nem is szólt. Hagyta, hogy a szélhámos elmeneküljön a zsákmányával.

*

XIV. Lajos francia királlyal is történt hasonló eset. Egy tolvaj bejutott a palotájába és épen az egyik nagyértékü fali órát szerelte le, amikor belépett a terembe a király.

A tolvaj a létra tetején nem vesztette el a hidegvérét.

— Jaj, de félek, hogy ezen a sikos parketten kicsuszik alólam a létra!

Lajos, abban a szent hiszemben, hogy csakis az udvar valamelyik alkalmazottja lehet ez az ember, aki nyilván viszi javitani az órát, (hiszen a királyok sohasem szaporitották fölöslegesen a szót), — közelebb lépett.

— Ne félj semmit, majd tartom a létrát.

Megtámasztotta a lábával, biztossá tette a kezével, segitségére volt mindvégig. A tolvaj kényelmesen lehozta a karján az órát, majd nem mulasztva el a szertartásos hajlongást, eltávozott.

Aznap este hallja ám a király, hogy meglopták.

— Csendesen, mondta Lajos, ne terjesszétek a hirt, mert még kellemetlenségbe sodortok engem is. Hiszen a bűntársa vagyok.

*

Alfonz, arragóniai király, egyszer számos barátnője kiséretében kereste fel az ékszerészét. Megvásárolja amit akar s már indulnak kifelé a boltból, mikor kétségbeesve szalad utánuk az ékszerész.

— Felség, akármilyen nehezemre esik, de el kell mondanom, hogy nem találom a legértékesebb gyémántgyürümet. Ott volt még az előbb is a többi között, aztán hogy mostan elrakodok, nincs semerre. Ezer bocsánat, de el kellett mondanom frissibe.

— Gyerekek, vissza! — szólt akkor Alfonz király a kiséretéhez.

Mentek be a boltba.

— Hozzon egy nagy ezüstvázát. — szólt az ékszerésznek.

Máris ott volt.

— Töltse meg vizzel.

Mikor ez is megtörtént, azt mondja:

— Kisasszonyok, most valami különös dolog következik. Szoritsuk össze a markunkat és igy nyuljunk bele egymásután a vizbe.

Ő maga járt elöl jó példával, utána a hölgyek. A vizet aztán kiöntötték és egyszerre csak csörögni kezdett az ezüstváza fenekén valami. Az eltünt gyémántgyürü volt.

*

V. Fülöp spanyol király első feleségével együtt lóháton vett részt egy udvari vadászaton. Galoppozás közben a királyné lova megbotlott, a fejedelmi asszony pedig kizökkent a nyeregből.

Elrémitő volt a helyzet, a ló idegeskedett és cipelte magával terhét. A királyné lába ugyanis megakadt a kengyelben.

Ekkor vágtat oda szélvészgyorsan a kiséretből *don Alonso del Areó,* előkelő nemes ifju. Megállitja a lovat, azután kiszabaditja a királyné lábát a kengyelből. Ép ideje volt, mert ha csak egy pillanattal később érkezik, emberhalállal végződik a vadászat.

A királyné visszaült a nyeregbe, viszont a lovag megsarkantyuzta paripáját s meg sem állt a legközelebbi kolostorig, felvételét kérve a szerzetesrendbe. A legborzalmasabbat követte el, amiért halálbüntetés járt: megérintette a királyné lábát.

*

Nagy Frigyes ellátogatott egy falusi iskolába, ahol a tanitó mintha észre se vette volna, ép ugy pörlekedett a gyerekekkel, mint rendesen, sőt azt, aki rászolgált, kihivta a padból és alaposan elnáspágolta.

Aztán elbocsátották a gyerekeket s azt mondja a király:

— Nem gondolja, tanitó ur, hogy egy kissé furcsán viselkedett?

— Kegyelmezzen, Felség, de tudatosan cselekedtem. Mit gondol, ha ezek a lurkók rájönnek, hogy van a világon nálammál is nagyobb ur, vajjon birok-e velük?

Egy ezredese kiséretében egyszer templomba ment Frigyes és épen Belzebubról, az ördögök ezredeséről, szólt a tiszteletes textusa.

— Csodálatos, jegyezte meg az adjutáns, husz éve járok templomba s Belzebub azóta még mindig ezredes.

Másnap kinevezték tábornoknak.

Az 1759-iki csatában ugyancsak megverték a császári csapatok a poroszokat Kolinnál. Nagy Frigyes egyik katonája csunya vágást kapott az arcán, azt mondja neki a király:

— Aztán melyik kocsmában láttak el ilyen gyönyörüségesen?

— Abban, amelyiknek a számláját Felséged fizeti — volt a válasz.

A vágás talált, maga a király is elismerte az igazát s megjutalmazta a vakmerő katonát.

*

II. György angol király útközben betért egy falusi kocsmába és megevett egy lágy tojást, amiért a vendéglős egy guineát számitott fel neki.

— Ugy látszik, mondta nem minden él nélkül a király, hogy a tojás ritka holmi nálatok.

— Nem a tojás a ritkaság, Fenség, volt a válasz, hanem a királyok.

*

Együgyü Károly francia király megszólitja az udvari bolondját.

— Mi ujság?

— Negyvenezernél több ember felkeléséről hallottam, feleli a bolond.

— Az Istenért, mit akarnak? — riadozik a király.

— Semmi különöset. Végzik a dolgukat, aztán este lefekszenek megint.

*

Az öreg *Conti* hercegnő nem tartozott a finomlelkü nők közé. Igy például nagyon nagy készséggel játszotta a kosarasasszony szerepét, mikor XV. Lajos minél kevesebb feltünéssel szerette volna lebonyolitani szerelmi kalandjait a hires Mailly asszonnyal.

A királyné tudott minderről s az volt a véleménye a hercegnőről:

— Istenem, a vén kocsis is szivesen hallja az ostor pattogását.

FILM

Adolphe Menjou önéletrajza

Éjfélkor születtem, tehát bajosan állithatnám, hogy »Pittsburghben láttam meg a napvilágot.« Az Indiana állambeli Culver Military Academy-ben és a Cornell College-ban nevelkedtem. Tulajdonképen mérnöknek kellett volna lennem nagy voltam. Nem voltam mintagyerek, de sok gondot sem okoztam. Ugy tettem, ahogyan szüleim megkövetelték... nem épen nagy lelkesedéssel, azonban kedvetlenül sem. Aztán következett az első nehézség: egy gyárban gyakornokként kellett dolgoznom. Az esztergapad mellett egy olajfoltos kabátban állni, kazánt füteni, acélhulladékot gyüjteni, gépeket tisztitani... megtanitott arra, hogy a munkát nagyrabecsüljem, desemmi egyébre.

Az egyedüli hely, ahol jól éreztem magam, az alkalmazottak egyesülete volt. A munkások és tisztviselők összeálltak és együttesen tartottak szinielőadásokat, amelyekből természetesen én sem zártam ki magam, és igy kerültem először a szinpadra. Itt már inkább leltem szórakozásomat. És amidőn abban az eltökélt szándékban, hogy mérnök nem leszek, a gyárnak hátat fordítottam, eszembe jutottak a gyári szinielőadások és elhatároztam, hogy ezen a téren fogok szerencsét próbálni. Az elhatározás azonban könnyebb volt a megvalósitásnál. Az igazgató urak, akik fogadtak, mind nagyon kedvesek voltak, addig, mig a tulajdonképeni kérésemmel elő nem álltam. Mikor azonban rátértem a tárgyra, feltünően tartózkodóan viselkedtek. És hogy őszinte legyek, meg kell vallanom, hogy sok esetben el sem jutottam a direktori szobáig.

Ha a szinpadnak nem volt szüksége rám, én sem törődtem többet a szinpaddal. Elővettem tehát a szindarabokat, amelyek főszerepeit már magamnak is szántam, az iróasztalom legmélyébe süllyesztem őket és a film felé fordultam. Itt már simább talajra akadtam, mert tényleg rövid idő alatt álláshoz jutottam egy filmvállalatnál, mint — kantinpincér. A kantin mégis csak közelebb van a müteremhez, mint az utca, tehát — nehezen bár, de elfogadtam ezt az állást, mert már meguntam a tétlenséget. Számitásom be is vált. Nemsokára ezután statisztákat kerestek a felvételekhez. A felvételek vezetője a haját tépte, mert nem talált egy frakkos fiatalembert, akire pedig sürgősen szüksége volt. Én ajánlkoztam és ő — bár nem nagyon volt tőlem elragadtatva, de minthogy más választása nem volt — elfogadott. A szerencsém a frakkom volt és csak egyedül a frakkomnak tartozom köszönettel — vagy irhatom rovására — hogy a filmhez jutottam. Ennél a cégnél maradtam meg mind a mai napig is. A Paramount alkalmazott mint kantinpincért és ugyancsak a Paramount volt az, amely rövid időre rá mint színészt szerződtetett.

Igy tehát nemcsak a filmben, hanem a való életben is a legkülönbözőbb szerepeket töltöttem be és teljes joggal állithatom, hogy fodrász, orosz nagyherceg, pincér és — majdnem — mérnök voltam és nem állitanék valótlant, ha azt mondanám, hogy ördög is vagyok, mert legutóbbi filmemben már ezt a szerepet is vállalnom kellett.

*

A film a távoli Keleten. A *First National* japáni irodája érdekes adatokat közöl a filmnek ázsiai népszerüségéről.

Bár itt is, ezer és ezer mértföldnyi messzeségben, ugyanazokat a filmeket látjuk, mint Amerikában vagy Európában (Colleen Moore, Pola Negri és Ramon Novarro Japánban ép olyan népszerüek, mint nálunk), a dolgok technikai oldala azonban már sokkal bonyolultabb. Gondoljunk csak a mérhetetlen távolságokra és a forgalmi utak és eszközök teljes kezdetlegességére. A filmek szállitása sokszor pusztán csakis emberek vagy teherhordó állatokkal lehetséges.

A keletázsiai országokban, mint Japánban, Kinában, Keletindiában és a Filippinákon, a filmeket angol, holland és spanyol feliratokkal mutatják be. Mégis előfordul az, hogy a közönség a feliratokat még csak olvasni sem tudja. Itt a kikiáltóval segitenek a bajon.

Ha az ázsiai ember mai kulturánkkal és erkölcsi szokásainkkal szemben egyáltalán megértéssel van, ugy ez jórészben a piacukat uraló filmjeinknek köszönhető. Ki kételkedik még a film kulturmissziójában?

*

Müvészek, akikkel keveset foglalkozik a világ. Amidőn a film még gyermekkorát élte, egyedül fontosnak a színészt tekintették. A rendezővel nem sokat törődtek. Később azonban a rendező és iró is az őket megillető tekintélyhez jutottak a közönség előtt. Most pedig csatlakozik hozzájuk az operatőr is, akinek jelentőségével a film sikerének szempontjából eddig a közönség nem volt tisztában.

A legjobb szinész, a legügyesebb rendező, a legtehetségesebb iró sem képes egy hasonlóan tehetséges operatőr nélkül értékes filmet kihozni. Az operatőr jelentőségéről a legjobb képet nyujt a Metro-Goldwyn-Mayer rendszere, melynek alapján operatőrjeit osztályozta, ami azt mutatja, hogy pl. wild-west filmekhez és kamarajátékfilmekhez egy és ugyanazon operatőr nem használható. A cég minden operatőrjének egy külön müködési teret jelölt ki, amelyeken aztán mindegyiküknek alkalma nyilik arra, hogy tökéletesitse magát.

Beszámoló

Nem vonzottak körengetegek,
Csak fehér tanyák és vad bozótok.
Meg-megálltam az országuton,
Ha két kis füszál csókolózott.

Az autókra oda sem néztem,
Ha porral, zajjal elszaladtak,
De szerencsés utat kivántam
A fölrepülő vadgalambnak.

Fa kérgébe szivet nem véstem,
Hogy szivem a fának ne fájjon,
Mint hogyha nem is éltem volna,
Ugy éltem én itt e világon.

Falu Tamás

Kozmetikai intézet
állandó orvosi vezetés és felügyelet alatt
Subotica, Ciril-Metod trg
5
9465
Villany- és fénykezelés ** Bőr- és szépségápolás

Szerkesztői üzenetek

V. I. M. Az 1904. évi népoktatási törvény 16. paragrafusa és az 1919. évi kiegészitő törvény 33. paragrafusa értelmében minden tanitót és tanitónőt természetbeni lakás és fütés illet meg, amennyiben ezt természetben nem élvezi, az iskolai pénztárból lakbérpótlékot kap, amely faluhelyen havi 30 dinárt tesz ki, amelyben a fütés megváltás is beleértődik. Ezen lakbér és fütési pótlékot a miniszter mult évben kelt 28957. és 32694. sz. rendeleteivel teljesen beszüntette, minthogy a tanitónak az államtól lakbérpótléka van. Méltányosságból a közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy a községi iskolaszékek által a természetbeni lakással nem biró tanitók részére önként előirányzott fütőanyagot a kerületi (most tartományi) iskolaszékek jóváhagyják. Mindezen kedvezményeket a f. é. május 2-án O. N. Br. 28038. sz. a községi és tartományi iskolaszékekről szóló miniszteri szervezet 7. paragrafusának e) pontja alapján a tanitóság elveszti és csak az igazgatónak biztosit némi fütési általányt. Az illetékes körök közbenjárására a közoktatásügyi miniszter ezen sérelmes rendeletet f. é. augusztus hónapban O. N. Br. 55404. sz. rendeletével megváltoztatta és meghagyta, hogy az uj törvény megalkotásáig a tanitóság tovább is ugy élvezhesse a fütést, illetve a külön fütési pótlékot, mint eddig. Ttnát ha Önnek volt természetbeni fajátandósága vagy fütőanyag megváltása, agy tovább is megilleti annál is inkább, mert Önnek — mint férjezett tanitónőnek is — a közoktatásügyi miniszter 1920. évi szeptember 18-án O. N. Br. 30611. számu rendelete alapján természetbeni lakás és fütés, vagy annak a mostani viszonyoknak megfelelő megváltása jár, mert férje magánhivatalnok, aki sem a községtől, sem járástól, sem tartománytól, sem pedig az államtól nem élvez lakást és fütést, vagy annak megváltását. A 30 dinár havi lakbért folyó évi január 1-től tévesen veszi fel, amelyet vissza kell téritenі az iskola pénztárába.

Maecenas. Szenteleky Kornél, valódi nevén dr. Sztankovics Kornél. Sztariszivacon lakik. Berényi János Szubotican, a levél a Bácsmegyei Napló szerkesztőségében megtalálja. Kristály cime: Kristály István tanitó, Padéj, Debreczeni József és Flesch Ilonka, mindketten Szomborban laknak, a levél őket közelebbi cimzés nélkül is megtalálja.

K. J. Krnjaja. Az utlevelet láttamoztatás végett küldje be a Magyar Királyi Kertskedelmi Megbizotthoz, Beograd, Palata Akademije Nauka, cimre, aki Önnek az utlevelet vizumozva vissza fogja küldeni. A vizum dija 125 dinár, a Kereskedelmi Megbizott dija: 30 dinár, postaköltség 10 dinár. Azonban minderre nincs szükség, mert ha 40 dinárért egy igazolványt vesz (amely kiadóhivatalunkban is kapható), akkor október 12-ikéig vizum nélkül is utazhat és csak Budapesten kell 120 dinárért utólagosan a vizumat megszerezni.

K. J. B.-Topola. Henry Ford cime: Detroit (America North).

731—F. A polgári IV. osztályának sikeres elvégzése elegendő. A vonatkozó miniszteri rendelet számát és keltét nem tudjuk, de megérdeklödjünk utána és közölni fogjuk.

Artista. Forduljon irásbeli panasszal a főispánhoz.

Régi olvasó. Valóban az is célunk a most folyó francia társadalmi regényünkkel — amely megjelenése idején nagy hatást keltett — hogy minél több olvasót szerezzünk. Nemcsak a lapnak és a »7-es számu cellá«-nak, hanem az ezzel kapcsolatos olcsó Mikszáth-sorozatnak is olvasótábort akarunk teremteni. Ilyen módon egyidejüleg kezébe adjuk a megnövekedett publikumnak — azoknak is akik eddig nem vették kezükbe — az ön által méltányolt Baedecker, Kosztolányi és Szenteleky irásokat is, később pedig az ezután következő, szintén münivóju regényeinket. Ha figyelembe veszi jugoszláviai magyar irók, amikor könyvet akarnak kiadni, csak nehezen tudnak összeverbuválni még oly finommüvü poéziseik számára alig néhányszáz előfizetőt — be fogja látni, hogy helyes az a törekvésünk, amely abból a felismerésből indul ki, hogy a Vajdaságban mindenekelött még meg kell teremteni a könyv, a betü publikumát s elsősorban minden alkalmas eszközzel, rá kell szoktatni minél több embert, hogy olvasson. Hisszük, hogy ebben a törekvésünkben mindazok az inteligens magyar olvasók akikre levelében hivatkozik, bizalmukkal támogatnak bennünket.

Keresztsoros rejtvény

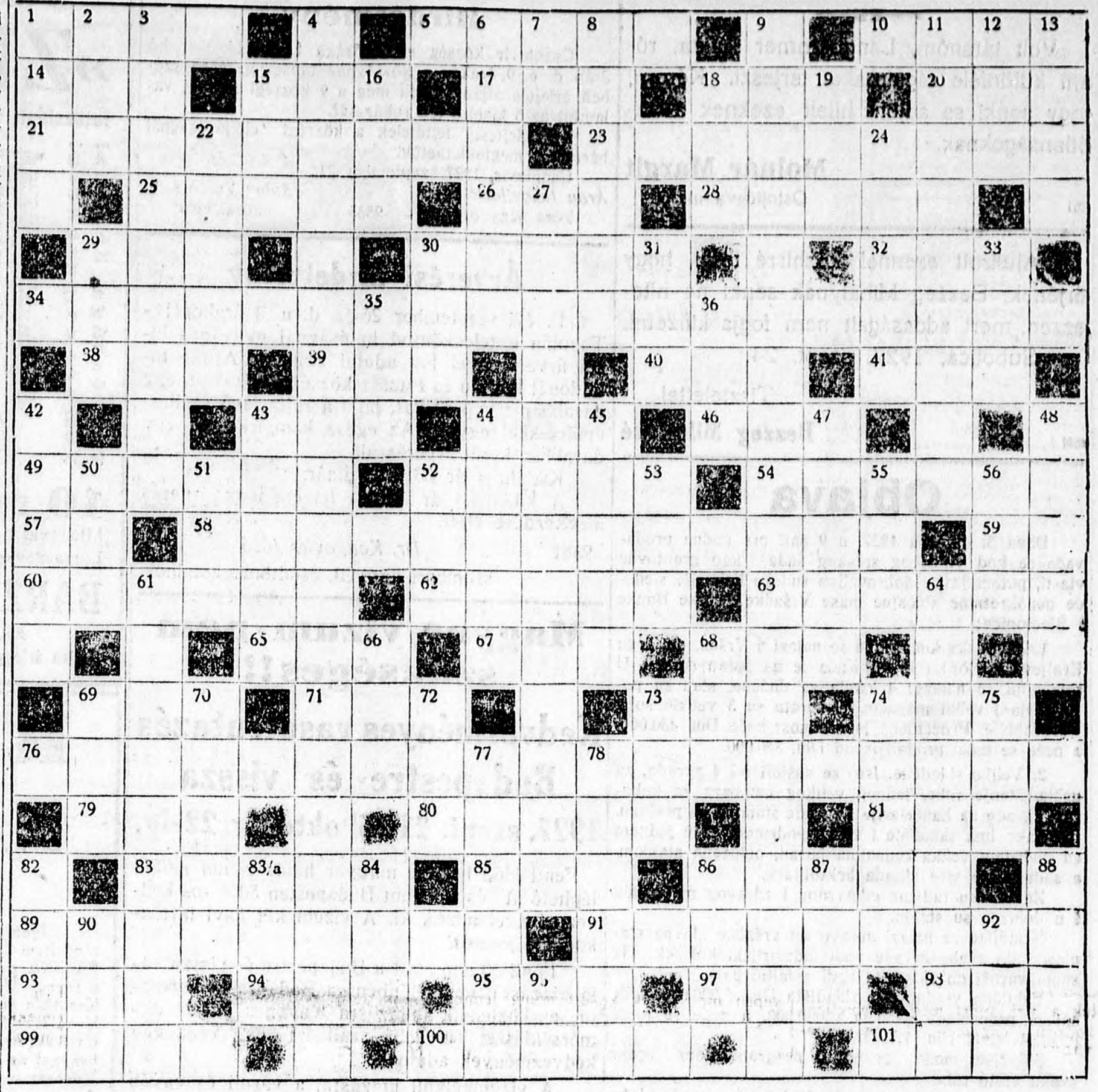

Vizszintes sorok:

1. Ebfajta
5. Vázlat
10. Rajz
14. Érzékszerv
15. Kettő — idegen nyelven
17. Magyarul müvészetet jelent
18. Kötőszó
20. Igy mondja az angol a petroleumot
21. Őskori emberfajta, illetőleg annak a barlangnak a neve, ahol ennek az ősembernek a csontjait megleltéк
23. Idegen eredetü, de a közhasználatban átment szó: pontost, rendest jelent
25. Orrforma
26. Ének, nóta
28. Az északi mitológia egyik istennője
29. Forró égövi hasznos növény
30. Haragos, mérges csibésznyelven
32. Vadon élő afrikai kérődző
34. Ismert mondás, amelyet most a koraőszi meleg napokban bátran idézhetünk
38. Női becézőnév
39. Légnemü test
40. Sebforradás
41. Vallás rövidítése
43. Házacska
44. Dohánykülönlegesség
46. Egy — idegen nyelven
49. Házbérnegyed ideje fonetikusan
52. Rokonértelmü a »tanya« szóval
54. Ez nyeri a versenyek diját (névelővel)
57. Latin praepozició
58. Kiss József egy szép költeményének cime
59. Német tagadóképző és magyar ige is
60. Finom olajat sajtolnak belőle
62. A tanár teszi
63. Francia női név
65. Római »601«
67. Hang idegen nyelven
68. Római »1002«
69. Egyik beogradi hatóság magyarnyelvü rövidítése
71. Nemzetközi nyelv
73. A magyar Abécé első három betüje
74. Fogoly
76. Móricz Zsigmond egy munkájának cime
79. Egy mint csodagyerek feltünt zongoravirtuóz monogrammja
80. Ilyen manapság mindennek az ára
81. Sirást kifejező ige töve
83. Sok darabról ez az egy szó is elég kritika
85. Három egymásután következő mássalhangzó, hosszmérték rövidítése is
86. Velence egykori uralkodóinak cime (fonetikusan)
89. Az igazi »N. N.« — (Nem nősülök) — tipus
91. Gondolkozik, következtet szinonimája
93. Időegység
94. Omladék
95. Az erő fizikai egysége
97. Éjszakai szórakozóhely
98. Helyhatározó
99. A volt Német-Lotharingia fővárosa
100. Ilyenek a farsang utáni mulatságok
101. Bányaváros

Függőleges sorok:

1. Hizó
2. Lásd 14-ik vizszintest
3. Vizi közlekedési eszköz
4. Ady-vers kezdősora
6. Macska
7. Ige
8. Cserjés — más szóval
9. A volt királyi ház tagjainak ügyeiben illetékes hatóság
11. Más szóval: füvészkedik
12. Folyó idegen nyelven
13. Kártyafigura
15. Német névelő
16. Angol számnév
18. Sporteszköz
19. A 67., 74. és 83-ik vizszintes sorok kezdőbetüi
22. Mezőváros és folyócska Nyitra-megyében
24. A sógorasszony kedves becező megszólitása
27. Petőfi-költemény cime
29. Francia részes határozó
30. Bádogedényeken van
31. A kék lakmuszt megvörösiti
33. Óra — idegen nyelven
35. Ebből készül az ópium
36. Szó, ami nem jut a — mennyországba
42. Bajor tartomány a Duna mellett
43. A leigázott nép teszi
44. A bankok főjövedelme
45. Elhunyt nagyszerü francia szobrászmüvész
47. Tenger, amely egyébként csak öble a Fekete-tengernek
48. Amit és minden képviselőjét szegény 89. vizszintes feleslegesnek tart
50. Férfinév
51. Multidejü igerag
52. Kérdőnévmás tárgyesetben
53. Három egymásután következő betü
55. Mutatónévmás
56. Szöglet, sarok, ahová elveket is lehet hajitani
61. Égitáj
64. Szomorujáték
66. Helyhatározó
68. Közlekedési vállalat
69. »Vagyok« idegen nyelven
70. Zenében van
72. Hires vasgyár székhelye
73. Veszprémmegyei falucska
74. Válogatott magyar futballista
75. Háziállat himje
77. Őrző
78. Holland szabadsághős. Goethe tragédiát irt róla
82. Törpe
83/a. Akarva, nem akarva ezt teszi a szegény ember
84. A pipázó teszi pipájával
86. Hangszer
87. A 76-ik vizszintes sor 8., 12. és 15-ik betüje
88. Iratcsomó
90. Idegen valuta aprópénze
92. Ugyanaz, mint a 98-ik vizsz.
96. A régiek fegyvere

NYILT-TÉR

Volt társnőm, Langhammer Lujza, rólam különféle rágalmakat terjeszt. Kérem, hogy senki se adjon hitelt ezeknek a valótlanságoknak.

Molnár Margit
Ostojićeva ul. 31.

9384

Alulírott ezennel közhirré teszi, hogy férjének, Bezzeg Mihálynak senki ne hitelezzen, mert adósságait nem fogja kifizetni.

Subotica, 1927. szept. 24.

Tisztelettel

Bezzeg Mihályné

9391

Objava

Dana 3. oktobra 1927. u 9 sati pre podne prodavaće se kod vršačkog sreskog suda, kao gruntovne vlasti, putem javne dobrovoljne sudske licitacije sledeće nepokretnine stečajne mase Vršačke Srpske Banke i Štedionice:

1. Zavodska kuća, koja se nalazi u Vršcu, na Trgu Kraljeviča Djordja br. 1. Kuća je na jedan sprat. U prizemlju se nalaze: 4 lokala za dućane, stan za poslužitelja i veliki magacin. U spratu su 5 velikih soba i predsoblje. Procenjena je vrednost kuće Din. 430.000, a neće se moći prodati ispod Din. 350.000.

2. Veliko skladište. Isto se sastoji od 4 zgrade, za uskladištenje robe, jednog velikog hambara za kukuruz, zgrade za kancelarije i zgrade stanove za poslugu. Isto tako ima skladište i velike podrume, a u jednom su podrumu velika cementna burad, obložena staklom i sadržavaju više hiljada hektolitara.

Zgrade su radjene od tvrdog i zdravog materijala i u dobrom su stanju.

Skladište se nalazi upravo do vršačke glavne stanice, i do svake zgrade vodi industrijski kolosek. Iz same varoši do skladišta vodi asfaltni put.

Faktična vrednost je skladišta Din. 8,000.000, sudski je procenjeno na Din. 2,000.000, a neće se moći prodati ispod Din. 1,200.000.

Skladište može primiti u neograničenom broju svaku vrstu robe.

Planovi skladišta mogu se kod mene u svako doba videti, isto tako i uslovi prodaje.

U Vršcu, 4 avgusta 1927.

Dr. Slavko Jevrić
advokat.

8982

Hirdetmény

Az apatin—szontai ármentesitő társulat töltésmagasbbitási és erősitési munkálatait (körülbelül 680.000 m³) ki fogja adni irásbeli zárt ajánlatok vagy nyilvános szóbeli árverés utján.

Vállalkozók reflektálhatnak az egész munkára vagy pedig kisebb parcellákra.

Az irásbeli zárt ajánlatok *1927. évi szeptember hó 28. déli 12 óráig* nyujtandók be. Az ajánlatok zárt, lepecsételt boritékban a társulati épitőbizottsághoz intézendők, ezenkivül letétbe helyezendő a megajánlott összeg 10%-át kaucióképpen készpénzben avagy áll. értékpapirban, ahogyan azt az áll. számvitelre vonatkozó törvény 88. §-a előirja.

Ha az ajánlat nem az egész munkára vonatkozik akkor pontosan körülirandó a munka helye, amelyre az ajánlat vonatkozik a védtöltésen elhelyezett kilométeroszlopok figyelembe vételével.

Folyó évi szeptember hó 29—30 és október 1-én a helyszinen (védtöltésen) nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Ezen szóbeli, valamint az irásbeli ajánlatok eredménye az épitőbizottság október hó 2-án d. e. 8 órakor tartandó gyülése fogja tárgyalni. Az épitőbizottság erre vonatkozó előterjesztését az ugyanaznap d. e. 10 órakor tartandó választmányi gyülés fogja tárgyalni és határozni.

Elkésett, vagy sürgönyi ajánlatok, avagy oly ajánlatok, melyek ezen feltételeknek nem felelnek meg figyelembe nem vétetnek.

Részletes feltételek és tervek minden nap d. e. 10—12 óráig a társulati irodahelyiségben Apatinban megtekinthetők.

Ajánlattevők kötelesek az ajánlatukban kijelenteni hogy ugy a részletes feltételek, valamint a terveket ismerik és azoknak alávetik magukat.

Ajánlattevőre az ajánlat érvényes azonnal, a társulatra nézve pedig csak akkor, ha a Földmüvelésügyi Miniszter Ur a társulat erre vonatkozó határozatát tudomásul veszi, illetve jóváhagyja.

Broj: 590—1927.

Apatin, 1927 szeptember 19-én.

Az apatin szontai ármentesitő társulat elnöke.

9496

V. Községi előljáróság, Csantavir.

Broj: 4510—1927.

Hirdetmény

Csantavir község előljárósága f. évi október hó 2-án d. e. 9 órakor a községház tanácstermében szóbeli árlejtés utján rendeli meg a 9 községi rendőr. valamint az 5 kisbiró téli ruházatát.

Az árlejtési feltételek a községi előljáróságnál bármikor megtekinthetők.

Csantavir, 1927 szeptember 21.

Áron Jakovljević s. k. közs. jegyző — *Anton Veréb* s. k. közs. biró

9535

Árverési hirdetmény

F. évi szeptember 26-án d. u. 3 órakor B.-Topolán a telekkönyvi hatóságnál nyilvános birói árverésen el fog adatni Schaffer Ármin tulajdonát képező és Pacsér község határában, egy darabban fekvő 52 kat. hold a rajta lévő szállásépületekkel együtt. Az egész kompleksum egy darabban kerül árverés alá.

Kikiáltási ár 532.500 dinár.

A kikiáltási ár 10%-a leteendő az árverés megkezdése előtt.

Dr. Konyovits Jócó
szombori ügyvéd. csődtömeggondnok.

9381

Magyar vizum nem szükséges!!

Kedvezményes vasuti utazás Budapestre és vissza

1927. szept. 21-től október 22-ig.

Fenti időn belül a magyar határ *vizum nélkül* léphető át és a vizum Budapesten 50% -os kedvezménnyel adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jogosit.

Fenti 30 nap alatt a Budapestre és vissza való utazásra, nemkülönben a Budapesten keresztül eszközlendő átutazásra lényeges vasuti dijmérséklések, továbbá szállodai és vendéglői kedvezmények adatnak.

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyéb kedvezmények igénybevételére jogositó igazolványok (40 dinár és portó beküldése ellenében) a Bácsmegyei Napló szuboticai, noviszadi és sombori kiadóhivatalainál és a vidéki SHS kereskedelmi testületeknél (Lloyd), utazási irodáknál, pénzintézeteknél és a Beográdi *Magyar Kereskedelmi Megbizottnál* (Beográd, Palata Akademije. Telefon 20—23.) szerezhetők be.

9193

Különlegességek

csak

POGANY kalapszalonban

kaphatók!

Trg Fra Ješe 15. I emelet.

7691

L E

a kötéssel és nyissák ki már egyszer szemüket, ne vásároljanak oly üzletben ahol silány árut drága pénzért ajánlanak, hanem vegyen még ma 50 paráért egy levelezőlapot és irjon mindjárt a több ezer ábrás képes árjegyzékért **R. Stermecki** nagyáruházába **Celje, 27 szám Slovenija**, ahol csodálatos olcsó árakon talál ruhanemüt, cipőket, kalapokat, ingeket, harmonikát, gramofonokat, borotvákat, toalett, divat és sok más diszmütárgyat. 500 dináron felüli rendelések bérmentve. Ha az áru nem felel meg, kicserélem vagy a pénzt visszaküldöm.

1661

Autógarage! Autójavitómühely!

Most nyilt meg a

METROPOL GARAGE

Szubotica, Oslobodjenja ul. 23 (Zentai-ut)
Tulajdonos: PRESSBURGER JÓZSEF

Modern felszerelés — Kényelmes férőhelyek
Mérsékelt árak — Pontos munka
Autók garazsirozásra elfogadtatnak!

6533

Világszabadalom!
A fütőtechnika csodája!

»ZEPHIR«

fatüzelésü, légfütéses FOLYTONÉGŐ KÁLYHA

Tartósság, örökös! Többéves garancia!

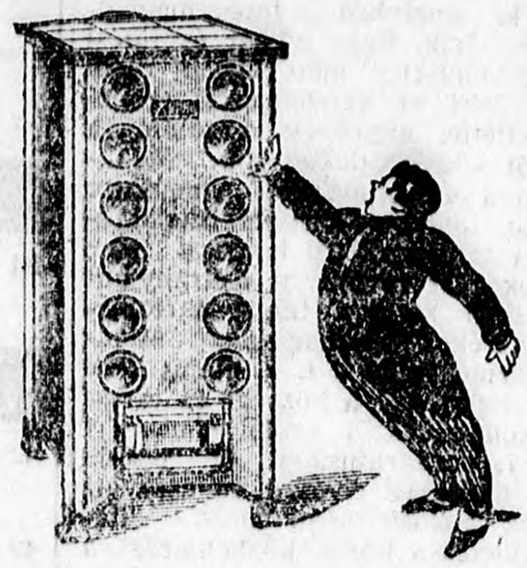

Fatüzelés legkellemesebb, „Zephir"-rel a legolcsóbb!

10 füt egy szobát 24
kiló fával órán át

Leggazdaságosabb, leg igienikusabb! — Gyártja:

BARZEL D. D. „ZEPHIR"
KÁLYHAGYÁRA, SUBOTICA 21.

Kérjen árjegyzéket! Lerakat minden nagyobb városban

8170

REUMA

Köszönőlevél

Dr. Med. I. Rahlejev urnak
Beograd,
Kosovska 43.

Igen tisztelt doktor ur — két hónappal ezelőtt rendeltem Önnél egy üveggel az Ön **RADIO BALSAMIKA** gyógyszeréből, minthogy sokat szenvedtem a reumától. A fájdalmak már egy üveg elhasználása után majdnem teljesen megszüntek, amiért is a leghálásabb köszönetem fejezem ki Önnek és egyuttal kérem, küldjön nekem utánvéttel még egy üveggel az Ön kiváló hatásu gyógyszeréből. Borovo, Vukovar mellett, 1926 szeptember 1. — **Dragutin F. Anrat**, vasutas.

A **Radio Balsamika** *gyógyszert készíti, forgalomba hozza és utánvéttel szállítja* **Dr. I. Rahlejev „Radio Balsamika" laboratoriuma**
Beograd, Kosovska 43.

9222

JUNIPER
ZÖLD SÓSBORSZESZ
minden más gyártmánynál
hatásosabb
Győződjön meg róla. Kérjen a füszerkereskedőjénél egy ingyen minta üveget leirással
Mr. Alfred Blum Subotica

4281

Szőlőtelepitők!

Megrendelhetik szükségleteiket az ültetéshez, valamint a hiányok pótlásához

Ingusz Testvérek

ludasi és királyhalmi szőlőgazdaságában nevelt, fajtiszta porbujtásos gyökeres szőlővesszőkből az alant felsorolt fajtákból:

Olasz rizling	**Nagyburgundi (fekete)**
Kövidinka	**Szerémi zöld**
Magyarádi (Mustos)	**Nemes kadárka**
Bakator (Erdei fehér)	**Szlanka**
Piros veltelini	**Ezerjó és Aramon**

Darabonként **1 dinár** ab Királyhalom vagy supljaki állomás.

Posta: **Palić—Supljak.** Sürgönycim: **Ingusz Palić** Telefon: **Palić 3**

9231

I-a kőszénkátrányt

FEKETE

SZURKOT

vagontételekben, valamint kisebb mennyiségben legolcsóbban szállit:

KEMIKOLOR

BEOGRAD, Karadjordjeva 85. Telefon 38-13.

2524

Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy a közeledő zsidó ünnepekre és az őszi szezonra a lakásban

szükséges diszitési munkálatokat 9223

u. m.: stórokat, függönyöket, ágymenyezeteket és egyéb kárpitos munkákat valamint javításokat legolcsóbban készitek

Fischer Henrik
kárpitos és diszitő
Subotica, Zmaj Jovin ulica (volt Jókai-ucca) 18
Levelezőlap hivásra ugy helyben, mint vidékre házhoz megyek

Keresünk képviselőket
értékpapirok és órák eladására az egész államban. Legjobb kereset. Előnyben, akik már ebben a szakban dolgoztak. **ZUMBULOVIĆ, Zagreb, Bakačeva 3—I.** 9581

I-a makói vörös- és fokhagymát valamint különféle **burgonyákat** legolcsóbban ajánl **Braća Guttmann** Subotica — Telefon 90 7107

Okleveles gyógyszerészt
drogéria állandó vezetésére keresek. Az államnyelv, német- és magyarnyelv ismerete szükséges. Ajánlatokat „ÁLLANDÓ“ jeligére a kiadóba kérek. 9620

SZÉNKÉNEG
I-a, teljes áru, különleges 100 kg.-os hordókkal együtt, ab oszijeki raktár szállitható.
SAM. KRAUSS i SIN
Osijek, III. Jelačićev trg 8. 9068

TÜZIFA
Bükkhasáb, száraz **30·— dinár,** bükkhasáb felapritva **34·— dinár** 100 kg-ként házhoz szállitva. 9210
Makso Schlanger
Skotus Viator 82. Raićeva 9
Telefon 6-43

„ZMAJ“ anódbattériák
60, 90, 120 volt, kerületi előkapcsolással, mindennemü zsebiámpab tériák, nedves, száraz, öntö elemek, dobozok zseblámpákhoz, égők. Szállitás gyári áron.
„ELTA“
vezérképviselet — Beograd Zmaj od Noćaja 13. (A volt nagypiac on.) Táviratcim: Elta Beograd. Telefon 24-06. 8420

CHRYSANTHEMUMJA
és őszi virágai csodás teljes éget és nagyságot érnek el, ha
KANIPOS
növénytápsóval öntözi őket. **Csomagja 12·50 és 42·— dinár.**
SCHUMACHER ZOLTÁN
gyógyszerész és vegyészeti laboratorium, **Crvenka, SHS.**

Nem igérünk ingyen könyvet és nem szelvényt küldünk,

hanem finom papirra nyomott, diszes keménykötésbe kötött kiváló irodalmi munkát

az utódállamok magyarsága számára!

Mikszáth Kálmán válogatott regényei

12 kötetben. - Egy keménykötésü, diszes kiállitásu könyv ára 10 dinár a rendelőnek kikézbesitve.

Semmi egyéb költség nincs!

Megjelennek: Szent Pét r esernyője, Beszterce ostroma, Noszty fiu esete Tóth Marival, Különös házasság, Uj Zrinyiász, Akli Miklós, Prakovszky, a süket kovács, A kis primás, Galamb a kalitkában, Tót atyafiak, A jó pa'ócok, A vén gazember, A beszélő köntös, A fekete város. Minden kötet teljes és önálló egész.

Először a „Szent Péter esernyője“ jelenik meg!

Ezek a könyvek könyvárusi forgalomba nem kerülnek és csak azok kapha ják meg, akik az alábbi megrendelőlapot kivágják és **10 dinár** megrendelési összeggel együtt Minerva-Nyomda Subotica cimre, **legkésőbb október 15-ig beküldik.** Szétküldés a rendelés sorrendjében.

Itt levágandó

Szelvény

MINERVA NYOMDA SUBOTICA

Alulirott ezennel megrendelem ez Önök kiadásában megjelenő Mikszáth Kálmán válogatott regényei cimü 12 kötetes müvet, kötetenként 10 dinár vételáron. Az első kötet: Szent Péter esernyője cimü regény kötött példányáért 10 dinár vételárat egyidejüleg beküldöm.

név lakhely pontos cim

Dr. FARKIĆ gyógyintézet Beográdban

KEZEL:

Idegbetegségeket, neurasztén a, hiszteria, epilepszia, szifilisz, bénulás , isiász, stb.
Sebészeti, ortopéd megbetegedéseket: hátgerinegörbüléseket, izületi és csontiuberkuló usi, csontsérülések, testi hibák, stb., azonkivül reuma, skrofli, el izás, vérszegénység.
Vizgyógyintézeti kezelések: (hydroterapia) villamossággal, (4 fülkés fürdő), mesterséges napfürdő (kvarc), szénsavas fürdő, eredeti pöstyéni iszap, mediko-mechanika, ortopéd kezelés, masszázs

Vizsgálat és kezelés Röntgen-sugarakkal Diathermia

Klinikai laboratorium

Az intézet orvosai:
Dr Klein H. Igegbajoknak. Dr. C. Kajon sebészeti ortoped-orvos.
Az intézet nyitva: reggel 7-től 12-ig, vasárnap és ünnepnap csak délelőtt.
Árak: külön szoba 150, 2-3 ágyas szoba 120 dinár naponkint.

Felvilágositással szolgál az intézet Beográdban, Knez Mihajlova Venac 23. Kalimegdánnal szemben. Telefon 5-89.

SZENTI ÉS VIRÁG
épület-mübutorasztalosáru ipartelep
Subotica. Telefon: 3—83.
Készitenek: mübutort, épület, portál, parkett, üzletberendezést stb.
Nyári kerti és tonett székek, valamint parkett állandón raktáron és olcsón kaphatók.
Árajánlatot dijmentesen küldünk bárhová.

HAJREGENERATOR
(E Perzina-Schneeweiss) minden gyógyszertárban és drogériában
ismét kapható
Ahol nem kaphat, forduljon az SHS. vezérképviselethez:
Dj. I. NINKOVIĆ
Vršac, Banat 9598

Ki akar érettségizni?
Gimnáziumból vagy kereskedelmi osztályvizsgákat tenni. Irjon azonnal „Boross—Gárdos“ tanintézetnek, Budapest, VIII., Rákóczi ut 57/a. — Teljes siker. 9682

Jutányosan eladó félteher-autó
Mason Road King amerikai gyártmány, 1 és 1/2 tonnás, uj gumikkal és pneumatikkal, anlasserrel, majdnem uj. Félteher-autó „PERL“ osztrák gyártmány, 4½—5 tonnás, villanyvilágitással.
Okulić mérnök irodája, Žabalj (Bačka) 9356

Orajavitások órák
a legjobb órajavitó mühelyben kaphatók:
Thau Hermann-nál
Sokolska (Gombkötő) ul. 4

A laslovoi (Verőce m.)
nagyvendéglő
1927 október 2-án délután 3 órakor árverésen
bérbe fog adatni
Bővebbet
Egyed Illésnél
Laslovo 9506

TRGOVAČKO DRUŠTVO MOTORA
A. Vranits i drugovi
Novisad, Kr. Aleksandra 7.
„STOCK“
német gyártmányu
traktorok
részére **képviselőket** keres a Vajdaság nagyobb városaiban. 9572

Plissé
Damburirozás
Rojt — gombkészités
Lámpabevonás
Hollándernénál
Paralelski put 175. 9422

Elegáns
modern kivitelben készit férfi- és női
cipőket
javitásokat izléses kivitelben
olcsón
gyorsan és pontosan végzek
Dondó divatcipész
Zrinjski trg 33 7053

Szolid áron és precizen
FEST TISZTIT
WIHART
Subotica, Sokolska 3. 578

TÖBB VAGÓN
elsőrendü, fehér
ETKEZÉSI BURGONYÁT
szép, jó árut legolcsóbb áron ajánl
A. VOLK 9512
terménynagykereskedő
LJUBLJANA

HÁZ ELADÓ
NOVISADON,
15 évi adómentességgel, évi jövedelem 70.000.— Dinár. Ára 230.000.— Dinár. Közvetitők dijaztatnak. Cim:
REKLAM hirdetőiroda
Novisad, Vilson-tér 7. 9586

Garantált, jólmenő mozi
ujonnan épitve, uj modern berendezéssel, családi okok miatt **ELADÓ.** Bővebbet Titán-Kino Stari-Becsej. — Ugyanitt egy **retus-munkán** jártas fényképészsegéd felvétetik. 9615

BOR- pumpák, gummitömlők minden méretben kaphatók **KEMÉNY GYULA cégnél Subotica, Jelašićeva ulica. Telefon 29.**

LEVELEZÉS

Vidéki fiatal 23 éves kereskedő levelezne intelligens és szellemes urilányokkal házasság céljából. Csakis fényképes leveleket veszek figyelembe. Leveleket »Budapesti« jelige alatt a kiadó továbbit. 9511

Richmond. Magánál vagyok mindig. Éreznie kell, hogy kezét fogom, arcát simogatom, forró testét ölelem. Érzékelnie kell a vágyak félisteneinek jajkiáltásait, a csókok kherubjainak szédületes kergetőzését. 9533

25 éves képzett fiatalember keresi oly szép és fiatal leány vagy asszony ismeretségét, kivel szabad estéit kellemesen eltölthetné. Leveleket »Szunnyadó őserő« jeligére a kiadóba kér. 9515

Fényképészek és amatőrök figyelmébe

Amerikai rendszerű retusáló és kopirozó intézet.

Elvállal: negativ és pozitiv retust, kopirozást és nagyitást minden papiron és kolorirozást garantált elsőrangu kivitelben, olcsó árban. Kérjen azonnal árjegyzéket. Szállitás 24 óra alatt. R. Zelinka, Subotica, Madjarska ulica 2. 4783

Lagner

uri és női fodrász üzletben a kiszolgálás vezet

Bubihajvágás, manikür, ondolálás, hajfestés, hajmunka, maskirozás és babaklinika

Mindenféle női hajat a legmagasabb áron vesz

Jovan Lagner

fodrász, Pašićeva ulica 6

HÁZASSÁG

26 éves, fess, intelligens középiskolát végzett, önálló iparos vagyok. Saját üzletemen kivül négyszobás butorozott lakásom is van. Házasság céljából levelezném oly háziasan nevelt leánnyal, kinek némi hozománya is van. Csakis bizalommal megirt teljes cimü levelekre válaszolok. Leveleket »Őszi esküvő« jeligére a kiadóhivatalba kérek. 9509

25 éves, fess, intelligens uriember, házasság céljából levelezne csinos urilányokkal. Leveleket »Jómódu üzletember« jeligével a kiadóhivatal továbbit. 9510

Intelligens 30 éves biztos egzistentiával rendelkező fiatalember nősülés céljából megismerkedne oly háziasan nevelt urleánnyal vagy gyermektelen özveggyel, aki rendelkezik 100—120.000 dinár hozománnyal. Fényképpel ellátott leveleket »Bandi« jeligén kiadóhivatal továbbit. 9595

Házasságot urikörökben ugy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625 6645

23 éves, csinos, tanult, hajadon 2.000.000 dinár készpénz és 6.000.000 dinár ingatlan hozománnyal házasság céljából megismerkedne kizárólag intelligens és komoly urakkal. Csak teljesen komoly urak leveleit kérem a kiadóba »Junó« jeligére. 9228

FOGLALKOZÁS

Fogtechnikussegédet, perfekt kaucsuk- és aranymunkást keresek lehetőleg azonnali, de legkésőbb október hó elsejei belépésre. — Cim: Dent. Reményi Frigyes Szubotica. 9568

Jabuke zimske i jesenje najplemenitije vrste iz vlastitih voćnjaka prodaju se počam od 50 kgr pakovano u sanducima brutto za netto po 2 dinara 1 kgr postavno železnička stanica Pakrac Atanas Marković i Sinovi Pakrac (Slavonija). 9618

Okl. magyar tanitónő 6 éves kislány mellé pusztára kerestetik német nyelvtudással. Ajánlatok az eddigi működés megjelölésével Kutaspusztai gazdaság, u. p Feketić cimre küldendők. 9611

Műfogakat, fogplombákat részletfizetésre készitek, vidékieknek is. Foghuzás fájdalom nélkül. Dr. Blum, Subotica, a gimnáziummal szemben. 9608

Okleveles kertész állást keres azonnali belépésre. Szives megkeresést »Kertész« jelige alatt noviszadi kiadóba kérek. 9585

Helyi ügynököket magánfelek látogatására, patentcikk eladására keresünk. 50% kereset. — Ajánlatok »Za-13527« jeligére a Publicitas d. d., Zagreb, Gundulićeva 11. cimre küldendők. 9580

Cukrászmühely, amely 30 éve fennáll, üzletberendezéssel együtt eladó. Keppert Jánosné, Subotica, Jelačićeva ul. 3. 9554

Ügyes sajtkészitő mestert keresek azonnali belépésre. Özv. Szaniszló Sándorné Novibecsej. 9582

Jómunkás asztalossegédeket aszonnal felveszek. — Kollár asztalos, Mali-Idjoš. 9508

Nevelőnőt keresek mielőbbi belépéssel, izraelita vallásut, 3 gyermekem mellé. — Német, szerb nyelvismeret megkivántatik. Hauer Józsefné, Szenta. 9529

Fuvart, szántást, vetést olcsón vállalok Szentán. Érdeklődni Bozó István műhelyébe, Ujkut ucca. 9539

Tanonc felvételik Körösi Géza füszer- és csemegeüzletében. Rudić ul. 9599

Buchalter ein absolvierter Handelsakademiker mit langjähr. Praxis, der tüchtiger Rechnungsführer und in mehreren Sprachen kundig ist, sucht Stellung per sofort. Offerte unter »Gewissen« haft an d. Red. d. Blattes. 9600

Fiatal cukrászsegédet keresek azonnali belépésre. Király Sándor cukrász Feketič. 9458

Gépész-kovács állást keres lehetőleg gazdaságban — Heissein Ferenc, Stari Futog Vizić 9492

A Bácska-Bánátban füszer- és vegyeskereskedőknél jól bevezetett **UTAZÓ azonnali belépésre kerestetik.**

Irá beli ajánlatok eddigi működés megjelölésével: Radio Reklam Jugoslavija, Subotica, Postafiók 48. 500

520 kataszt. hold szántóföld 9454

egy darabban, vagy kisebb-nagyobb parcellákban előnyös feltételek mellett **szabadkézből eladó**

Kö elebbi felvilágositást ad: Srpska Banka, Pančevo

Elő- és mű-sirkoszorúkat

mű'eveleket, virágokat és szobadiszeket lego'csóbb ára mellett — a legdiszesebb kivitelben — ajánl: **„HORTENZIA“** művirágüzem SZUBOTICA. Dupav altr Puka u. 2 (Säntha szanatórummal szemben) 9344

Keramit burkoló kövek és lapok, Chamotte-tégla-habarcs és kályhabetétek prompt ab raktár kaphatók

Tehn. biro Ing.

Solarović, Novisad

Futoški put 47 Telefon 26-02

9207

Pálinkafőzők! Kazánt csakis rézművesnél vásároljatok! A legrégibb rézműves cég

Bartek i supr. Rehm

(Alapittatott: 1887-ben)

Subotica, Vilsonova ulica 47

A legolcsóbb beszerzési forrás! — Szakszerü javitások jótállás mellett! 150

SZŐRMÉT

kizárólag az elismerten szolid

BOZIDAR S. MLINAROVIC

Subotica, Városháza

szücsárukereskedésben veszek

9016

Ügyes és bevezetett **képviselőket** keresünk jugoszláviai sorsjegyek kis havi részletekben fizetendő eladására. Ajánlatok J. C. Zumbulović Beograd, Kralja Petra ul. 52. cimre kéretnek.

SZENA ROZSABURGONYA 9538

vöröshagyma és stájer alma, mind elsőrendűség, megrendelhető

VATROSLAV KOSI

Makole, pri Poljčane, Slovenija

Német és horvát levelezés

6 HP.

gőzgarnitura

comp. és egy 25 HP. szivógázmagánjáró átalakitott, eladó. Érdeklődni lehet

Knézy Péter

gépkereskedésében Sombor. 9337

Albe Sudarević

ruhafestő, ruhatisztitó és fonalfestő

SUBOTICA

Scotus Viator ulica 34

(Saját ház)

9332

Kifutó felvételik Cara Lazara ulica 18 (Füzfás utca). 9636

Jobb szakácsnő uri házhoz ajánlkozik. Cim a kiadóban. 9626

Jócsaládból való nő, kizárólag vidékre, anyahelyettesnek menne, esetleg kis háztartást vezetne. Jólelküség és nem a fizetés a fontos.. Ajánlatokat »Rózsaág« jeligére a kiadóba kér. 9596

Feleskertészt keresek veteményhez és gyümölcsöshöz. Szegedi ut, menhely mellett, Tálasy kert. 9640

Kocsifényezőmester aki a nyergesmunkát is tökéletesen végzi, állandó munkára felvételik. Csak elsőrangu munkaerők jelentkezzenek Erdei Bálint kocsigyártónál Subotica. 9637

Ügyes kiszolgáló leány divat és rövidáru üzletbe október 15-re felvételik. Ajánlatokat Balázs J. Jenö divatárukereskedésében. 9636

Angol tanár vállal csoportonként tanitást hetenként kétszer, havi 80 dinárért. — Cim a kiadóban. 9635

Keresek filet és fehérhimző munkásnöket. Cim a kiadóban 9632

Tanulóleányokat felvesz: **Csapó** női szabó, Subotica Bárányköz. 9607

Okleveles hegedütanárnő privát órákat ad. Érdeklődni Sombor, Flórián ucca 27.. Sauerborn urnál. 9387

Ön állást keres? Tanuljon ki soffőrnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Soffőriskola (kereskés ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban. Vállal gumivulkanizálást. 8678

Intelligens, jó megjelenésü szóló-zongorista, — lehet dilettáns is, — előkelő cukrászdába fix fizetés, ellátás és jó mellékkeresettel, felvételik. Megkivántatik a szerb, magyar és német népdalok, klasszikus és a tánczene tudása. Cirják Ernő cukrászda Pančevo. 9416

Soffőr, aki bognár munkát is végezne uradalomba állást keres. Tóth Ferenc Frankopanska ul. 52. 9447

Fahivatalnok felvételik, aki a detail épületfa eladásában teljesen jártas. Ajánlatokat »Fakereskedés« jeligére a kiadóba 9441

Papucsosseg k állandó munkára felvételnek. Szükség esetén lakást is kapnak. Szekér Sándor VIII., Plitvička ul. 13. 9425

Ügynökök a Singer varrógép lerakatban felvételnek fizetés és százalék ellenében Pályázók pénteken és szombaton jelentkezhetnek a Singer varrógéplerakatban Vel.-Kikindán. 9453

Elsőrendü fogtechnikus állást keres. Cim a kiadóban 9544

Piaci árusitók, limonádékocsihoz, azonnal felvételnek. Cim a kiadóban 9547

Nagymunkás szabósegéd munkát keres. Cim Molnár könyvkereskedés Senta. 9439

Elárusitónő felvételik piaci sátorhoz, jó fizetéssel. Nyitrai komótcipő üzeme, Subotica, V., Gajeva ul. 63. 9560

Kifutófiu felvételik. Ugyanott munkásnők is felvételnek. Nyitrai komótcipő üzeme, V., Gajeva ul. 63. 9561

Éjjeli őrnek idősebb embert keresünk. Varga és Racsmány fakereskedése Subotica, Aleksandrovo (Sándor.) 9565

Egy fiatal rövidáruségéd

ügyes eladó, aki a há om nye vet birja, azonnal felvételik

Cim:

SCHMOLKA hirdetőirodában Novi ad 9647

Azonnali belépésre keresek kelmefestő és vegytisztitósegédet, aki a férfiruha vasalásában is jártas. Roszmann Róbert gőzmüfestőde, Veliki Bečkerek, Petrogradska ul. 34. 9563

Existenciát keres 32 éves volt osztrák-magyar aktiv tiszt, nös, családos. Tökéletesen beszél és ir szerbül, magyarul, németül. Teljesen jártas a könyvelésben és a levelezésben. Technikai ismeretei vannak. Referenciával a Bácsmegyei Napló szerkesztősége szolgál. 9496

Házmesterpár kerestetik, ki tehéngondozást is vállal. Somborski put 3. 9494

Utazó, Horvátország, Szlovénia, Dalmácia és Bosznia rendszeres látogatására, ki a rövidáru és noringbergi szakmában be van vezetve, felvételtik. Ajánlatok az eddigi működés és igények megjelölésével »Aves« jeligére küldendők. 9519

Csinos, intelligens fiatal hölgy, idősebb urhoz házvezetőnőnek ajánlkozik. Megkereséseket »1900« jeligére a noviszádi kiadóhivatalba kér. 9490

Főgépész Láng-féle Collmann szelepes gépekhez állást keres. Malomba vagy bármely más nagyobb üzembe elmenne. Többéves gyakorlattal és bizonyitványokkal rendelkezik. Hivásra személyesen megjelenik. — Horváth Pál, Szubotica Zrinjski trg 19. 9195

Konkurenciamentes vállalathoz csendes társat keresek legalább százezer dinárral olyan áru szállitásához és eladásához, mely egyedül Romániában készül és Jugoszláviában évenként két, külföldön pedig három vagon áru szállitható és adható el. Szaktudás nem szükséges. Huszonötszázalék biztos haszon. — Leveleket a Bácsmegvei Napló kiadóhivatala továbbit. 9305

Tankönyvek

árjegyzékét ingyen küldi bárkinek magyar- vagy németnyelvü iskolák részére

Lipsitz i Lampel

könyvkiadó Subotica 7851

ABLAKÜVEG

minden méretben legolcsóbban kapható

Drag. Obradović

üveggyári lerakat

Beograd, Knez Milana ulica 24. Uroševa Pivnica

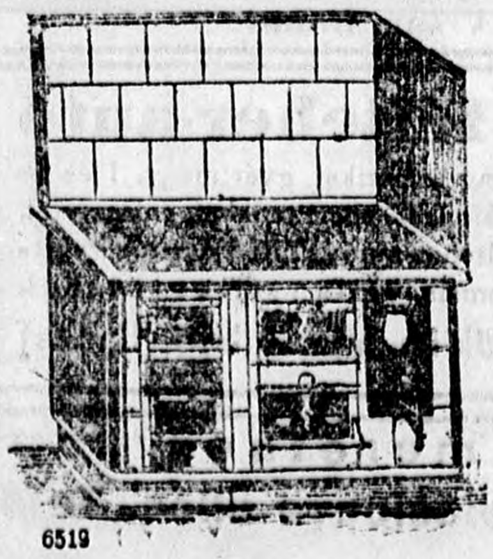

6519

TEODOR SANITER, SUBOTICA

Pašićeva u. 10. Állandó raktár bármily szinü Pašićeva u. 10

Cserépkályhák, Kandallók, Takarék-tüzhelyek és Fajance fürdőkádakban.

Fajance falburkolati lapok és fajance vizvezetéki cikkek (closet, mosdók, pissoirok, fali kutak), 1—5 szinü cementlapok Vojvodinában a legszebbek. Szines Mettlachi padozatlapok, keramitlapok. Tüzmentes tégla és schamotte-por. — Nedves lakások szárazzá tételére szükséges

Watproof világszab. elszigetelő anyag

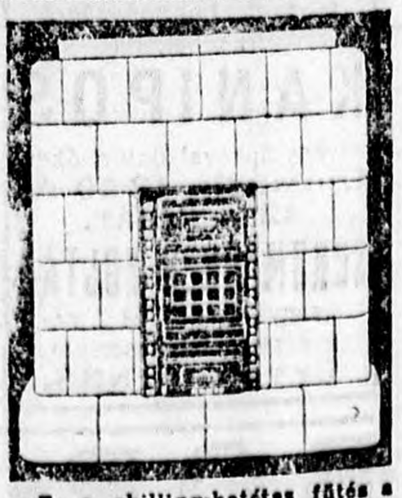

Ez a shilling-betétes fütés a mai fütési rendszerben a leggazdaságosabb

Női fodrászt vagy fodrászlőt, jó munkaerőt felveszek Gyerman Pál női fodrász, Vel.-Becskerek. 9456

Ügyes bejáróné ki szépen tud vikszelni, felvétetik. Dent. Reményi Frigyes. 9569

Szerb, magyar, német levelezést, órakönyvelést, könyvek felfektetését, mérlegek készitését legolcsóbban vállal Kovács Béla, Trumbićeva 2. 9405

Fiatal jobb leány házimunkára felvétetik. Dr. Wilheim Paje Kujundžić ul. 13. (Veszelényi u.) 9559

VÉTEL-ELADÁS

Szuboticán, közvetlen közel a főpostához, egy 5 szobás ház mellékhelyiségekkel, nagy udvarral, szabadkézből eladó. Cim a kiadóban. 9601

Sarok- és középház, Subotica főterén, a központban eladó. 3—4 szobás lakás és üzletek azonnal átvehetők. Bővebbet dr. Blumnál. 9525

Pálma, asparagus, aspidistra és mindenféle kerti és szoba disznövények, virágok, szönyegnövények, minden mennyiségben kaphatók Dr. Engelmann Jenő kertészete, Csantavir (Bácska). 9625

Különbejáratu butorozott utcai szoba kiadó. Petrogradska (István) ul. 30. 9624
Azonnal beköltözhető ház olcsón eladó. Sombor, Krekova ul. 13. 9614

Nagy száraz sauterrain-helyiség villany-, gáz- és vizvezetékkel, nagy fedett zárható szin, azonnal kiadó. A zsidó nagyünnepekre 2 férfi és 1 női ülés bérbeadó. Strosmajerova ulica 20. 9616

Vasutállomásnál Csókán jóforgalmu vendéglőm bérbeadó vagy eladó. Bővebbet Verbai Rózsika, Csóka 9546

Eladó Martonoson, a vasutállomástól öt percnyire két kat. hold föld rajta levő nagy gazdasági épületekkel, amely ipartelepnek is alkalmas. Érdeklödni Sárkány Istvánnál, Martonos. 9610
52 hold elsőrendü tanyásbirtok Tornyos-völgyön, sentai határban, holdanként 16.000 dinárért eladó. — »Bömches« ügynöksége Bačka Topola. 9612

Elsőrendü iró, számoló cimző és sokszorositó gépeket és azok kellékeit a legelőnyösebben vásárolhatja csak Paul cégnél, Noviszad Wilson-tér 7. 9583

Eladó egy Sreća könyv Bővebbet a kiadóban. 9577
Huszonkétéves egészséges fiatalasszony szoptatósdadának ajánlkozik. — Özv. Papp Istvánné, Temerin Árpád ucca. 9489
Eladó Fordson-traktor 2 éves MÁV cséplővel. Zorád Károly, Sztaribecsej. 9500

Modern körtefa ebédlő. Bidermayer uri szoba, festmények, perzsaszőnyegek, függönyök átköltözés miatt alkalmi áron eladók. Fischer Félixné, Vel. Kikinda. 9617
Brilliánst, arany- és ezüstékszert, tört aranyat, régi aranyat, ezüstpénzt, zálogcédulákat legmagasabb áron vesz Josef Kaltnecker, Osijek I, Županijska ul. 22. 9531

Eladó jó karban levő buzakonkoly tisztitógép. Bővebbet drogerija Nada-ban, Subotica, Štrosmajerova ulica 3. Telefon 637. 9597

Használt keramit téglát veszek. Bózsó szabó. Szubotica. 9598

Jó fejőskecskék eladók. Érdeklödni VIII., Gubógyár-tér Bagi füszerüzletben. 9623

Munkáslányok felvételnek illatszergyárban, Aleksandrova ulica 7. Julie Mittler. 9619

5 kapa szölő, házzal, pesti vasut második őrházánál folyó hó 29-én d. e. 9 órakor árverésen eladatik. — Bővebbet dr. Tordai Izsó ügyvéd irodájában. 9627

Eladó temetkezési vállalat, kompletten felszerelve uj üveg és nyitott gyászkocsival, 55.000 dinárért Érdeklödni: Andrija Kramernél, Subotica, Sokolska 1. 9591

Enyvező bakokat keresek megvételre, fából vagy vasból. Kollár asztalos, Mali-Idjoš. 9507

Eladó 8-as Clayton láncos magánjáró cséplögarnitura Cim: Gajdek Károly, Sl.-Aradac (Banat). 9530

Eladó mozigép, komplett (Gaumantschlager) használt, jó állapotban. Cim: Turi József, Ridjica 64 (Bácska). 9603

Eladó szépfekvésü házhely, Szegedi ut, Tálasy kert, a menhely mellett. Ugyanitt bérbeadó 200 négyszögöl telek raktárnak a Szegedi utra. 9639

Kávéház Suboticán a város centrumában, komplett berendezéssel más vállalat miatt eladó, vagy átadó kedvező feltételek mellett. Cim a kiadóhivatalban. 9631

Haskötő, orvosi 160 dinár, hasfüző 120 dinár, melltartó 16 dinártól méret után készit Virág Leontin füző üzletében, Subotica, kiskápolna mellett. 9638

Eladó kovácsszerszám jókarban levő. II. Paja Kujundžić ul. 87. Subotica. 9634

Boroshordók, vastartályok. lószerszám, kisfiaker olcsón eladó. Bővebbet Földes ruhaüzletében. 9633

Szőlőtermés törkölyösen, 30 hektoliter kövidinka, rizling kadárka és magyarádi eladó. Érdeklödések VI., kör Stipe Grgića ul. 33. 9592

Két uj világos keményfa szekrény,, uj fehér előszoba fal, nagy cserépkályha és többféle butor eladó. Zmaj Jovina ul. 2. 9642

Hová? Rohanok Eisler Izsóhoz! Tel Csudaszép női felöltöket kapott, csupa »Modellek« és bámulatos milyen olcsón árusitja Mi ott vásárlunk férfiruhákat is, mert Eislernál legszebbet kapjuk és legolcsóbban csak Eisler Izsónál vásárolhatunk Barátok temploma során. 9419

Tüzifa eladó, 100 vagon Felvilágositással szolgál Perić »Elite« kávéházban, Novisad 9326

Olcsón eladó: Egy négyes Wertheim kassza aranyórák, láncok, ezüstbot és óra, aranygyürük, briliáns és gyémántgyürük, aranytmérők, családi Singer varrógép, horvát és szerb irógépek. VI., Trumbićeva ul. 11. (Csirkepiac) Kis. 9459

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékiendő.

Mindenki saját érdekében minél több

J D O L K R E M

betüt gyüjtsön, mert a közeljövőben uj módszert vezetünk be, mely szerint azok is részesülhetnek jutalomban akiknek ezideig nem sikerült az

J D O L K R E M

szót összeállitani!

8020

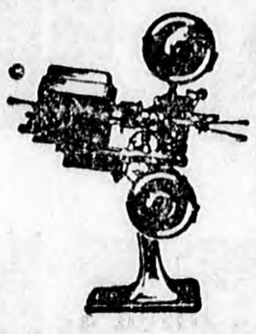

A-E-G MOZIGÉPEK
összes mozicikkeket és
FILMEKET
legjobb minőségben szállit vezérképviselet:
Orient-Film D. D.
Subotica
6134

„AIDA" Albina ulica 1.
Damburirozás
himzések
fehérnemü
felett
goblin
plissé készités.
6580

D. N. Jovanović
ügyvéd
Beograd, Terazije 3
Telefon 43-80
Vállal mindennemü ügyvédi megbizást és eljár az összes bíróságoknál és közigazgatási hatóságoknál 922

TŐKE
Épület-, butor- és portál-
asztalos
Palmotićeva ul. 20.
Tanonc felvétetik.

SLAVEKS-PAKRÁCI
BÜKKHASÁB 9646
TESLICI RETORTA
FASZÉN
LUDVIG HUBERT i SIN
NOVISAD,
POSTAFIÓK 25.

I-a Rózsa-burgonyát, Hagymát, Fejes-káposztát és Szilvát legolcsóbban szállit
LEDERER JENŐ
bank- és biz.m üzlete, gyümölcs és főzelék kivi'el
NOVISAD, Vilsonov trg 7.
Telefon: 22—14.
Raktár: Temerinska ul. 38.
9645.

Elegáns párisi modelljeim érkeztek.
Barsonyküllönlegességek
1020 **sikkes filzkalapok**
100 dinártól kezdve
A legnagyobb választék
ESZTERKÁ-nál a korzón

Vese, hugyszervi bántalmaknál, köszvény, reuma és cukor ajnál a lithium és bórsavas natrium tartalmu
Salvator-forrás 6745
a legelsőbbrendü gyógytényezőnek bizonyult
Teljesen bakterium- és vasmentes, könnyen emészthető üditő-ital
Kapható mindenütt!
Vezérképviselet Vojvodina és Szrém részére **Braća Celiković,** Novisad

Szentesen, Csongrádmegye székhelyén eladó 300, 102, 50, 38, 37 és 24 holdas tanyás és több más birtok. Bővebbet Pozsonyi Ferenc, Szentes, Magyarország — Szentanna ucca 12. 9460

Épitésből kimaradt használt ajtók és ablakok eladók. Barzel vaskereskedés Subotica. 9473

Fényképészeti müterem más foglalkozás miatt — 30.000 lakosu városban eladó. Cim a kiadóban. 9468

Gyümölcs- és rózsafákról árjegyzéket dijtalanul küld Gallé Viktor városi kertész Senta. 9012

Olcsó házhelyek eladásal A szegedi szőlőkben 36 házhely kerül olcsón, kedvező fizetési feltételek mellett eladásra. Érdeklödni lehet Dr. Vas Antal ügyvéd irodájában, vagy a helyszinen — Ruttkay Lászlónál 9470

Luszterek és más réz avagy bronztárgyak galvanotechnikai uton való tisztitását és szinezését vállaljuk. — Medjanski vaskereskedés. Subotica. 8808

Goliát sin 2 drb 12 méter hosszu, uj eladó. Vujkovics fatelep. Telefon 669. 9522

Borszőlő cca 200 q kraljevbregi részletekben is eladó. Érdeklödni Weigand & Co. Autogarage Subotica. Telefon 4—47. 9493

Téglagyár, 18 hold földdel egy tagban, 1 körkemencével, mely a szezón alatt kb. 1.500.000 téglát éget, urilakással, 14 munkáslakással, 32 méter magas kéménnyel, ártézi kuttal, 4 téglaszáritószinnel, teljes gyári felszereléssel, gyümölcsöskerttel szőlővel beültetve, méhészettel eladó. Levélre nem válaszolok és csak komoly vevőkkel és személyesen tárgyalok. Para Stepanov Mokrin. (Bánát) 9505

Autógumit, külsőt használtat minden mennyiségben veszek 35 dinárért darabonként Hay Leo Generala Milojevića 7. A vasuttal szemben. 9516

Fajbika, svájci, 15 hónapos jutányos áron eladó. Töttösi János, Karanac (Baranja). 9527

Csapágykompoziciót 20%, 40% és 60% cinktartalommal, továbbá bronzrudakat és tarsolyokat minden méretben szállit legolcsóbban »Calin« k. d. Zagreb, Mandličina ul. 1. 8748

Akkumulátortelepeket, fémiszapot, fémhamut, ócska rezet, fémet, ónt minden mennyiségben vásárol »Calin« k. d. Zagreb, Mandličina ul. 1 8750

Gőz és motoros cséplögarniturák, magányos cséplők locomobilok, kisebb-nagyobb motorok, motoros morzsolók, darálók jutányosan eladók. — Kutfurásokat vizvezetéki felszerelésekkel vállal: Vadócz Károly, Bačka Topola. 8744

Prima burgonyát, káposztát és hagymát azonnalra és későbbi időre vagontételekben szállitok. Vladimir Jakov, Stapar. 8952

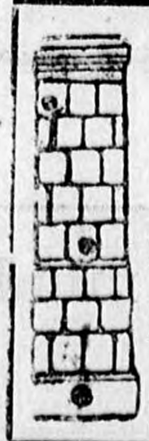

Cseréptályhák
legolcsóbban beszerezhetők
átalakitásokat javitásokat
elsőrendü cseh samottal legolcsóbban készitek.
Minden méretü samott tégla kapható
TAKÁCS MIHÁLY
Subotica, Paš ćeva ulica 2. (Edénypiac)

Üzletet, jómenetelüt, vennék vagy bérelnék városban vagy községben, megfelelő lakással, kisebb raktárral kedvező feltételekkel. Ajánlatokat kiadóba »160« jeligére. 9543

Szivógázmotor, 12—16 HP egy pár őrlőkővel eladó. — Üzemben megtekinthető. — Plügel, Petrijevci, Oszijek mellett. 9541

Gumi- és combiné-füzők fehér és szines, a legjobb kivitelben. Gutai Ferencné, VIII., Ostojićeva ul. 29. 9164

Háztartási és **konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban** beszerezhetők: Edények, sziták, kosáráruk, alpacca evőeszközök, kefeáruk, lábtörlők nagy választékban **Ehrenfreund** Géza üzletében, Subotica, Rudić ul. 1. (Gyümölcs-piac). 9256

Elsőrendü rózsa fehér és takarmány burgonyát és mákot, diót és szilvát 50 és 60 klg-os hordókban legolcsóbban promt szállitok Roth, Horgos. 9561

Barehesz megrendelést a közelgő zsidó ünnepekre elfogad Mayer Alfréd, kakas iskolánál villanyerőre berendezett sütöde. 9404

Október 1-én megkezdem rendszeres zongoraóráimat és néhány növendéket még elvállalok. Vig Károly, Sombor, Trg Kr. Marije 4. Fölvétel d. e. 10—12. 9293

Vasuti vendéglő betegség miatt eladó. Cim: Özv. Tukács Józsefné, Sztarakanizsa. 9263

Bognár-ház, 15 éve ujjáépitett, négy kovácsmester között, már 40 éves bognársággal, eladó. Bővebbet a helyszinen, Puha Antalnál Staramoravica, Bačka. 9269

Bankzálogcédulát veszek a legmagasabb árban. Nemzetközi Iroda, Szubotica. Aleksandrova ul. 9. 7628

Paprika eltevéshez 25—30 literes söröshordók 30 dinárért kaphatók Frank Sándornál, halpiaon. 9411

Fiat autó 505. hatszemélyes kifogástalan állapotban olcsón eladó. Löwenthal Henrich, Szubotca, telefon 778. 9347

KÜLÖNFÉLE

Állampolgársági és ittartózkodási ügyekben a legsikeresebben közvetit a Nemzetközi Iroda, Aleksandrova 9, Subotica. 7628

Kiadó Subotica központján két butorozott szoba. Irodának, orvosi rendelőnek főleg alkalmas. Különböző butor, villanyluszter eladó. — Bővebbet dr. Blumnál. 9609

Szép tágas különbejáratu uccai szoba két ur vagy házaspárnak, azonnal kiadó. Masarikova 32. szám

Butorozott szoba, esetleg ellátással, kiadó. Cvetna ul. 14. 9602

Hivatalnoknő keres október 1-re lányos családnál szerb esetleg bunyevácnál, teljes ellátást. Cim a kiadóban. 9628

Szép, kényelmes lakás, esetleg autógarázsnak is alkalmas hellyel, némi butorral is, megfelelő mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Paja Kujundžića ul. 97. 9641

Kérem azon cipészt, kinek 150 dinár előleget adtam cipőkészitésre, hogy holnap délelött a vasuti állomáson adja le a megrendelőnél (Anna Lipphartnál) hol a hátralékos vételárat megkapja. 9644

KORZÓ MOZI

Vasárnap utoljára
a szenzációs kalandorfilm
FAST EXPRESS
Jövőhét eseménye
LYA de PUTTY
ezidei első attrakciója
KURTIZAN HALÁLA
Előadások kezdete naponta 4, 6 és fél 9 órakor

LIFKA-MOZI

Vasárnap utoljára
Beregi Oszkár Norma Talmadge
világfilmje
Kaméliás hölgy
A. Dumas regénye
Hétfőtől naponta
CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ
Eredeti zenével!
Előadások kezdete naponta 4, 6 és fél 9 órakor

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbítunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Ujoncok. Ha azt hiszik hogy ujoncoztatásuk téves alapon történt, forduljanak pontos és szakszerű tanácsért a »Nemzetközi Iroda«-hoz, Szubotica, Aleksandrova 9. 7628

CENTRALNA BANKA ZÁLOGINTÉZETE
Subotica, Aleksandrova 4.
Nyitva 8—12, 3—5-ig. 7052

Már 20 éve ismert Larucin-kapszulák legjobban beváltak hugycsőbántalmaknál, folyásnál, nők fehérfolyásánál. — Kapható gyógyszertárakban 20 D. dobozonként. Főlerakat: Blum gyógyszertár Szubotica 95

Gyári áron alul vásárol, ha ruháját Földes Samu ruhaáruházában, Gyümölcs piac vásárolja. Férfi öltöny 500, Raglan 700, bőrkabát 850, gummiköpeny 225, gyermekruhák 225, fiu vagy leánykö-peny 350, Női divatkabát 575 dinár. Vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén kicserélem, vagy a pénzt visszaadom. Tessék meggyőződni, ügyeljen a cégre! 8424

Nemzetközi Iroda Subotica Aleksandrova 9. Utlevelek konzuli láttamozását legolcsóbban végzi. Beküldés posta utján. 7628

Speciális szépitőszerek, elismert egjobb készitmények: szeplő-cremek, pattanás és zsiros arcbőr elleni gyógyitó vizek, nappali és éjjeli krémek száraz arcbőrhöz — tégelyenként 50 din., üvegenként 60 din. — Utánvéttel küldi »Lea kozmetika« Beograd, Palata Luxor. 7097

Pincehelyiség a beltéren üzlethelyiségnek is használható, azonnal kiadó. Érdeklödni a Bárány-szálloda portásánál. 9410

Ujoncok. Forduljanak az összes szükséges információkért a már 1918 óta fennálló, bejegyzett céghez hol szakember ad utbaigazitást. »Nemzetközi Iroda Szubotica, Aleksandrova 9. 7628

Sineket és vagonetteket minden kivitelben és menyniségben vesz »Calin« k. d. Zagreb, Mandaličina ul. 1. 8751

Üzlethelyiség portáléval kiadó. Rollós boltajtó eladó. Aleksandrova ul. 11. 9550

Rimske Toplice (Römerbad, Szlovenia) rádióaktiv termálfürdő, penzió szeptemberre 60 dinár, állami tisztviselőknek 20 napi panzió fürdő és fürdőilletékek 1280 dinár. 3865

Voronov nélkül, Ön bármily életkorban Casanova lesz a szenzációs szabadalmazott gummikészülékkel. Ismertetőt 10 dinár postabélyeg ellenében küld Gummikönig, Wien, Stefanplatz 2. 9410

Kézimunka, drukkolások DMC pamutáruk, menyasszonyi kelengyék, selyem flórharisnyák, nap- és esőernyők, férfi és gyermek szandálok és cipők — gumicipők —, játékáru legolcsóbban Budanovics, Teréz kézimunkaüzletében kaphatók, Subotica, Rudić ulica 1. 7845

Amerika. Beutazási engedélyt az Amerikai Egyesült Államokba és Kanadába leggyorsabban kieszközöl, különösen olyanoknak, kiknek megvan már az »Affidavit« a Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 7628

Négyszobás lakást keresek a város belterületén. Értesités Poštanska ulica 9. I. emelet. „ 9481

Beltérhez közel különbejáratu butorozott szoba egy személynek kiadó. Cim a kiadóban. 9629

VÁROSI MOZI

Csütörtöktől—vasárnapig
Tüz táncosnő
(Aki szerelemféltésből ö)
Nagyszabásu szerelmi dráma 5 felvonásban
Főszereplők: Alfred Abel, Rut Weicher
A négyek jele
Conan Doyle legjobb detektivregénye 6 felv.-ban
Főszereplők: J. Elson, E. Norwood
Előadások kezdete délután 4, 6 és este 1/2 9 órakor,

APOLLO — NOVISAD

September 24—25-én
Balzac világhirü müve
a
SZERELEM
6 felvonásban
Elisabeth Bergner-rel
a főszerepben

SZIKELY

VÁSZONÁRUBAN VEZET

25%-al ment fel a fehéráru ára pár hónap alatt

a jó előre eszközölt bevásárlásaim folytán azonban most kb. 5000 vég vászonárut árusitok ki még a régi olcsó árakon

Áraim a következők:

„Olcsóság" vászon, minden célra megfelelő	Herm. Pollack gyártmánya	métere din.	9·50
„Leányok vászna" fehérnemüre		„ „	12·—
„Menyasszony vászon" kiváló jóminőség, kelengyére		„ „	14·—
Ágylepedővászon, 140 cm széles		„ „	28·—
Paplanhuzatra I-a vászon, 176 cm. széles		„ „	45·—
Damasztgrádlik, ágynemüre, 90 cm. széles		„ „	26·—
Bőrvászon, vastagszálu		„ „	14·—
Köpergrádli, férfi alsóra		„ „	20·—
Schroll sifon, kiváló jóminőségben		„ „	18·—
Nansooc, schweizi szintartó battiszt, minden szinben női fehérnemüre		„ „	24·—
Rumburgi cérnavászon, 90 cm. széles		„ „	46·—
„ „ 180 „ „		„ „	95·—
„ „ 200 „ „		„ „	120·—
Lentörülközők		darabja „	22·—
Kávés asztalnemü 6 szalvétával		„	95·—
„ szalvéták		„ „	4·—

Különösen ajánlom ágyhuzat és fehérnemüre a „Mi vásznunk"-at, mely egyik kipróbált legjobb minőségem métere 18 dinár

Nagy raktár még battist-, sifon-, damasztáru, törülközők, törlőruhák, étkező- és kávésdamaszlkészletekben

Saját érdekében mindenki most szerezze be fehéráru szükségletét, mig az olcsó készlet tart

9605

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica.

Az „ócska konflis“ előállott

Irta Révész Béla

Párisba beszökött az ősz — hőség mögül, didergés mögül, nyarat megszegve, kánikulát rebbentve, franciás szeszéllyel, összedobálva évszakokat, mint ahogy augusztusi rekkenő volt a télnek márciusán, fagyos nyirok borzongatta a tavaszt és téli eső mosta, mocskolta a napraforgó idényét.

Tehát, szabálytalanul, hiszterizálással a fölszakadt, parázsló ég alá *beszökött* a párisi Ősz; egy veröfényes délután megpillantottam a kacér Jövevényt.

A tegnapi jeges eső után délelőtt még hatalmas hőség volt és délutánra a Place Concorde-on szelid ragyogás, békült, érett, egyszinü, mint a nyugalmas, öregedő emberek tekintete.

Enyhület, kedvesség. A napsütés szinte megállott és bóbiskolni látszik a tér minden távlatán, minden iramlás. Tulnan szitált a világosság, a fény megtelt, emeletein fátyolokat szöttek és följebb, halk köd-kosztümben megállott az Eifel-torony. Szörnyü érctagjaival könnyed graciozitással.

Lángoló, táncos pára-karneval a Champs-Elysée zudulása fölött is és a hirtelen ősz a Bois előtt vesztegel. Itt nehezebb a dolga. Ennek az erdőnek zöldje fölharsog még a hó alól is; csudálatos sürüség, melynek kikeleti kedvét nem tudja megcsinálni zimankó, fellegjárás: délceg vonulás; a fák törzse áradó zöld, januárban és augusztusban; friss, mindig ujuló tárlat, ahol az impresszionisták, gémberedő ujakkal is a tavaszt festegették.

Próbálkozó, settenkedő ősz vesztegelt a Bois körül.

Már hajolt az este, alkonyati sütkérezésben a finoman ejtett köd megdobálta az erdő terebélyeit, de sarjadó, ujjongó volt a natura, mint Sisley képein, a kéjelgő élet ifju mohósággal kocsikázott a promenádok után; festményarcu nők suhannak a piros, zöld, sárga gépkocsikon, parázna öröm cikkázik mindenfelől: mely egyszer-többször *valóság* volt, *ilyen időtájban* késői nyárnak, korai ősznek ölelkező igézetében.

Az autók özönében egy tévelygő, kopott, öreg konflis poroszkál elém. Szinte meghökkent, képzelem legyint: *a kocsi, az idő elöállott...*

»Hahó kocsis... hajts, hajts, a multba, ifjuságba...«

Ilyen bucsuzó fényü, árnyakkal készülődő esték voltak azok, amikor az ócska *konflis* a nagy Boisban az utat kereste, Léda mellett ültünk, Ady vidámult busongó volt, ahogy a kedve váltogatta, Léda halkatag, elevenebb szavu, ahogyan a séta órái megrendezték.

Gépkocsik iramában bódorgó öreg *konflis*, *mennyire* érezteti a kast, ahogyan valaha az elkocsikázott kocsiban együtt ültünk...

Az ősz teritgette *félénk* játékait, ablakunk mellett rajló Páris surolt és mi bandukoltunk ösvényesen a zöld regén keresztül kasul.

Lemaradtan, kisértő emlékezéssel, eszembe *jut a Vers*, aminek titkáról megfeledkeztem, mely itt most ujra a Bois sátorai alatt, a foganás ábráival, *mégegyszer megszületik előttem.*

A konflis körözött velünk az erdő körül, eltüntünk az allés-k záruló lombjai alatt, kibukkantunk a tavak mellé, D' Armenonville korzójának hömpölygésében ögyelegtünk, órák óta kocsikáztunk, elsőizü őszi szépség lengett a nyüzsgés fölött, a pavillonok diadémjai egymás után fölragyogtak, az égi és transparens-csillagok sietve meglobogtak, épp olyan henye, ajándékos este volt, mint amilyen most költögeti körém a hajdani alkonyatot... batárok hullámzásában, ráérő csöndességgel poroszkál a mi fogatunk, emberek rohannak föl az autók, konflisok kavargó sikátorain, irást lobogtatnak a kezükben, erőszakos reklámcédulák, felszöknek a mi konflisunk lépcsőjére is és a papiros Léda elé hullik.

A mozdulat váratlan volt, Léda megrezzent, a merkantil hirtelenség megtörte a passziózás csöndjét, Ady megélénkült, fölnevetett és nyugtatta a megszeppent Lédát:

— *Az alattvalók kérvényt dobnak a királyné elé...*

Csufolódás, hizelgés, *de a motivum is*, amitől Ady képzelete verssé termékenyült. A séta után irta meg Ady Endre a verset:

»Királyném, kigyultak a lángok,
Aranyos hintónk ime, száll,
Ha a nép közé vegyülünk el,
Te a királyné s én a kirdly
Lásd, ez a tényes kocsitenger,
A villámfényes fák alatt
Mi érettünk hullámzik, fénylik,
Hogy téged s engem lássanak,
Királyném, bocsásd le a fátylad:
Ma este kegyosztók leszünk.
(Döcög, döcög az ócska konflis
És mi sápadtan reszketünk.)

Királyném, megölnek a vágyak
Sohse vágyott, mint te meg én,
Földi pár ugy az élet-csucsra
És sohse volt még ily szegény.
Vágy, élet és sugár a lelkünk
És utunk mégis koldus-ut,
Jogunk van minden fényességhez,
Amit az élet adni tud,
Király vagyok és te királyné,
Hát trónunk sohse lesz nekünk?
(Döcög, döcög az ócska konflis
És mi sápadtan reszkettünk.)

Reszket a vers soroló emlékezetemen. *az ócska konflis*, itt, előttem imbolyog gépkocsik rianásában és körülrohant magányosan, a nagy idegenségben, megérint az elaludott magyar álom.

Elgondolások

Irta: Baedeker

Figyeljék meg: a kicsi és sovány-ka ember, aki szerénytelen, több helyet foglal el a gyalogjárón a társaságban és a közéletben, mint egy brontestermetü óriás, ha szerény.

*

A pesszimista Vigny-nek van egy igen szomoru mondása, amely természetesen nem szinigazság. Mert az Élet ép ugy rácáfol minduntalan a pesszimistákra, mint ahogy állandóan ellentmond az optimistáknak. Az Élet valahová a két világnézet és a két temperamentum megnyilatkozása közé helyezi el a maga igazát. A kérdéses állitás igy szól: »A reménykedés a legnagyobb minden boldogságaink között.«

Inkább hiszem, hogy a legkisebb köztük.

Képzeljék el az életünket e legkisebb vagy — Alfred de Vigny szerint — legnagyobb *bolondság* nélkül. Képzeljenek el szülőket, akik e *bolondság hijján* nem remélhetnék, hogy a fiaik boldogulnak a pályájukon, a leányaik boldogok lesznek a házasságukban, s a gyermekeik valamikor meghálálják kicsi részét a jónak, amiben *részesitették* ők t. Képzeljék el a férfit és a nőt annak a reménye nélkül, hogy megtalálják és meghódítják a párjukat, s hogy az, ha megnyerték, hü marad hozzájuk. Képzeljék el a szegényeket, ha e bolondos remény nem biztatná őket, hogy higyjenek egy szebb jövőben, s bizzanak bennük a rájuk várakozó gondtalan napokban, főnyereményekben és egyéb földi jókban. Gondoljanak a rabszolgákra (még vannak, persze szabadsorban!), ha nem várhatnának a csodára, amely fölszabaditja őket, az élettel küzködőkre, ha nem remélhetnék, hogy diadalt aratnak fölötte, a becsvágyókra, akiknek érvényesülési vágyát az első percben megölné a reménytelenség, az élniszeretőkre, mint szenvednének, ha nem remélhetnék, hogy hosszuéletüek lesznek, a müvészre, aki e bolondság nélkül nem számithatna halhatatlanságra, — minő sivár élet volna!

Mikor igy is, enyhitve e bolondsággal, olyan kevéssé mulatságos!

*

Az életuntság *nem* jelent mindig életutálatot. Legtöbbször csak azt jelenti, hogy valaki kevésbbé szereti az életet, mint az, aki egyenesen a szerelmese neki. Sőt, ha arra kerül a sor, hogy az illető meghaljon, még barátságtalanabb arccal bucsuzik az élettől, *mint annak* szeretője, és semmi örömet se árul el azon, hogy végre megszabadul tőle. A másvilágra is bosszusan megy, mert olyan a természete, s mert mindenhez — élethez, halálhoz és minden máshoz — kellemetlenebb arcot csinál, mint a többi embertársa.

*

Nemrég hallottam, hogy meghalt egy ember kilencvenhárom esztendős korában. Amig élt, igen beszédes bácsi volt, mint a legtöbb öreg, aki sok mindent elfelejtett és mégis sok mindenre emlékszik, de az anyját, akit huszéves korában vesztett el, sose hozta szóba. A hetvenhárom év, amely ez esemény óta eltelt, ha nem is feledtette vele e veszteséget, a hosszu időtartam a valamikor valószinüleg nagyon szeretett lény hiányát előtte teljesen megszokottá tette. Bizonyos, hogy egy ideig a halála után sokszor s kegyelettel emlegette, de a fájdalom, amely e reminiszcenciákat szülte, rég elhalványult s utóbb megszünt. Mégis — beszélték nekem —, amikor haldoklott, kialudni készülő életének utolsó óráiban folyton az anyjához szólott, az ágyához hivta, mintha az még élne, a közelben volna s a szomszéd szobából segitségére jöhetne. A halállal vivódó aggastyán megint kisfiu lett, 80—90 és kiesett az életéből, s ő — tipegő, gyámoltalan gyerek — az anyja védőszárnyai alá kivánkozott. Agóniájában ez a szó hangzott ajakáról a legtöbbször: *anyukám.*

Igen természetes dolog. Ugyan az a fohász lehetett ez — a bajbansinylődőé, a segélyreszorulóé —, mint amikor a vallástalan, templomotkerülő, soseimádkozó ember bajba kerül, életveszedelmes helyzetbe jut vagy csak kellemetlen meglepetés előtt áll, s bizakodón vagy kétségbeesetten kiált: *Istenem, édes jó Istenem!*

Ő is gyermekké lesz megint, kiszökken az életéből nyomtalanul minden könnyelmü esztendő, amelyekben a bölcselkedésére vagy az elbizakodottságára támaszkodva tagadta vagy tudomásul se vette a Mindenség nagy Épitőmesterének a létét. Kicsi iskolásfiu lesz megint, akinek eszébe jut a régi egyszerü gyermeki ima, amelyet lefekvéskor s egyéb alkalmakkor kritikátlanul, hittel és reménnyel elrebegett. Megint Tőle vár mindent, eszébe se jut földi potentátokhoz folyamodni, ég felé tekint a szeme s az Istent hivja, *mint a kialvó mécsü majdnem* százéves öreg, aki a fiatal anyját, a rég eltemetettet szólongatja. Az anya sose hal meg egészen, s az Isten mindig él és mindig jelen van...

A bajbajutott, ha még oly hitetlen volt is világéletében, a kritikus órákban *hozzája fordul.* Magam hallottam egyszer, hogy egy ateista, aki sokszor dicsekedett, milyen jól megvan ő a jó Isten nélkül, kétségbeesésében, mert szomoru helyzetben volt, igy sopánkodott:

— Istenem, ha Istent ismersz, segits rajtam!

Ez ugyancsak teljes meg- és visszatérést jelent a gyermekkorhoz, amelyben mindenki »hisz« és mindenki »ismeri« az Istent. *Ismerni* itt föltétlenül azt jelenti: *hinni.* S e naiv és közvetlen felkiáltásból nemcsak az érzik ki, hogy az ekként sóhajtozó visszatért a gyermekségéhez és Istenhez, de az is, hogy elitéli magát amért eddig nem hitt. Még a jó Istentől is csak akkor vár mentséget-segitséget, ha az «ismeri« magát, azaz hisz magában.

Óh, az édesanyját és az Istent nem felejti el soha senki. Bármily régen halt meg az édesszülénk és bármennyire istentelen volt is valaki egész életében, az előbbi, ha halni készül, s az utóbbi, ha segitségre szorul, az anyját emlegeti meg az Istent. S ezek ketten, aminő jók, nem hagyják cserben azt, aki hivja őket...

Az Isten és az édesanya megbocsájt minden hálátlanságot.

*

Minő furcsa, szinte groteszk elgondolás, hogy II. Vilmos, Mussolini, Primo da Rivera, Juarez, Ludendorff és más Kraftmeyer-ek valaha vidámképü, ártatlan játékokat játszó csinos kis fiuk voltak, akiknek a buksi fejét gyermekkedvelő bácsik és »kinderlieb« nénik nyájasan paskolták meg, s cukorkával kinálva meg őket, igy szóltak: milyen *hercig gyerek!* Pedig talán igy volt...

De elképzelni nehéz.

Vannak, akik arra születtek, hogy gyermekek legyenek, s ezekben mindig marad valami azoknak gyermeki lényéből. A férfiasságuk tetőfokán és öregségük hanyatló korában is találunk egy-egy vonást az életük első tiz esztendejéből. S vannak aztán, akiknek a gyermekkora a gyermekévekkel eltünik, megszünik, mintha sohase lett volna s az életvitelükben, a cselekvésükben és a viselkedésükben nem emlékeztet rá semmi. Ezek talán — eltekintve attól, hogy annak idejében szoptatni, gondozni és ábécére tanitani kellett őket — sohase voltak igazán gyerekek.

Az imént megnevezett urak, akikhez még sok Übermenschnek és egyéb csupaerőembernek a nevét lehetne besorozni, efféle átmeneti, hamaridós gyerekek lehettek.

Érzi ezt az egyáltalában nem bölcselkedő s épp azért sokszor helyesen következtető közvélemény, amely ösztönösen a gyermekszobájáról ítéli meg az embert. Azoknak, akik (legalább a gondolkozásuk s az érzéseik egynémely megnyilvánulásában) gyermekek maradtak fejlettebb esztendeikben is, azoknak jó volt a gyermekszobájuk, ha az nem is volt padlózva s nem is járkált benne *nurse* meg *Fräulein*, — akik pedig korán szüntek meg gyerekek lenni és végleg, azoknak a nevelőszobájuk rossznak bizonyult, ha még oly szépen parkettázták is s ha még oly rátermett gyermekgondozó és *bonne supérieur* gyakorolta is benne pedagógiai müvészetét.

Az az uj tipus, amely a huszadik században brutalizálódott ki a változott uj életviszonyokból, s amelyet igen találóan *soffőrtipus*-nak neveztek el, szintén ki van téve annak, hogy a szemlélő rossz gyermekszobára következtessen róla. Ám vigasztalhatja az automobilvezetőket, ez igen hasznos és nélkülözhetetlen tagjait a polgári társadalomnak, hogy e tipus elkeresztelésénél *nem* csupán rájuk gondolt a közvélemény. Miniszterek, birák, sőt orvosok és papok közt is vannak arcok és jellemek, amelyek azt a kérdést keltik föl bennünk: »Voltak ezek gyermekek valaha?«

Merő véletlenség, hogy e tipus akkor kezdett fölbukkanni, amikor az automobil — *nincs még harminc* éve — diadalmas közlekedőeszköz lett, s a boulevard-ok krónikása s az országutak történésze észrevette, hogy az autovezető ur (akár tulajdonosa, akár pedig fizetett vezére a gépkocsinak) a nagy figyelem folytán, amelyre kényszerült, s az önző nembánomságtól, amellyel végiggázol az utjába akadó gátlásokon s néha élőlényeken is, szögletes, mosolytalan, szigoru, szinte hóhéri arcot kap.

Merő véletlenség, — s az emberek életét, viselkedését és fejlődését figyelő moralista már most törheti a fejét azon a problémán, minő lesz bizonyos számu évek vagy deceniumok mulva az az embertipus, amely a jövő közlekedési eszközét, a repülőgépet fogja vezetni, nem *mint rekordotjavitó sportbajnok*, hanem mint fizetett kalauz? Minő lesz a pilótatipus? Még zordabb, mint a soffőré vagy enyhébb? Az atmoszférikus hatások megkimélik majd a gyermekvonásokat vagy *még* alaposabban törlik le őket?

Majd meglátjuk. Már t. i. azok, akik még élnek akkor, amikorra ez a tipus kialakul.

Beográdi mecénások támogatják Dosztojevszki nyomorgó unokáját

A legnagyobb orosz iró családjának tragédiája — Dosztojevszki felesége éhenhalt és családtagjait mind megölte a nyomor, csak egyetlen unokája küzd még az élettel és ennek tüdőbajos édesanyja, aki angol órákból tengeti életét

Dosztojevszki menyének levele

Dosztojevszki Mihájlovics Fjodor, az oroszok legnagyobb irója, mint a zseniális ábrándok többi lovagjai, keserü és bánattal teli életet élt. A boldogság első sugarai Dosztojevszki halála előtt néhány évvel melegitették fel életét, amikor nőül vette a nálánál kétszer fiatalabb *Grigorijevna* Annát. És amikor a világ megértette Dosztojevszki nagy müveit és amikor a dicsőség pompázó fénye vette körül »a mindenkori orosz nép legnagyobb gondolkozóját«, akkor mult ki a nagy iró, özvegyen hagyva rajongásig szeretett feleségét és fiát Fjodort.

A sors azonban kegyetlen volt minden Dosztojevszkivel szemben. A forradalom, amelyet Dosztojevszki müveiben megjósolt és aminek bekövetkezésétől mindig megborzadt, megbosszulta magát Dosztojevszki családián. 1921-ben, amikor Dosztojevszki születésének száz éves évfordulóját kellett volna megünnepelni, *egy elhagyott nyomoruságos kis szobában halt éhhalált Dosztojevszkiné Grigorijevna Anna. Nemsokára ezután meghalt a nagy orosz iró egyetlen fia, Fegya és végül az emigrációban Rómában, a legnagyobb nyomorban halt meg Dosztojevszki egyetlen lánya is, akit a római orosz emigránsok közadakozásból temettek el.*

A sors azonban mégis megkimélte Dosztojevszki egy leszármazottját. Ez Fjodor második fia Andrej, aki most mult el tizenhétéves. Az orosz lélek legnagyobb ismerőjének unokája hihetetlen nyomorban él Oroszországban beteg édesanyjával. Ebben az évben fejezte be gimnáziumi tanulmányait és most a politechnikára készül, azonban minden remény nélkül, mert Szovjetoroszországban is ismerik a numerus clausust és Dosztojevszki Andrej nem munkáscsalád gyermeke, ami ott a felvétel feltétele.

Dosztojevszki utolsó leszármazottjának viszontagságairól értesültek az elökelő beogradi körök, amelyek akciót inditottak Dosztojevszki Fjodorovics Andrej tanulmányainak biztositására. Az ifju Dosztojevszkinek és beteg anyjának már küldtek is bizonyos összeget, amit Dosztojevszki Fjodorné Jekaterina egy levélben köszönt meg ismeretlen jótevőinek. Első levelében a következőket irja a kétségbeesett anya:

— 1921. év elején halt meg férjem és néhány hónapra rá októberben elvesztettem legnagyobb kincsemet: idősebbik fiamat Fegyát. Rendkivül éles eszü, tehetséges gyermek volt: nagy ősének méltó utóda. Most Andrej az egyetlen gyermekem. Angol órákat adok és most abból élünk. Keserves évek után sikerült lehetővé tennem, hogy gyermekem elvégezze a középiskolát. De most jön a legnehezebb: a politechnikai fakultásra kellene bejuttatni. A felvétel roppant nehéz. Kilencven hallgatót vesznek csak fel és már kétezerötszáz jelölt van.

Dosztojevszkiné ezután elmondja, hogy egész napon át dolgozik, angol órákat ad, de az orvosok megtiltották neki, hogy sokat dolgozzék, mert szivtágulása van.

— Érzem, hogy csak az energia, az ambició táplál és félek, hogy nem tudok a végéig kitartani; *a szív minden percben* megbénulhat...

A másik levélben ezt irja Dosztojevszkiné:

— Az állami bank ma 71 rubelt és 78 kopejkot fizetett ki. *Ó, ha tudnd, milyen jót tett nekem.* Ha tudná milyen keservesen éltünk. Grigorijevna Anna is éhhalált halt. Napokig nem evett semmit, azután egy kis pénzt kapott kölcsön. Elment a pékhez, *forró kenyeret vásárolt és nem tudta kivárni, mig kihül.* Megette a két font forró kenyeret, amitől bélgyulladást kapott és másnap meghalt. Férjem is a legnagyobb nyomorban halt meg. Ha egy kis pénzhez jutottunk, azt orvosságra adtuk és egy kopejka sem maradt kenyérre. A történelmi muzeum temettette el...

— Azt hiszem megérti uram, hogy mit jelent Andrej és az én számomra az Ön adománya.

Dosztojevszki Jekaterina harmadik levelében elmondja, hogy fia korán reggeltől késő estig készül a felvételi vizsgára. Főleg a matematikát, fizikát és a politikát tanulja. (Oroszországban a politika a legfontosabb tantárgy.) Az orosz nyelvből és irodalomból fel van mentve, mert »oly sokat olvasott és olyan szép stilusa van, hogy felmentették e két tantárgyból.« Azelőtt verseket is irt, de egy évvel ezelőtt, mintha elvágták volna, abbahagyta és prózát kezdett irni. Reális és élénk irodalmi munkái vannak. Boldogult bátyja is irt és tizenkétéves korában jó versei voltak. Azok a küzdelmek és szenvedések, amelyeken keresztül mentünk, olyan hatást gyakorolt rája, hogy versei is a nagy fájdalom és a bu visszhangjai. Hihetetlen, hogy ilyen versek egy gyermek elméjében születtek meg.«

A legutolsó, a napokban érezett levelében Dosztojevszka Jekatarina betegségéről is ir és közli, hogy az orvos tuberkulózist állapitott meg és kórházba utalta. Az aszsony azonban nem ment el a kórházba, mert angol órákat kell adnia. »Fiamnak tanulni kell, még nem dolgozhatik, nem akarom jövőjét megsemmisiteni. *Inkább én áldozom fel magam...*«

A becskereki szinészet fénykora

Három évtizeddel ezelőtt olyan magyar szinészete volt az akkori Délvidéknek, hogy ma is becsületére válnék akármelyik nagy városnak. (A szubotica állandó szinházról ne is beszéljünk, hiszen boldog volna bármelyik budapesti szinház az akkori együtteseiért.) Tele volt a vidék tehetségekkel, akik vándorolni voltak kénytelenek, mert nem juthattak Budapestre. A magyar fővárosban az Operaházon kivül csak a Nemzeti Szinház, meg a Népszinház müködött, később szervezték meg a Vigszinházat. Amazokban szilárdan őrizte pozicióját mindenki, játszva a naivát nagymama korában is, ugy hogy csak a kihalási rendszerre lehetett épiteni az elkövetkezett generációnak, — viszont a Vigszinházat vidéki erőkkel nyitották meg. Micsoda mulatság volt ez! Hogy fölényeskedtek a pestiek!

— Ripacsokkal kisérleteznek!

Egynéhány hónap mulva aztán odafagyott egyaránt a szakemberek és a közönség ajakára a gunyos mosoly. A vidéki ripacsok vertek mindenkit és uj hangjukkal, üdeségükkel a szinészet élére szökkentek.

Ugyanakkor ki lehetett volna állitani még legalább öt-hat hasonló nivós társulatot. A budapesti szinészek csak később szaporodtak — és tegyük mingyárt hozzá — sekélyesedtek el. Amikor üzletté vált a szinésziskola s minden házmesterkisasszony, meg mükedvelő házi lány azt hitte, hogy neki is sikerül az, ami Küry Klárának sikerült.

Ma nem tud a vidék a régiekhez hasonló társulatot összehozni. Először is mindenki Budapestre törekszik, mert ott még tart a deszkákról áradó varázs és a pénzt könnyen keresők abban a boldog hiszemben élnek, hogy a szinésznő barátsága nélkül nem élet az élet. A tőzsdei konjunktura idején szinésznő barátnőt tartott minden mezitlábos ügynök, — képzelhetni hát, hogy milyen áldozatra volt képes az a bejegyzett cégre vadászó kalandornő, hogy bármilyen cérnavékony jogcime, vagy köze legyen a szinészethez.

De abban a szép időben még hivatás volt a szinészet és nem üzlet. A délvidéki városok alig várták a társulatokat, amelyek ideje rövid hónapokra volt beosztva. Aszerint, amit megtudtak a szinészövetségben egyezni Nagybecskerek. Szombor, Lugos, Versec, Fehértemplom, vagy időnként egy-egy más város. Az esztendő folyamán aztán állandóak voltak a vizitelések: a becskereki aranyifjak például a szezon után mentek Versecre, de ment ott több házasember is, akinek hirtelen dolga akadt az idegen városban. El kell árulnom azt is, hogy a harmadik városba már nem igen látogattak el. Akkorára ugyanis a versecieek legyőzték a becskerekieket s ők rendeztek utószezont a következő évben pedig, Istenem, hogy pályáztak már a hütlen Hetérák és Gerolsteini nagyhercegnők!

Két direktor aranykorára emlékszem. *Deák* Péter az első, apró komikus figura, aki állandóan sopánkodik, hogy tönkremegy s a szubevnciót izgatottan hajszolja. Szubvenció nélkül nem volt szinház, viszont azt az összeegt sohasem forditották a társulat költségeinek fedezésére. Azt a direktorok a maguk külön jutalomjátékának honorálásaként tekintették.

Deák Péter októberben, szezonnyitás elején, hosszu fekete szakállal és kacskaringós bajusszal jelent meg Becskereken. Nyáron, mikor nem játszottak, megspórolták a borbélyt. Általában a legfukarabb emberek közé tartozott, csak a feleségétől nem sajnált semmit. *Vlád* Gizella ragyogó szép asszony volt, körülrajongott és tehetséges primadonna, szemefénye a szegény kis öregnek, akit valamelyik délvidéki városban ott is hagyott. Budapesten is voltak sikerei, aztán eltünt a szinpadról. Egyetlen leányuk, Deák Flóra, szintén szinésznő lett. Vézna kis teremtés, nem az anyja formáját örökölte, hanem az apjáét. Szerelmi csalódásában néhány év előtt Szegeden agyonlőtte magát.

Vlád Gizella, a román származásu ragyogó primadonna, egész repertoárt és teli házat jelentett, főleg trikós szerepekben. Mikor már elvált az urától, kegyelemből akkor is fellépett néha-néha, ha gyenge volt a szezon. Mondják, hogy a szerelmes Deák Péter ilyenkor egészen különleges kikötésü szerződéseket akart kötni, ám Flóra asszony — számitva a fellépti dij lerimánkodására — a honoráriumot fölszedte előre s öltözője ajtaját szigoruan bezárta.

A másik nevezetes igazgató *Halmay* Imre volt, maga is kitünő szinész, főleg francia darabokban. Az ő kettejük hasonlatából valók az alábbi nevek, ha mingyárt a sorrendet, meg az évjáratokat nem is lehet hirtelenében pontosan tudni.

Mindenekelőtt az állandó vendég *Kopácsy* Juliska, a Népszinház nagy müvésznője, nemkülönben a másik, *Margó* Célia. Az utóbbi, *Verő* György karmester és zeneszerző felesége, tüneményes képességei mellett sem csinált nagy karriert. Nem volt éltető eleme a szinpad könnyed levegője. Egész egyénisége ép oly finom és cizellált, mint az alakja. Primadonnája volt egy szezonban a délvidékieknek az eleven báj. *Örley* Flóra, majd *Ligety* Mari is, aki szintén a Népszinházból érkezett. Tul ugyan a hamvas ifjuságon, azért képességei teljében. E sorok irójá egyszer hosszasan kergette a Torontál szerkesztőségében az iróasztal körül s napernyőjével meg akarta verni. E sorok irója ugyanis mint erkölcsös ifju szörnyen felháborodott azon, hogy a müvésznő trikó nélkül domboritotta Szép Helénát s ezen erkölcsi görcsének szigoru kritikában adott kifejezést.

— Te málészáju, kiabált Mária, hát a te ereidben tán aludt-tej folyik, hogy nem tetszettem?

Alig lehetett megbékiteni.

Pálfy Nina szubrett hire is messzebb terjedt a néhány kis városnál. Istenem, hányan bolondultak utána, micsoda mulatságokat rendeztek a tiszteletére. Talán az egyetlen, aki még él abból a gárdából. Elhagyatva, szegényen, bogarasan, egész sereg macska társaságában. Pedig milyen macska volt egyszer ő maga is! Zomborban ép intézkedett előadás előtt a szinpadon, háttal a közönséget elválasztó, felsodorható szimpla függönynek, — aztán a munkások nem vették észre, kezdték felhuzni a kordinát, amely belekapott a szoknyájába és vitte is a derekáig.

— Éljen Pálfy Nina! — zugta a publikum, amely csak derékig látta ugyan, de ráismert — a bokájáról. Ma alig várja a karácsonyt, amikor az elagott szinészeket meleg kávéval, meleg kendővel, cipővel vendégelik meg a Newyork kávéházban. Az a *Kövesy* Albert honositotta meg ezt a kegyeletes szokást, aki kedvence és barátja volt mindenkinek s aki népszerü bohózataiban *Brájer* Lajos, *Végh* Lajos, *Pollák* Viktor, *Billitz* Béla tréfáit, kiszólásait örökitette meg.

Kevés ragyogóbb operaénekesnőt *Réti* Linánál, akinek a hangja szebb volt a nővére, *Réti* Laura, hangjánál is. Szerény, igénytelen alaku, csak azzal gyönyörködtetett, amivel megáldotta a teremtő, az érvényesüléshez, a primadonnák fogásaihoz nem értett. Ma is boldog volna Budapest, ha *Ruzsinszky* Ilonkája volna, képes a legnehezebb müvészi feladatok megoldására. *Kápolnay* Irén Becskerekről került fel Porzsolt Kálmán idején a Népszinházba, *Csegus* rendőrfőtanácsos feleségeként halt meg hirtelen. Hányan emlékeznek még a *Serfőzi* meg a *Foktán*-lányokra, a legjobb népszinmü énekesnőre, *Karácsonyi* Mariskára, Tóthné *Pogány* Jankára, a csupa-báj *Lévay* Sárira, a szép *Fodor* Ilonára, na és *Gallgassy* Paula csodálatos koloraturjára? Gallgassy a felesége volt *Környey* Bélának, ő fedezte fel és csiszolta a tehetséges szobafestő fiu hangját. De irányitotta az egész müvelődését is. Környey abban az időben még baritonista volt, mindenkit magával ragadó. *Krecsányi* Ignácné pedig járta az országot, senkinél sem jelentkezett, megváltatta a szállodaportással szinházi jegyét az utolsó sorban, az első felvonás után igy látogatott fel Becskereken is a szinpadra.

— Kedves Környey, irja alá ezt a szerződést.

Sose tudták, hol és mikor bukkan fel, lazsáló tagjaikat azzal tartották féken a direktorok:

— Egy gyanusan bujkáló asszonyt láttam a szinház körül, nem tudom, hogy nem a Krecsányiné volt-e?

Ugy ment erre az előadás, hogy gyönyörüség. Hiszen nyáron többnyire Krecsányié volt Buda, ahol az egész főváros láthatja az előadásokat. Onnan pedig már csak egy lépés — esetleg egy kis szerencse — a Mekka: a Népszinház, vagy a Nemzeti.

A férfiak közül *Ferenczy* Frigyes, *Leövey* Leó, B. *Szabó* József emelkednek ki, de van-e párja még ma is *Bokody* Antalnak, az öreg *Mikének*, *Rónaszéky* Gusztávnak? *Bokor* József volt a karmester, aztán *Huber*, majd *Donáth* és a nagyon tehetséges zeneszerző, *Várady* Aladár, Blaha Lujza pedig minden szezon vendége több estére. A drámai hős *Molnár* László, mellette *Szakács* Andor, *Tóth* Elek, *Szarvasi* Soma Sándor, aztán egy egész tehetséges kezdő, *Tassay* Frigyes.

Hahnel Aranka, *Szohner* Olga, *Csige* Böske együtt egy-egy darabban, *Kápolnay* Juliska finom szépségét csak *Holéczy* Ilona királynői megjelenése mulja felül. (Itt van férjnél valahol a Vajdaságban.)

...Folytathatnám még, ha szinészettörténetet irnék, de csak nagyjából akartam néhány nevet felsorolni annak igazolására, hogy Bácska-Bánát mindig különösképen el volt kényeztetve szinészet dolgában. Ennek a vidéknek az urai bejárták az egész világot, körülbelül mindenkit láthattak, aki valamit jelentett a müvészetben, — ha tehát meg voltak elégedve a kis társulatokkal is, azoknak kitünőeknek kellett lenniök.

Kifogás legföljebb női részről merült fel. Amig ugyanis egy szezon tartott, sok szerelem lanyhulni kezdett, kötelékek bomladoztak, amennyiben a férfinép is bomlott. Annál édesebb volt utána a békülés, esetleg az uj szezonig. Istenem, minek ennél hosszabb terminust kivánni!

Öreg riporter

Szenteleky Kornél

HÁROM VERS

KIS HUGOM UTÁN KÜLDÖM

Valaki elmegy a szomszéd szobából

Összecsomagol és elmegy,
mint tünő, titokzatos vendége
az életnek.
Összecsomagolja kis életét:
fáradt mosolygását,
nyögdécselő szavacskáit,
hápogós köhögését,
kinjait, kuka keserveit,
forró homlokát,
parázsló tekintetét,
lázas, cserepesajku éjszakáit,
sőt kalapáló kis szivét
sem feledi el
a csomagolásban.
Összecsomagol mindent
csendben és gondosan,
maradéktalanul elviszi
drága, szomoru, szenvedős
életét.
Valaki elmegy a szomszéd szobából
s én fojtottan figyelek
a dermedt, didergős éjszakában.
A csend torkomra fekszik,
mint csuf, csuszós keze a borzalomnak.
Talán már elment
bucsuszó nélkül, hangtalanul,
mint fehér árnyék,
mely tavaszban is elillan
a ködös, őszi álmodásban.
Talán már elment
és elvitt magával mindent,
legfeljebb fakuló emlékeket
és kérdőjeleket hagyott
az asztalon, az ágyon,
a fiókokban.

Odalopódzom az ajtóhoz
és várom ittlétének
nyöszörgős neszét.
Talán még nem ment el;
talán még holnap is melegiteni fog
ványadtan vergődő kis szive.
Talán még egy-két napig
melegiteni fog bennünket,
mint hülő, hunyó tüztojás
a kandallóban.
Fázom és félek a néma, üres,
hideg téltől,
amikor nem lesz már mosolya,
élete, lakója
a szomszéd szobának.

Aki elvisz

Milyen titokzatosak az utjai!

Vajon a széllel jár s igy surran be
minden résen,
vagy talán a sötétséggel közeleg,
mint fekete lovas
az alkony párás peremén?
Talán mint éjjeli pille szálldos,
talán mint hüvös, holdas árnyék
lopódzik tova gyilkos módra?
Talán titkos hullámokon libeg
és beuszik a nyitott ablakon,
mint a tubarózsa sóhaja?

Ki tudja utját és célját?
Ki tudja erejét és hitét,
szeszélyét, holnapját, tervét
és különös kedvteléseit?

Remegő kézzel forditjuk meg a zárban a kulcsot,
az ablakot is becsukjuk pontosan
csakhogy be ne jöjjön.
Fegyver van a fiókomban,
elszántság üzi és füti a vérem:
szembe akarok nézni Vele
és le akarom győzni Őt!

De ő hatalmasan és titokzatosan jön
és máris ott uszik a vérben,
majd hamarosan a tüdő meg a szív
rostjain citerázik.
Hiába a zár, a fal,
a gáncs és minden akadály,
a harcikedv, a reménylős akarás,
az ima és a lobogó életbizakodás —
hiába minden.
Ő elvisz téged!

Elvisz téged!

A szeme

Ez a két nagy, szép, szomjas szem
a halál előtt még egyszer
megfürdik az életben.
Megfürdik és megtisztul,
meghiggadt multak és kristályos szépségek
tündöklő tengerében.

Egy hosszu copfos kislány karikázik
messzi kertben,
gesztenye virágzik
»Zöld ág, zöld ág,
zöld levelecske . . .«
láttál-e előre, láttál-e messze
szomjas szemeddel akkor este?

Intézet kőfala
felvillan mosolyod . .
a sok matrózruhás egyenruha közül,
Megyünk haza,
szünet, szabadság, diós karácsony...
Az öröm tüzet gyujt szemedben
ime, most ismét felgyulad
a karácsonyfa rengeteg repdeső lánglevele
szemed mélységes tükrében!

Olasz tengerpart, azur, déli cserje
fehér ruhában lépkedsz a parton,
zenél az élet,
a szépség megcsókolta kipirult arcodat
s láz lut át az ifju véren.

Este, villanyár, jókedvü, tánczene,
Coty, selyem, ékszer . . .
Te az életet keresed
vággyal és veszéllyel.
Az életet, mely lassan bucsut int,
az életet, mely soha meg nem áll,
melyet oly hatalmasan szerettél,
mint tiltott, gyönyörü gyümölcsöt.

Nincs más sok időd hátra
és szemed most utoljára
megfürdik a multban.
Pompázik, pávaskodik az élet,
emlékek, usznak benne,
kis lámpásokkal szaladoznak
az elhamvadt órák és élmények
kiszabadult szellemei,
Felébredt szentjános bogárkák,
libbenő lidércek hintáznak
a fekete tükörben.
Bucsuzóul sok elszunnyadt parázs,
sok hunyó zsarátnok
szikrázik fel ujjongó, repdeső lánggal.
Szemedben az utolsó pillanatokban
káprázik, vakit, sikongat
az élet.
»Élet! Élet!« — sikolt millió fénye,
millió láng'a, millió csillaga a vágynak.
Majd lassan lehull a függöny
és a függöny mögött
a szinpad rosszkedvü munkás
eloltanak minden
világosságot.

ALAKOK

Pék

(Fehér, fehér, fehér. Amint áthaladok a fényes bolton, a pékmühelybe, a sütemények birodalmába s szemem elkáprázik a fehérségtől. Nemcsak a falak vakitóan fehérek, hanem minden, a ládában a liszt és só, a szakajtóban a savanykás illattal erjedő tészta, a munkásokon a köpeny és zubbony, a kosarakkal szaladgáló pékinasok mezte . te, kiknek minden öltözete egy fehér sipka meg egy fehér alsónadrág. Pár pillanat mulva — a mimikri törvényénél — fogva magam is megfehéredem, mintha decemberi hózivatarban járnék. Cipőm a kőkockákon heverő vékony lisztréteget tiporja, viszolygó áhitattal. Hajam lassanként bezuzmarásodik. Mindenünnen hull rám az áldás. Az öreg pék — régi kitünő szakmunkás — nyugodt, kedélyes, igen kövér. Puha duplatoka himbálódzik álláról, mint a frissen dagasztott kenyértészta s lógó melle is fölöttébb tekintélyes. »Kicsi zsemlye, kövér pék«, tartja a régi mondás. Hiába évtizedeken át nem lehet büntetlenül kóstolgatni ezt a sok jó holmit. Tisztelettel tekintek a nemes céhnek e tagjára, mely már a tizennegyedik században müködött nálunk, cimerében két fakanállal, vagy egy pereccel. Add meg nekünk mindennapi kenyerünket).

— Mi lesz a délutáni kávém mellé?

— *(Fujni kezd egy hosszu listát, de félbeszakitom, máris jóllaktam).* Hány süteményt csinált ma?

— Mint mindennap: 26.000 darabot. Ebből tejes-vizes 17.000, vajas 5000, finom pogácsa 1.100. kétszersült 1.650, zsurkenyér 780 stb stb.

— Melyik kerület fogyasztja a legtöbb süteményt?

— A Belváros meg a Lipótváros. De ebben a kerületben használják leginkább a gyógysüteményeket is. Az aleuronátkenyeret, melynek keményitőjét, cukrát kimossuk, ugyhogy csak a liszt lelke marad benne, meg a »levegőkenyeret.« Ezt a legsulyosabb cukorbetegek eszik. Készitünk aztán nekik tortákat, zacharinnal, habbal. Fogyasztókenyeret azok kapnak, akik nagyon elhiztak. Belgyógyászok utmutatása szerint állitotta össze az üzletvezető ur a darakenyeret meg a fekete rozskenyeret, azoknak, kiknek a belük renyhe. A *Graham* kenyérnek durva öröletlen kopaszemcséje valósággal kisikálja a gyomrot.

— Miből áll a katonák komisz-kenyere?

— Nyolcvan százalékos örlésü rozslisztből, gyöngén sózva.

— Mennyi lisztet tudnak földolgozni naponta?

— A barnasütők, akik csak kenyeret készitenek, husz zsákot öt emberrel, mi finomsütők husz zsákot husz emberrel.

— Mikor kel?

— Télen-nyáron hajnali négykor. A pék hajdan éjszakai munkás volt, ma nappali.

— Mit csinál legelőször?

— Mindenekelőtt lemegyek az öltözőbe, levetkőzöm, hidek, meleg zuhanyt veszek. Ez kötelező minden munkásra nézve. A péknek olyan tisztának kell lenni, mint a vakart halnak. Utána kovászolok, elkészitem a tésztát, de a sütésnek csak hatkor szabad kezdődni. Nehéz munka ebben a höségben, pedig ma már jobbára gépek dolgoznak helyettünk. Itt a kiflicsináló gép. *(Megnyom egy gombot s ugy hullanak elém a gyönyörü, összegöngyölt kiflik, mint rotációsból az ujságpéldányok).*

— Tudja-e, mester, mit jelent a kifli meg a császárzsemlye? Ez itt a félhold, mellette pedig a csillag. Akár a török lobogón. Először egy bécsi pék készitette a királynak, mikor Magyarországból végleg kiverték a törököket. A déli harangszó is a törökökön való győzelmet hirdeti. Ha tehát valaki déli harangszókor kiflit és császárzsemlyét eszik, az kétszeresen áldoz a történelem emlékének.

— Császárzsemlyét nem is láttam egyebütt, csak itthon meg Ausztriában.

— Hol járt?

— Franciaországban, Angliában, Svájcban.

— Mit tanult tőlük?

— Nem sokat. Egy itteni munkás félóra alatt elsajátitja fogásaikat, de ha onnan jön hozzánk tanonc, az félévig sem ismeri ki magát iparunkban. Sehol sincs annyiféle sütemény, mint nálunk. Teszem a francia. Az nagyon ragaszkodik az évszázados hagyományához. Mindig csak a *petit pain*, a *baba*, a *croissant*.

— De azért pompás a croissant.

— Ez az egyetlen fényüzésük. Csak ugy csorog róla a vaj. Nem sajnálják. Drága is. Egyébként nincs szivük a sütőiparhoz. Semmi ujitásról nem akarnak tudni. Egyszer egy párisi pék ünnepi kalácsot csinált, beledugta az ujját, szétnuzigálta a tésztát. Néztem egy darabig, hogy ügyetlenkedik, aztán kikaptam a kezéből s remek bécsi kalácsot fontam neki, ahogy nálunk szokás. Ő erre éktelen dühre geriedt, azt mondta, hogy ez német praktika, majd a fejemhez vágta a tésztát. Kenyerük is lyukacsos, üres, szalma izü. Hej de vágyakoztam ottan a hazai kenyérre. Az angol kenyér is hasonló, csak ép négyszögletüre formálják. Svájc a sörperecet késziti, melyet előbb megfőznek, aztán meg is sütnek. A német kenyér? *(Megvetően legyint).* Arról jobb nem beszélni.

— A pasztráha honnan való?

— Olasz.

— Pastranának hivják az olasz kocsisok ujjas, ócska lebernyegét, mely csupa dudor és gyürődés van. Innen a neve. Szereti?

— Én csak a lángost szeretem. Borkorcsolyának.

— Miért nincsenek nőpékek?

— Mert nem birják a strapát.

— Ki a pék legnagyobb ellensége?

— A svábbogár.

— Ki vitte maguk közül legtöbbre?

— *Gorkij Maxim.* Pékinas volt.

— Járnak-e a boltba sokan koldulni?

— Mindennap legalább száz ember jön be, koldusok, de jólöltözött emberek is, hogy csak egy falat kenyeret. *(»Egy falat kenyeret«: a nyomoruság évezredes tragikus kiáltása, melyhez csak egy hasonló van: »Az utolsó párna.«)*

— És adnak nekik?

— Ha valaki kenyeret kér, annak adni kell. Aztán van itt elég.

(Ez igaz. Itt a kenyér-ország. Kenyérasztagok, cipó-képék, puttonyokban pirosra sült ropogós vajas kiflik, császárzsemlyék, sós és sajtos stanglik, pogácsák, tejes, cukros és vajas puffancsok, ripacsos, horpadt pasztrának s hosszu néger-barna kávéházi fonottkalácsok. A három emeletes óriási kemence, melyet forróvizzel töltött csövek melegitenek gyöngéden, ontja magából a töméntelen süteményt, reggeltől-estig. Közben dong a mühely a gépek zajától. Emelődaruk forognak, a szitálógépbe huzzák föl a lisztet, villamos habverők berregnek s kattog a dagasztógép is, mely itt a fehértésztát gyurkálja, amott a kutyakenyérnek való zöldes-fekete habarcsot, sokkal fáradhatatlanabbul és szorgosabban, mint a tüzről pattant falusi menyecske karja. Minden ragyog a tisztaságtól. Látogatásom után is jó étvággyal fogy . . om majd el délutáni kiflimet).

Kosztolányi Dezső

Őszi és téli angol szövetujdonságok

n gy választékban megérkeztek. Kérem a n. é. közönséget áruim szives megtekintésére.

BÓZSÓ VINCE

angol úri szabó

9258

Tejes rádióberendezések, hangszórók, 12 hónapi részletfizetésre

„ALTERNO“

műszaki vállalatnál

NOVISAD, Kralja Petra ulica 26.

Csakis személyes érdeklődőknek adunk felvilágositást 9282

Kétezer vicc

a hatodik kintorna pályázatunk eredménye

A hatodik kintorna-pályázatra csütörtök estig mintegy ötszáz pályázat érkezett be. Minden pályázó négy viccet küldött, ami *kétezer viccnek felel meg.* A kétezer vicc között azonban kevés *jó vicc* volt. Sajnos az ötödik kintorna-pályázatra megkésve még ezen a héten is érkeztek levelek, mintegy ötven-hatvan pályamunkával, melyek között sok közlésre alkalmas vicc volt. ,

Ezen a héten a hatalmas anyagból a következőket válogattuk ki:

I.

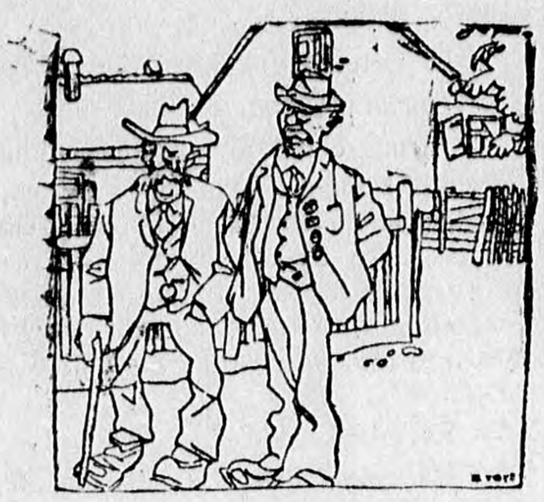

— Bevezette-e már a feleséged az uj takarékossági rendszerét?

— Igen. Már leszoktam a dohányzásról.

(K. Józsi Becskerek)

*

— Miért olyan ideges, amikor az autó tülkölését hallja?

— Hogyis ne kérem, a mult héten a feleségemet autón megszöktették és most attól félek, hogy az a barom visszahozza.

(Dobó Péter Kanizsa)

*

Pece: Hogy van Jug ur? Igaz hogy megszökött a felesége?

Jug: Igaz. És maga hogy van Pece ur?

Pece: Nem olyan jól, mint maga, mert az én feleségemnek esze ágában sincs megszökni.

(Serfőző F. Kula)

*

—Azt mondják, hogy a nők könnyebben elviselik a fájdalmakat, mint a férfiak.

— Ki mondta, az orvos?

— Nem, a suszterom!

(A. I. Veprovác)

*

— Mi történt veled, Veisz, hogy folyvást nevetsz, mióta felébredtél?

— Gyönyörü álmom volt. Már a tizedik pohár sört is elfogyasztottam és mikor fizetésre került a sor, hát felébredtem.

(Kálmán Margit Szubotica)

*

— Kinek köszönheti a szerencséjét?

— Egy nőnek.

— De hisz azt hittem, maga nőtlen!

— Igen, mert az a nő máshoz ment feleségül!

(Bakos Manci Padej)

*

— És mit csinált a Náci, mikor megtudta, hogy a felesége megszökött?

— Most már szegény nyugodtabb, de kezdetben majd megbolondult — az *örömtől.*

(Komor Kikinda)

*

— Ugye, miért nem válasszák meg a nőket is képviselőnek?

— Azért, mert egyik se vallja be, hogy harminc éves.

(Joci Szombor)

*

Samu: Hogy vagy megelégedve a házasságoddal?

Móric: Nagyon jól! Legalább a feleségem mondja, hogy ezt kell válaszolnom, ha valaki kérdezi.

*

— Mondja szomszéd, nincs jobb a Rozi néni ürmösinél?

— Dehogy is nincs, hát a Rozi néni.

(Horváth Pali Szubotica)

II.

— Eljegyzésem előtt én beszéltem és a menyasszonyom hallgatott. Eljegyzésem után ő beszélt és én hallgattam, az esküvő után mind a ketten beszéltünk és a szomszédok hallgatták.

(K. Józsi Becskerek)

*

Vidéki szinházi direktor: Milyen szerencse! A komikusomat autóbaleset érte és igy ma este egyszerre három darabban lép fel.

(Nacselnik Becskerek)

*

A zsebmetsző monologizál: A fene ebbe a nyomoruságba, már mindenki kifordítatja ruháját. Most vénségemre meg kell tanulnom balkézre dolgozni.

(Komor Kikinda)

*

Egy falusi csavargó bejön a városba s észreveszi az egyik ház kapuján levő feliratot: »Koldulni és házalni tilos!«

— Hm, — mondá magában — itt más nincs hátra, mint *lopni!*

(C. Cilike Szombor)

*

Nem értem! Nusi azt igérte, ha jön itt lesz és ő nincs itt, akkor biztos nem is jött.

(Uj pályázó Noviszad)

*

— Rémes, hogy milyen szerencsétlen vagyok egy idő óta. Már harmadizben találok bugyellárist, tele fizetetlen számlákkal...

(S. J. S. Noviszad)

III.

Apa: Mondd Mórickám, a mama azt mondta nekem, hogy én vagyok a szamár, én meg azt mondom, hogy ő. Kinek van igaza?

Móricka (bölcsen): Mind a kettőtöknek!

(Serfőző F. Kula)

*

Az apa megkérdezi a kis fiát:

— Mondd Móricka, tudnál-e egy olyan tárgyat mondani, amelyik rövid?

— Hát a nyul farka.

— Na most tudnál-e egy olyan dolgot mondani, ami még a nyul farkánál is rövidebb?

— A mamám haja.

(Baly László Szubotica)

*

— Papa adjál tiz dinárt, veszek egy esernyőt.

— Hol kapsz te ma tiz dinárért esernyőt?

— A Minerva-nyomdába, Szent Péter esernyőt.

(A. J. Veprovác)

*

Apa: Fiam, miért kell a jó kis fiunak szorgalmasan tanulni?

Jancsika: Hja, azt én is szeretném tudni!

(Lakatos Szenta)

*

— Igaz, hogy leégett a házad?

— Hála Istennek igaz.

— És te még örülsz neki?

— Hogyne, hiszen a feleségem is bent égett.

(K. J. Szenta)

*

— Móricka, ha jól viseled magad, akkor hoz a gólya még egy kis testvérkét.

— Ahogy én téged ismerlek papa, az akkor is hoz, ha nem viselem magam jól.

(Komor Kikinda)

IV.

— A miniszter urhoz akarok bemenni.

— Van meghivója audienciára?

— Nincs, — de épen azt akarok tőle kérni.

(Deutsch László Becskerek)

*

— Honnan jössz, kedves barátom?

— Az anyósomat kisértem ki a vasuthoz.

— Ez nagyon szép tőled.

— Jó, jó, tudod ezt csak azért tettem, hogy biztos legyek benne, hogy tényleg elutazott.

(Körper János Feketics)

*

Két ember beszélget az uccán:

— Tudod-e, ki volt a világ legnagyobb szőnyeg tulajdonosa?

— Fogalmam sincs

— Na én megmondom neked. Nagy Sándor volt.

— Miért?

— Mert meg van irva a történelemben, hogy egyszerre huszezer perzsat porolt ki.

(Dosztán Ferenc)

*

— Tudna egy olyan gyártelepet ajánlani, ahol a nyersanyag korlátlan menynyiségben állana rendelkezesemre?

— Hogyne! Csináljon jéggyárat az Északi Sarkon.

(Nacselnik Becskerek)

*

— Uram az én vagyonom az eszem.

— A szegénység nem szégyen.

(A. J. Veprovác)

*

— A mult héten páratlan vadász szerencsém volt. Löttem 6 nyulat, 12 iscánt, 4 szarvast és egy medvét. Képes vagy te erre?

— Löni nem, de hazudni többet is.

(Lakatos Szenta)

*

— Mondja Grün ur, maga hat hétig volt fürdőn és még sincs lebarnulva?

— De egészen barna voltam. Amikor azonban benyujtották a penzióban a számlát, hirtelen egészen elfehéredtem.

(Gräbner Margit Szubotica)

*

— Megnősültél?

— Igen.

— Szerelemből?

— Egy frászt. Zagrebból.

(Hajnal István Szubotica)

*

— Nem tudja kedves doktor ur, ki volt az az ember, akit ma beszállitottak a bolondok házába?

— Dehogy nem. Repce Pál.

—Szegény, sajnálom, hisz a feleségem udvarlója volt.

(Djurica Márkó Szubotica)

*

Kohn: Tanácsolj nékem valamit, hogy üzletem ötven éves fennállásának jubileumát hogy tudnám ugy megünnepelni, hogy pénzbe se kerüljön, az ujságokban is megjelenjen és a személyzetem is örüljön neki.

Grün: Akaszd fel magad. Az nem kerül pénzbe sem, az ujságokban is megjelenik és a személyzeted is örülni fog néki.

(H. J. Szubotica)

*

— Hallottad, a Protz csődbe jutott.

— Igazán? Akkor megyek haza.

— ??

— Tudniillik, most akartam megkérni a leánya kezét.

(K. J. Szenta)

*

— Mit csinál ön a buzájával, ha az ára emelkedik?

— Eladom.

— És ha esik?

— Akkor kinyitom az esernyőmet.

(Komor Kikinda)

*

— Nem most nem mehet be, mert a feleségem a fürdőszobában van.

— Nem baj, én ugyis a tánc tanárja vagyok.

(Joci Szombor)

Könyvjutalmat nyertek: *Serfőző* Ferenc (Kula) és *Lakatos* (Szenta), akik közöljék pontos cimüket a Bácsmegyei Napló könyvosztályával.

Ha olcsó, de jó és elegáns bécsi szabás
férfi-, női- valamint gyermek-fehérnemüt
akar vásárolni, forduljon bizalommal
POLLÁK LEO céghez
Senta (Bácska)
Kérjen árjegyzéket! 8908

»LA NATIONALE«
a legnagyobb francia biztositó társaság
Alapittatott 1820-ban • Tartalékalap 800,000.000 frank
Kartellen kivül!
Iroda: VELIKIBEČKEREK,
Vilsonov trg 3., Beno-ház, a Korona-szállóval szemben
Ajánlja biztositási kötvényeit a legujabb tabellák szerint és a legolcsóbb dijtételek mellett
KERÜLETI KÉPVISELOK
Pančevo, V.-Kikinda és Vršac részére, ugyszintén községi képviselők előnyös feltételek mellett felvétetnek

A nedvesek nem alszanak

Német pamfletek az antialkoholizmus ellen — francia bor győzte le a németeket a háboruban? — A sör, a vallás és az orvostudomány

Berlin, szeptember hó.

A német alkohol-tőke hallatlanul óvatos. Amióta az Egyesült-Államokban az absztinenseknek sikerült keresztül erőszakolni a »száraz-törvényt«, a német söripari és a bortermelő érdekeltségek olyan nagyszabásu propagandát fejtenek ki *az antialkoholista mozgalom ellen* mintha, isten tudja, már a küszöbön állna Németországban is a prohibició bevezetése. Pedig . . . Hamarabb lesz az Atlanti-oceán száraz, mint Németország és ha maga Bacchus isten is megtér a Good Templar-rendbe, a bajor, a porosz és a szász akkor is le fogja hajtani esténkint a legközelebbi Schultheise-Patzenhofernél az egy-két-kilenc kriglijét. A sörbárók azonban azt az elvet vallják, hogy jobb félni, mint megijedni és *csirdjában akarják megfojtani a prohibiciós mozgalmat.* A zsák mindig megleli a maga foltját: *szövetkeztek a politikai reakcióval* s imponáló tervszerüséggel és agilitással igyekeznek belevinni a köztudatba azt a hitet, hogy

az antialkoholizmus is egyike az államfelforgató tanoknak.

Minden alkoholellenes előadásra két gyüléssel felelnek a sörmágnások szolgálatában álló agitátorok és öt vaskos kötettel válaszolnak minden vézna absztinens-röpiratra. A helyzet odáig fajult hogy az antialkoholisták ma már okosabban teszik, ha teljesen felhagynak a propagandával, mert minden megmozdulásuk csak azt eredményezi, hogy a »nedvesek« — akik természetesen összehasonlithatatlanul nagyobb anyagi eszközökkel rendelkeznek — alkalmat és okot találnak ellen-propagandájuk kiszélesitésére.

Az alkohol éa a háboru

Dr. Hans *Schmidt-Giessen* egyetemi tanár »Miért vesztettük el a háborut?« cimmel néhány hónappal ezelőtt kiadott egy röpiratot, amely megdöbbentő adatokat közöl arról, hogy a német csapatok teljesitőképességét a világháboruban mennyire aláásta a mértéktelen alkoholélvezet. Az 1918-as tavaszi offenziva alkalmával a német katonaság széltében az egész fronton mindenütt kirabolta a borpincéket és Estaines, Merville, Albert, Soissons, Reims mellett nem egyszer megtörtént, hogy *egész diviziók hevertek napokig részegen a földön.*

Amiensnél két részeg hadosztályt ejtettek foglyul az ántántcsapatok egyetlen puskalövs nélkül.

Ugyanez történt korábban Calaisnál. A temérdek — hiteles és meg nem cáfolt — adatokból az absztinens szerző azt a következtetést vonta le, hogy a németek *a francia bor miatt vesztették el a háborut.*

Ez a végső konkluzió természetesen *tullő a célon*, mert a háborut se józanul se részegen nem lehetett megnyerni. A söripar propaganda-osztaga rögtön ki is használta az egyébként érdekes és kitünő brosürának ezt a hibáját és *csatasorba állitotta Schmidt-Giessen professzor ellen a világháboru valamennyi német tábornokát Hindenburgtól Mackensenig.* A hadvezérek kara *az alkohol-tőke nénzén*, »Nem azért vesztettük el a háborut!« cimmel válaszröpiratot adott ki amely nem azt cáfolja, hogy a katonák részegeskedtek a fronton, hanem *azt hogy az alkohol ártalmas.* Éppen Hindenburg és Mackensen óvatosak maradtak nyilatkozataikban s főleg azt hangsulyozzák, hogy egyes esetekből nem lehet általánositani és hogy a háboru elvesztésének nem a mértéktelen alkoholfogyasztás volt az oka,

a többi tábornok azonban nyiltan és leplezetlenül bemutatkozik a könyvben, mint sörügynök.

Kuhl gyalogsági tábornok, aki a könyvet összeállitotta, a világháboru alatt elhunyt generálisok nézeteit idézi az alkoholról. *Bülow* tábornagy állitólag igy nyilatkozott előtte: »A harseregemhez tartozó csapattestek minden sörküldeményt a legnagyobb örömmel ülvözöltek és fogyasztottak el. Egész mindegy volt, **hogy a legénység** bortermő vidékről származott-e, vagy olyan földről, ahol sört gyártanak. »*A jó sört mindenki meg tudja becsülni.*« Az elhunyt *Woyrsch* altábornagy ezt mondotta volna Kuhl-nak: »*A német sört* a fronton a csapatok kitünő frisitőjének tartom és hálás voltam, ha szeretetadományként sört küldtek az alámrendelt csapatoknak«. Hivatkozik még Kuhl *Zeppelin* grófra is: »Minden léghajóosztagban *megbecsülik a jó sört* és annak a fogyasztása meg van engedve.« Kuhl tábornok osztja az elhunytak véleményét s aztán snejdigül megtámadja Schmidt professzort, *amiért azt merte állitani a német hősökről, hogy — nem birták az italt.* »Akármilyen fanatikus is egy absztinens, legyen annyi tiszteség benne, hogy nem gázol a német hadsereg becsületébe. Az a megjegyzése Schmidtnek, hogy nem akarja korholásával a hadsereget megsérteni és hazaszeretet vezeti felvilágositó munkájában, éppoly tarthatatlan, *mintha valaki egy másik embernek az arcába köpne és kijelentené, hogy ezt nem sértő szándékkal teszi«.*

Sixt von Armin gyalogsági tábornok **nem az alkoholfogyasztást tartja károsnak, hanem az antialkoholista propaganda tulzásait.**

A harctéri dorbézolásokról elterjedt hireket Otto von *Below* gyalogsági tábornok igy próbálja cáfolni: »Amit az ember *a saját szemével látott, annak is a felét szabad csak elhinni.*« Ennél meggyőzőbb cáfolatot is feljegyeztek már. A tábornok egyébként igy folytatja: »Itáliai offenzivánknál *nagymennyiségü bor került csapataink kezébe*, amit el is fogyasztottak, anélkül, hogy a támadást ez ellankasztotta volna; ellenkezőleg, *átütő-erejük valósággal szárnyakat kapott.* Mi, vezetők, különben is ugy tapasztaltuk, hogy a mérsékelt alkoholfogyasztás *kivánatos az egészségre* (idegek, gyomor!) és a csapatok hangulatát emeli. Az, hogy a magasabb parancsnokságok a háboru utolsó negyedévében el tudták végezni idegromboló éjjel-nappali munkájukat a szakszerü táplálkozás mellett az idegizgató italoknak köszönhető. *Limonádé nem lett volna erre képes.*«

A legkedvesebb nyilatkozat von *Carlowitz* tábornok, volt hadügyminiszteré, aki egyszerüen megforditja a problémát és elmondja, hogy amióta látta egy antialkoholista tizedes hősies magatartását a háboru egy kritikus pillanatában, azóta azt vallja, hogy pártatlanul kell megitélni az alkoholkérdést, mert »*egy absztinens is lehet azért még jó katona.*« Az italt »remek szer«-nek tartja természetesen az emberi teljesitmények emelésére.

Gróf *Goltz* tábornok azzal cáfolja Schmidt vádját, hogy nemcsak a háboru végén részegeskedtek a katonák, hanem a háboru elején is, amikor átvonultak Belgiumon és Északfranciaországon, »*és akkor mégse vesztettük el a háborut.*«

A leggorombábban *Lettow Vorbeck* gyalogsági tábornok intézi el Schmidtet, kijelenti, hogy »aki elvből nem iszik, az *nemcsak szamár*, de oknélkül lemond egy szerről, ami növeli a teljesitőképességet és az ellentálló erőt.«

Miután valamennyi nyilatkozó elismeri — csak mentegeti — a harctéri dorbézolásokat, *Linsingen* altábornagy *egyszerüen megállapitja, hogy »ilyen jelenségek a háboruban nem fordultak elő«.*

A pálmát mégis Ludvig von *Reuter* altengernagy viszi el. Mindenekelőtt megállapitja, hogy aki iszik, az még nem iszákos. Vannak ugyan a németek közt iszákosok is, de »egypár iszákos kedvéért nem lehet az egész népet kényszerzubbonyba bujtatni. *Legyen bátorságunk ahhoz, hogy*

ne mentsük meg az iszákosokat, hanem hagyjuk őket kívánságuk szerint elpusztulni.

Ők el fognak pusztulni, mégpedig borzasztó körülmények közt, — ez legyen a büntetésük. Egypár részeges kedvéért azonban minden németet eltiltani az alkoholtól fanatizmus, őrültség lenne. A németnek szüksége van az alkoholfogyasztásra, amely feszabaditja temperamentumát és megerősiti az összetartásérzést benne.

A háboruban az alkoholfogyasztást anyaghiány miatt erősen korlátozták; ki tudja, nem járult-e hozzá kissé ez is ahhoz, hogy a német nép nem nyerte meg a háborut?«

A sör és a templom

Az alkoholellenes mozgalomban *tevékeny részt vesz az evangélikus papság*, ami természetesen igen fáj a sörbrannak. A lelkészek közül nem olyan könnyü alkohol-ügynököket vásárolni, mint a katonák vagy a jogászok közül — (a prohibició ellen irt jogi munkák száma egész légió, dr. Conrad *Bornhak* titkos tanácsos, berlini egyetemi tanár, Eugen *Pütter* titkos tanácsos és dr. Hans *Delius* titkos tanácsos állnak a megvásárolt sörügyvédek élén s bizonyitgatják »tudományos« müveikben, hogy az államnak nincs joga az egyéni szabadságot általános alkoholtilalommal korlátozni) — de azért akadt egy lelkész is, Johannes *Reetz*, aki »Templom és antialkoholizmus« cimü röpiratában igen határozottan magáévá teszi a söripar prohibició-ellenes frázisait.

Retz abból indul ki, hogy az 1912-ediki eisenachi egyházi konferencia kötelességévé tette ugyan a lelkészeknek az alkoholizmus elleni küzdelmet, de — *nem mondta meg, hogy mi az alkoholizmus.* Ezt az idegen szót mindenki másként magyarázza. Alkoholizmus, Reetz szerint, iszákosságot jelent, tehát »a lelkészeknek *csak az iszákosság ellen kell küzdeni, nem pedig az alkohol ellen.*« Ez után a nagyszerü logikai bukfenc után kétségbevonja az orvostudománynak azt az állitását, hogy az alkohol káros. »Ez ma még megdönthetetlen igazság — mondja — de ne felejtsük el, hogy a rádium felfedezése előtt az atomelmélet is megdönthetetlen igazság volt és az volt a régi mechanika is Einstein előtt.« Szóval, mert Einstein felfedezte a relativitást, nem kell hinni az orvosoknak, éljen a sör! A tiszteletes ur röviden polemizál azokkal, akik a bibliából alkoholellenes tanokat akarnak belemagyarázni, majd megdöbbentően képtelen szofisztikával kél az alkohol védelmére: »*Mindennapos dolog, hogy embereket életük virágában tönkretesz az alkohol.* De éppily mindennapos, hogy hirhedt iszákosok magas kort érnek el. *Bebizonyosodott tény, hogy a mértékletlen alkoholfogyasztás egyeseknél szivbajt, gyomorbajt, májbajt, vesebajt okoz.* De az is bebizonyosodott tény, hogy másoknál semmi hatása sincs ezekre a szervekre. *Ismeretes, hogy az iszákosok gyermekei terheltek.* De az is ismeretes hogy sokszor viszont teljesen egészségesek. Époly könnyü megfigyelni azt hogy *az alkohol a szellemi tevékenységnek árt*, mint azt, hogy emeli.« Tehát: igyunk nyugodtan! Igaz, hogy ezzel a szarvasokoskodással propagandát lehetne csinálni annak is, hogy ugorjunk le a második emeletről, mert: tény, ugyan hogy az ember ilyenkor kitörheti a nyakát, de az is tény hogy az ugrás szerencsésen is sikerülhet.

Vannak azonban Reetz tiszteletes urnak szerencsésebb érvei is. Ilyen, hogy

az antialkoholista mozgalom szoros kapcsolatban áll a vallásellenes, monista, budhista, kommunista tanokkal és az egyház nem keveredhetik ilyen társaságba.

Vagy: *az egyház nem idegenitheti el magától azokat a hiveit, akiket megélhetésük az alkohol-iparhoz füz* és akik önkremennének, ha a szesztilalmat elrendelnék. »A biblia — irja Reetz — sehol se mondja, hogy ha valakit meg akarsz menteni a szerencsétlenségtől, tiz másikat ránts bajba.« Szóval emberbaráti szempontból legyek iszákos, mert — Reetz statisztikája szerint — minden pohár árpalével, amit leiiajtok, tiz embernek adok kenyeret . . .

Legfőbb érve azonban a prohibició ellen *a morális szempont:* »A szesztilalom elrendelése azt a veszélyt rejti magában, hogy *egész sereg bün fog ennek nyomán nagyranőni, a csempészés, uzsora, denunciálás, képmutatás.* Az utóbbi már most is el van terjedve az absztinensek közt. Honnan veszik mozgalmukhoz a pénzt?

Az antialkoholista mozgalom a szeszmonopólium pénzével kezdett dolgozni és dolgozik ma is. Ha kártékony az alkohol és az alkoholipar, még kártékonyabb »bünös pénzükből« eltartatni az absztinenseknek magukat.«

Azt, hogy az antialkoholista mozgalmat a szesztőke, tehát az ellenzés tartja fenn, Reetz mindössze azzal valószinüsiti, hogy az absztinens-egyletek szegény tagjainak az adakozásából nem tellenék a nagyszabásu prohibiciós világpropagandára.

Ezek után nem valószinütlen, hogy Johannes Reetzet viszont az — antialkoholisták bérelték fel röpirata megirására . . .

Körorvosból sörorvos

Minthogy az orvostudomány egyre határozottabban állást foglal az alkohol ellen, a söripar megvett egy kis vidéki körorvost is és röpiratot iratott vele az alkohol tápláló hatásáról, támadó éllel a prohibicionista orvosok ellen. A maga mesterségében mindenki szemérmes. Reetz tisztelendő ur fentebb ismertetett müvében teológiai szempontok helyett inkább orvosi nézőpontból birálja a kérdést, viszont dr. Heinrich *Grube* »Az alkohol orvosi szempontból« cimü brosürájában gondosan kerüli az orvosi szempontokat és *oldalakon keresztül idézi az ó- és ujtestamentumot* annak bizonyitására, hogy a biblia nem itéli el a szeszfogyasztást. A kánai mennyegzőt ugy meséli el, mintha Jézus Krisztus direkt azért tett volna ott csodát, hogy azzal reklámot csináljon a német alkohol-termelésnek és megállapitja, hogy minden vallás jóváhagyóan veszi tudomásul az alkoholfogyasztást. Igaz, hogy ez nem igaz, mert éppen *a legelterjedtebb vallás, a mohammedanizmus kifejezeten megtiltja hiveinek az alkoholfogyasztást*, erről azonban azt mondja Grube, hogy a Koránnak ezt a tilalmát nem tartja meg senki. Általában az a nézete, hogy *minden absztinens iszik titokban*, csak a többiek számára prédikál vizet. Kiszámitja, hogy a német egyetemek orvosprofesszorai közül csak 2.50 százalék antialkoholista s ezt hozza fel legfőbb érvnek a prohibició ellen, továbbá azt, hogy a régi orvosok gyógyszernek is rendelték az alkoholt, pedig azok okos emberek voltak és tudták, hogy mit csinálnak. Ilyen okoskodással

sör helyett pióát

is ajánlhatna nekünk Grube. Régen azt is rendelték az orvosok . . .

Az alkoholt Grube ur *főleg a gyári munkásoknak ajánlja*, mert szerinte csak ez ellensulyozhatja a gépies munka lélekölő egyhanguságát. Hogy a röpiratnak valami tudományos szaga is legyen, kimutatja, hogy az alkohol vitamintartalmu s oldalakon keresztül duruzsolja és kuruzsolja az olvasó fülébe, hogy »főleg északon, ahol kevesebb gyümölcsöt fogyasztanak, szükség van a vitaminnak alkohol révén való pótlására.«

Müve konkluzióit Grube egy rövid fejezetben foglalja össze, amely igy hangzik:

»1. A prohibicionizmus egy lelki hajlam, hasonló az orthodox vallásokhoz, azok minden türelmetlenségével a máshitüekkel szemben.

2. A mérsékelt alkoholfogyasztás teljesen ártalmatlan. Nem igaz, hogy az egészséges emberek *többségénél* a mérsékelt alkoholfogyasztás szenvedélyé válik és ezáltal a mérsékelt alkoholfogyasztás helyébe nagy dózisokban való alkoholfogyasztás lép. Minthogy a mérsékelt alkoholfogyasztás ártalmatlan, *egy olyan törvény, amely ezt eltiltja, a szabad ember és állampolgár jogaiba ütközik.*«

Ezzel a méla akkorddal végződik a körorvosból lett sörorvos tanulmánya, mindenesetre a legsötétebb az összes »nedves« propaganda-iratok között.

Diószeghy Tibor.

Müveltségi vizsga

Kilencedik óra

A mult órán (szeptember 18.) föladott kérdésekre a helyes feleletek a következők:

1. Térjünk át az ismétlésre

1. Október 20-ikára volt kitüzve Beogrądba a jugoszláv-magyar tárgyalások megkezdése, de a tárgyalásokat egy nappal később kezdték.

2. A párisi munkásság az amerikai legionáriusok látogatása alkalmával készül tüntetésre.

3. Grosavescu családja perujitást kért.

4. Orth Ujpest ellen a balfedezet posztján játszott.

5. A Vajdaságban 16 radikális és 7 demokrata képviselőt választottak meg.

6. A párisi olasz követségen egy munkás lelőtte Nardi gróf alkonzult.

7. A gyermekparalizis a végtagok megbénulásában megnyilvánuló járványos betegség.

8. Bácskogradistén a Magyar Párt vezetőségét államellenes kijelentések címén a csendörség letartóztatta.

9. Marinkovics a magyar kisebbségről azt mondta, hogy tisztelni kell a nyelvét, kulturáját és magyarságát.

10. Mac Donald szerint Chamberlain külpolitikája Anglia izolálására vezet.

11. Szubotics Dusán igazságügyminiszter a szuboticai mandátumát tartja meg.

12. Legutóbb a kereszt fölmagasztalása napján Vrsacon voltak nagy ünnepségek többezer katholikus részvételével.

Mind a tizenkét kérdésre megfeleltek: Stern József (Lendava), Ficus Corina (Becskerek), Beszédes Károly (Szubotica), B. Révész Anna (Szubotica), Simon Géza (Sztaribecsej), Szöllősy József (Szombor), Vörös Erzsébet (Beograd), Kovács Vilma (Temerin).

Hatnál több kérdésre megfeleltek: Szöllősy Jenő (Szubotica), Handler Emil (Noviszad), Orgovány Ilonka (Szombor), Klein Ily (Szombor), Tóth Horgosi Dezső (Szenta), Kucsera Gizella (N. Crnja), Szaniszló József (Beograd), Tibor György (Noviszad).

A könyvjutalmat Kovács Vilma (Temerin) nyerte meg.

2. Ki tudja megmondani

1. Karenin Annát Tolsztoj Leó irta.
2. Caligula római császár nevezte ki lovát konzullá.
3. A pszichoanalizis megalapitója Freud Zsigmond.
4. A legnagyobb pesszimista filozófus Schoppenhauer.
5. Talleyrand mondta, hogy a beszéd a gondolat elpalástolására való.
6. A leghiresebb olasz tragika Duse Eleonora.
7. Reneszánsz a müvelődés-történetnek az a korszaka, mely a középkornak az ujkorba való átmenetét alkotja és amelyben a klasszikus ókor irodalmi és müvészeti hagyományai ujulnak fel.
8. A Ku-Klux-Clan amerikai fajvédő egyesület, amely terrorisztikus törekvésekkel küzd az idegenek ellen.
9. Meccenas Horatius pártfogója volt.
10. A legnagyobb magyar balladaköltő Arany János.
11. Szubotica város történetét Iványi István irta meg.
12. Az orosz néplelket jellemző tunya passzivitás. Nevét Goncsarov: Oblomov cimü regényének főhősétől vette.

Mind a tizenkét kérdésre megfeleltek: Löwy Edith (Pancsevó), Orgovány Ilonka (Szombor), B. Baba, B. Révész Anna (Szubotica), Robitsek Iby (Szombor), Handler Dezső (Noviszad), Hollóssy Erzsike (Szubotica).

Hatnál több kérdésre megfeleltek: Szöllősy Jenő (Szubotica), Réber Lajos (Becskerek), Stern József (Lendava), Ficus Corina (Becskerek), Börcsök Böske (Gromoda), Freud Károly (Pancsevó), Rosenfeld Mária (Pancsevó), Klein Ily (Szombor), Kovács Vilma (Temerin), Tibor György (Noviszad).

A könyvjutalmat Robitsek Ily (Szombor nyerte meg.

3. Folytassa kérem

1. *Száraz ágon hallgató ajakkal,*
   Meddig ültök csüggedt madarak,
   Nincs talán még elfeledve a dal,
   Melyre egykor tanitottalak?

   Tompa: A madár fiaihoz.

2. *Foltva teremről rejti teremre*
   Haik zokogását asszonyi bu
   Maga pecséttel hivja tetemre
   Kit szemre vesz ölyvként sa.la
   [vanu

   Arany: Tetemrehivás.

3. *Királyasszony néném,*
   Az egekre kérném
   Azt a rózsát, piros rózsát
   Haj, be szeretném én!

   Arany: Zách Klára.

4. *Nagy müvész a fogság szenvedése*
   Minden órát századokra nyujt

   Petőfi: A rab.

5. *Nincs a teremtésben vesztes csak én,*
   Nincs árva más csak az én gyerme-
   [kem

   Katona: Bánk bán.

6. *Fölkel és kitekint semmit nem hall,*
   [nem lát
   Csak csörgő láncok közt két szerel-
   [mes tiát
   És csak annyit mondhat, több ereje
   [nincsen:
   Báthory, Báthory, verjen meg az
   [Isten!

   Gyulai: Pókainé.

7. *Tudja a nagy Mindenható,*
   Mi is azon sirni való,
   Hogy a ménes ott delelget,
   Valahol a csárda mellett

   Szabolcska: A Grand Café-ban.

   Őszi harmat után
   Végre mikor aztán
   Fujdogál a hideg szél
   Nem sok idő mulván,
   Sárgul, hulldogálván
   Fáról az őszi levél...

   Palassa: Boldogtalan vagyok...

   A hős névre megrendül a nagy cár,
   Arca piros, nem is haragos már,
   Az urak is szégyenlik a tréfát,
   Kigunyolni egy nemzetnek
   Legnagyobb fájdalmát

   Csengeri: A fogoly lengyel.

10. *Felleg borult az erdőre*
    Nem átkozlak ne félj tőle
    Ha rád ajkam átkot szórna
    Sohsem szerettelek volna

    Tóth Kálmán: Felleg borult.

11. *A vadász ül hosszu méla lesben,*
    Vár fölajzott nyila gyors vadat
    S mind fölebb és mindig fényesebben
    A serény nap dél felé mutat

    Vörösmarty: Szép Ilonka.

12. *Ne mozdulj, ne indulj,*
    Én egyetlen árvám,
    Ki lesz az én fiam,
    Ha megejt az ármány

    Arany: Szilágyi Erzsébet.

Mind a tizenkét verset folytatták: Lichtneckert Manci (Bajmok), Basch Endréné (Szubotica), Ficus Corina (Becskerek), Orgovány Ilonka (Szombor), Kohn Gézuska (Szubotica), Horvátzki Lajos (Szubotica), Urbán Ilonka (Novivrbasz).

Hatnál több verset folytattak: Szöllősy Jenő (Szubotica), Farkas Ibolyka (Szombor), Kitl Ilonka (Molin), Klein Ily (Szombor), Tóth Horgosi Dezső (Szenta), Kucsera Gizella (N.-Crnja), Kovács Vilma (Temerin).

A könyvjutalmat Basch Endréné (Szubotica) nyerte meg.

4. Hol a hiba?

1. Ócskai brigadéros a kuruckorban szerepelt és nem a szabadságharcban.
2. A tanév megnyitása alkalmával Véni Sancte-t tartanak a katholikus templomokban s nem Te Deumot.
3. A Szentiványéji álom vigjáték.
4. Dugovics Titusz Nándorfehérvár ostrománál szerepelt.
5. Berlitz vagy direkt módszer egy és ugyanaz.
6. A kokszot nem bányásszák, hanem a szénből égetik.
7. Xantippe Szokratesznek sokszor emlegetett házsártos felesége.
8. A madár fiaihoz cimü verset Tompa Mihály irta.
9. Jugoszláviában még nem léptetik életbe az adóegységesitési törvényt.
10. Az a hiba, hogy Vajdaságban még nincs irodalmi folyóirat.
11. Pythagoras tétele a geometriát vitte előbbre.
12. A perpetuum mobilét nem találta föl senki.

Mind a tizenkét kérdésre megfeleltek: Lichtneckert Manci (Bajmok), Réber Lajos (Becskerek), Stern József (Lendava), Ficus Corina (Becskerek), Börcsök Böske (Gromoda), Orgovány Ilonka (Szombor), Freud Károly (Pancsevó), B. Révész Anna (Szubotica), Tóth Horgosy Dezső (Szenta), Kucsera Gizella (N.-Crnja), Tibor György (Noviszad), Handler Dezső (Noviszad).

Hatnál több kérdésre megfeleltek: Szöllősy Jenő (Szubotica), Farkas Ibolyka (Szombor), Löwy Edith (Pancsevó), Rosenfeld Mária (Pancsevó), Simon Géza (Szt.-Becsej), Klein Ily (Szombor), Kovács Vilma (Temerin), Hollósy Erzsike (Szubotica).

A könyvjutalmat Tóth Horgosy Dezső (Szenta) nyerte meg.

Uj kérdéseink

1. Térjünk át az ismétlésre

1. Milyen határozatot hozott a Népszövetség a magyar-román birtokpörben?
2. Milyen adóenyhitésre készül a pénzügyminiszter?
3. Melyik város tenniszklubja nyerte el a Hartmann-serleget?
4. Hány községi képviselőt választ Becskerek?
5. Ki vetette fel legutóbb a háborus felelősség kérdését?
6. Hol kezdi meg müködését a vajdasági magyar szintársulat?
7. Melyik vajdasági középiskolát fenyegeti a visszafejlesztés veszélye?
8. Ki az uj szociálpolitikai miniszter?
9. Milyen kulturintézmény alakult az elmult héten Noviszadon?
10. Mi okozta a krimi földrengést?
11. Hogy hivják a belga külügyminisztert?
12. Melyik kongresszuson követelték a vizumkényszer általános megszüntetését?

2. Ki tudja megmondani?

1. **Mi a száraz-törvény?**
2. **Mit jelent az: arbiter elegantiarum?**
3. **Hogy hivják a Koszovopoljét magyarul?**
4. **Hol szerepel Coignard abbé?**
5. **Mi a protekcionizmus?**
6. **Mi az Canossát járni?**
7. **Ki volt a napkirály?**
8. **Ki mondta azt, hogy senki sem boldog a halála előtt?**
9. **Ki az Alraune szerzője?**
10. **Mi az Odisszea és honnan vette nevét?**
11. **Hogy hangzik a ballada háromszavas meghatározása?**
12. **Ki a szerb irodalmi nyelv megteremtője?**

3. Folytassa kérem

1. *Nem kér kinai pamlagot,*
   Sem márványpalotát a megelégedés
2. *Kinek virág kell, nem hord rószа-*
   [kertet
   A látni vágyó napba nem tekint
3. *Aranypohárban méregital,*
   Én ittalak, ó szerelem!
4. *Mért vijjog a saskeselyü?*
   Mért szállong a turul sölyü?
5. *Aranykötésü imakönyvet*
   Hagyott rám örökül anyám
6. *Mentem-mendegéltem — vagy mit*
   [is beszélek?
   Gyors takóm vitt hátán, mint igaz,
   [hogy élek.
7. *Odahagytam éjjel az özvegyi ágyat,*
   Felhuztam kopogós karmaszin csiz-
   [mámat.
8. *Befutta az utat a hó*
   Céltalanul fut a takó
9. *Az alvó felvirrad*
   A buldosó riad
10. *Itt a nagy halott előttünk*
    Kiteritve mereven
11. *Valahol messze*
    Valaha régen
12. *A kéjt, amit egy ital viz ad,*
    Szomjam hevével kell kiérdemelnem

4. Valami hibája van

1. Ki a férje Rajner Mária Rilkének?
2. Ki az elnöke a vajdasági Kamara Obszkurának?
3. Hol gyártják az Ariadnefonalat?
4. Mikor halt meg Sarah Berhardt, a hires német tragika?
5. Melyik Ibsen leghiresebb vigjátéka?
6. Mennyi suly egy dekameron?
7. Melyik században élt Loyola Ignác, a szabadgondolkozás uttöröje?
8. Hogyan teremtett rendet II. Lajos a mohácsi vész után?
9. Milyen italt árusitanak leydeni palackokban?
10. Milyen összeggel járult hozzá Arany János a Magyar Tudományos Akadémia megalapitásához?
11. A madarak melyik csoportjához tartoznak a tuzok?
12. Egészséges zöldfőzelék-e a spinét?

Szinházi kistükör

A tizenharmadik szék

Ez a dráma oly izgalmat keltett az amerikai közönségben, hogy a nézők felvonásról-felvonásra vitatták az esélyeket, találgatták, hogy ki lehet a gyilkos és *valóságos fogadási irodák keletkeztek, melyek az előadás végén fizettek.* Kétségtelen, hogy *Bayard Veiller* nem közönséges módon tudja csigázni az érdeklődést.

A darab a komoly és bohókás hang között ingadozik. Ugy kezdődik, hogy nem tudjuk, vajjon tragédiával, vagy vigjátékkal állunk-e szemközt? De nemsokára eiveszti ezt a kétértelmüségét. Egy detektiv-dráma fejlődik ki előttünk, mely *Sherlock Holmest* is meggondolkoztatná. A borzalom szinházának kisérteties sugárpászmái esnek a történtekre. A szinpadi technika leleményes a fokozás izgató, az alakok szinte kézzelfoghatóan domborulnak ki. Van egy rejtély, melyet mi magunk sem tudunk megmagyarázni.

A zárt szobában egy különös villogó szemü, kócos hölgy, *Lugrange*-né körül tizenketten ülnek, szellemeket idéznek. Az egyik jelenlevő *Edward Wales* kedves barátjának szellemét akarja idézni, akit titokzatos körülmények között meggyilkoltak, ugyhogy a hátába szurtak. A médium hajlandó erre. Sóhajt a félhomályban s a szellem, aki megjelenik, már-már elárulja gyilkosa nevét, mikor egy orditás hallatszik. Azonnal meggyujtják a lámpákat. Edward Wales a földön fekszik, szörnyet halt. Őt is háton szurták, akár barátját, akinek titkát ki akarta puhatolni.

Most már az a kérdés, kicsoda a gyilkos ebben a szobában, melynek jelenlevői be vannak zárva négy fal közé? A rendőrtisztviselő, akit odahivnak, megkezdi nyomozását. Mind a tizenkét embert lehet gyanusitani. Van olyan pillanat, mikor mindegyikük bünösnek látszik. A kétségbevonhatatlan terhelő adatok szaporodnak. De mikor kimondanók itéletünket, a vád épitménye összeomlik. Megint másra irányul gyanunk. Részt veszünk a rendőrtisztviselő bizakodásában, kiábrándulásában.

Véletlenül kiderül, hogy Wales meggyilkolása összefügg azzal a másik bünténnyel, melynek végére akart járni. Egyik borzalom a másikat követi. A nyomozás mindig nehezebb lesz, mert mind több és több bonyolult szempont bukkan föl. Majd a jelenlevők egymást kezdik vádolni. Most az egyik kerül bele a hinárba, most a másik és a feleleméntől diktált szavakkal, vagy vakmerően mind jobban és jobban belebonyolódnak. Végül a gyanu a médium leányára, a kis Lagrange-ra terelődik. Erre a médium sutba veti papnői méltóságát anyai szenvedélye, emberi igazságérzete óriás erővel keresi az igazságot. Amit a rendőrtisztviselő nem ér el, azt ő eléri s kiderül, hogy a gyilkos egy szürke jelenlevő, akit alig gyanusitottak.

A szindarabnak nagyon nagy a sikere.

Aranykanál...

Irta: Somlyó Zoltán

Ez a történet abból az időből való, amikor a leányoknak még nem állt annyi szabadság a rendelkezésére, mint manapság. A kurta ruhák önkelletö legetőségei, a kávéházi ötórai teák, a garledám nélküli séták, a charleston laza hangulata... — mindez akkor még nem volt. Csak reszkető, szelid, félrehuzódva, csöndben égő leányszerelem volt, legubózva az édes romantika csillogó selyemfátyolaiba...

A budai kisasszony órákhosszat ült a tabáni kertben, a tüzelő muskátlik, mélylatu rezedák és a kis keramit-törpék özt és piros kis nyelvét inkább lehapta volna, semhogy megmondja azt, mit pedig talán egész éccaka lázasan ebesgetett a párnák közé: szeretem... szeretlek... Hát még önmagától jelt dni!... Profán szemjátékkal tudatni a oldogitó igazságot... Ez pokolra hajtó ün lett volna ezeknél a kisasszonyokál!...

A jó Isten áldja meg, ahol még akad bből a fajtából...

*

Egy este levelet találtam az iróasztaomon. Meghivó volt, amolyan nyomtatott kartonlap, amely tudtomra adta, ogy kedden este feketére szivesen látak a gyárosék. Meglepett a meghivás. lékem akkoriban semmi efféle előkebb ismeretségem nem volt. Magamraagyva, éltem akkoriban a pesti rengegben, könyveim és gondjaim között. könyveim már untattak, mert nem lén pénzem uj könyvek vásárlására, indegyiket már ismételten is végigolastam; a gondjaim pedig nem valami társaságot varázsoltak körém: a holapoktól való félelem, a ceruzával megelölt kenyér és gyertya szigorusága ég a fiatalságnak kijáró ábrándozásolat is keserüvé tették...

A gyárosékról csupán annyit tudtam, ogy nagyon gazdagok, valahol a Tabánban villájuk van és egy nagyon szép ányuk. Mindezt egy nyurga, pöffeszedő fiutól tudtam, aki ráccsolva beszélt, indég vadonatuj öltönyökben járt, ranyóráját ötpercenként előhuzta, hogy ássák. Ez a fiu a gyárosék fia volt és rodalmi ambiciói lévén, a Koronába árt néha, ahhoz az asztalhoz, ahol nétányan, ifju sakálok, táboroztunk. Irgalmatlanul rossz klapanciákat olvasott öl nekünk, akik rendszerint lepocskonliáztuk fércelményeit. Ami nem akadályozta meg abban, hogy ozsonnakávénkat kifizesse.

Az első pillanatban már tisztában volam azzal, hogy a meghivót ez a fiu üldette a cimemre. Egy-két lapnál már volt némi kapcsolatban, bizonyára erre a kapcsolatra gondol, amelyet ki akar használni a maga céljaira. Ez világos volt. Máskülönben hogy' jutok én a gazdag, parvenü gyárosék uri asztalához, együtt gunyámban, elhanyagolt kócos hajammal és ég és föld között lebegő eksziszténciámmal! Arra is emlékeztem, hogy a fiu egy izben valami diszes albumot tett elém a kávéház márványasztalára, hogy irjak bele emléksorokat. A huga emlékkönyve volt és most utólag megjelent emlékezetemben a diszes bőrbe kötött könyv legelső lapja, amelyen dilettáns ornamentikával, mindenféle szinekben a *Valéria* név pompázott...

Ez a név most hirtelen lobogó tüzekkel jelent meg kigyult fantáziám tranzparensén. A meghivás elfogadása nem egy nehézséggel járt részemről, toalett dolgában... De mégis elhatároztam, hogy elmegyek. Volt még keddig néhány napom, ennyi idő alatt sok mindent nyélbe lehet ütni. Még aznap megjelentem a kávéházi asztalnál, ahol megdöbbentő ujság fogadott. Egy kiadóhivatali tisztviselő, akinek, reális foglalkozása mellett, szintén verselő mániája volt (ma az ilyesmi már alig esik meg), elmondta, hogy a gyárosék tönkremenőben vannak. Nagy belvárosi házuk már eluszott, a gyárban már más az ur és Valériáék a tabáni kis villaszerü házukba huzódtak vissza, ahol már nem folytatódik az a pazarló, csillogó élet, amely a tönk szélére juttatta őket. Persze, ettől még nagyobb kedvem kerekedett; ösztönszerüleg undoritott az előkelőség minden külsősége: a gazdagok óriási, diszes, de hüvös termei, a nagyképü parvenü-gög selyembe és brilliánsba foglalt attitüdjei. Gondoltam, igy, szerényebb milliőben jobban is fogom magamat érezni a gyároséknál...

*

A villa terraszán megálltam. Sehol egy teremtett lélek, se vendégek, se cselédek, mindha kihalt volna a ház. Kényelmetlen rossz érzés fogott el, talán nem is ideszól a meghivó! Elővettem a nyomtatott kartonlapot: semmi kétség, épen távozni készültem, amikor üde, csengő hang szólalt meg mögöttem:

— Őszintén szólva, azért folyamodtam ehhez a cselhez, — kezdte Pali, majdnem zavar nélkül, mintha valami természetes dologról volna szó, — hogy végre meghallgassa legujabb tiz versemet. Ez egy ciklus, amelyben minden tehetségem benne van. És a kávéházban mindig zavarnak s ön sohasem ér rá...

Kinosan mosolyogtam. Szégyeltem magamat. De azért türelmesen helyet foglaltam a nagy fonott kerti széken és meg volt legalább az a vigasztalásom, hogy néha lopva megbámulhatom Valériát...

A fiu mellém ült és rövid köhécselés után, kellemetlen alpátosszal, éretlen arcjáték kiséretében olvasni kezdte a verseit, azt a ciklust, amelyben szerinte minden tehetsége, szerintem minden tehetségtelensége benne volt. És a lány ott ült mellettünk és messze elnézett a mélységesen kék, sötétlő nyári égbe. Csak egyetlenegyszer fogtam el szeme sugarát, abban a pillanatban gyengén felpattant a szája, kitágult a szeme, mintha mondani szeretne valamit, mintha velem foglalkozna gondolatban... De rögtön ki kellett ábrándulnom ebből az érzésemből. Valéria fölkelt és eltünt.

Néhány perc mulva feketekávé gőzölgött előttünk egy kis fekete lakkos taburetten. Gyüszünyi mokka-csészékben, amelyek mellett gyönyörü szinü pici aranykanalacskák hevertek. Pali még egyre a verseit szavalta. Már megfájult a fejem, arcomról könnyen leolvashatta volna a véleményemet ez az üres, hiu kamasz, de neki az élő szó korbácsa kellett. Meg mondtam neki keresetlen egyszerüséggel, hogy a verseiben semmi sincs. Akkoriban még az apagyilkosságnál is nagyobb bünnek tartottam a rossz verset.

Kissé megnehezült az atmoszféra körülöttünk. Valéria is, mintha megsértődött volna...

A villa alacsony fakeritésénél, a lejtős uton lefelé ballagtam. A lány kezének, meleg bársonyos deleje még a tenyeremben cikázott... De hogy egy szót se szólt a bucsuzásnál... Még abban a stereotyp formában sem, hogy legyen máskor is szerencsénk...

*

Másnap vissza kellett vinnem a kiköl csönzött öltönyt. Előbb kikutattam a zsebeket, hogy valamit bennük ne feledjek. A felső szivarzsebben, valami keménység... Mi lehet ez?... Benyulok a zsebbe: egy pici aranykanál... Azok közül a pici aranykanalak közül való, amelyek a villában a csöpp mokkafindzsák mellett feküdtek. Hogyan került ez hozzám?! Ide föl, a szivarzsebbe?... Ahova sohase nyulok... Annyira szórakozott lettem volna, hogy öntudatlanul zsbredugtam ezt a kanalat?...

Első gondolatom az volt, hogy tüstént visszaviszem. De el kellett vetnem ezt a gondolatot, mint veszélyeset. Ha visszaviszem, nem fogják elhinni, hogy nem vagyok tolvaj...

Egyetlen védekezésem maradt a szörnyü gyanu ellen. A kanalat becsomagoltam, levelet mellékeltem hozzá: »Ezt a kanalat a gyároséktól hazajövet a zsebemben találtam. Fogalmam sincs róla, mikép került oda. Nem merem visszavinni, félek, hogy nem hiszik el büntelenségemet. Most becsomagolom, elteszem, hogy, ha keresik rajtam, visszaadhassam.«

A kis csomagot elzártam. Volt ugyan egy rettenetesen kinzó érzésem, hogy még igy gyanuba keveredhetem, mert, ha rákerül a sor, ez a pár sor irás esetleg csupán agyafurtságomat igazolja, amellyel a következmények elől akarok menekülni... De nem találtam okosabb megoldást.

*

Csak tiz év mulva találkoztam Valériával. Kislányával sétált. Örült a találkozásnak. Beszélgettünk a multról, arról az estéről, amikor rövid ideig egymás mellett ültünk a tabáni villában...

— De mért nem jött többé soha hozzánk? — kérdezte elgondolkozva.

— Nem jöhettem, — válaszoltam én is elábrándozva, — hisz a bucsuzásnál egy szóval se bátoritott...

— Azt nem, — mondta szeliden, de valami lányos büszkeséggel, — de az aranykanalat, azt visszahozhatta volna... Hiszen azért dugtam a zsebébe, hogy legyen oka ismét eljönni... Maguk férfiak mindig a szavakhoz ragaszkodnak... Hát egy kis aranykanál nem szebben beszél?...

És valami fojtóan keserü volt a kacagásában...

Ötszázdináros probléma

Az alábbi probléma megfejtése csütörtökig, e hó 29-ikéig küldendő be a Bácsmegyei Napló szerkesztősége címére. A legötletesebb megfejtőnek

500 DINÁRT FIZET KI

készpénzben a Bácsmegyei Napló pénztára.

A megfejtések külön levélben küldendők be.

A megfejtésekhez mellékelni kell a Bácsmegyei Napló vasárnapi számának teljes cimoldalát.

Házastársak?

Ketten ültek a száloda emeleti terraszán. A cinikus és az idealista. Mind a ketten amerikai angolok voltak s igy nem sokat beszéltek. Itták a whiskyt s közben negyedórák teltek el, anélkül, hogy egyetlen szót is szóltak volna egymáshoz. Odalent hullámzott a fényesen kivilágitott korzó.

Végre mégis megszólalt az egyik. Az idealista.

— Jaj, de ennivalóan csinos — mondotta.

— Ki? Hol? — kérdezte a cinikus szokatlan élénkséggel.

— Az a fiatal szőke asszony, világos kék ruhában, aki ott sétál karonfogva az öreg férjével.

A másik oda nézett s csakhamar ő is meglátta a szép szőke asszonyt, aki mellett egy éltesebb ur topogott.

— Csakugyan nagyon csinos, nagyon szép... De nincsenek megesküdve. A nő a szeretője a férfinek.

— Ugyan ne légy olyan cinikus. Hisz' látod, hogy mind a kettő jegygyürüt visel.

— Ez nem bizonyiték. Sőt, ha bizonyiték, amellett bizonyit, hogy nincsenek megesküdve. Különben is, nézd, a férj milyen ünnepélyes. Házas ember nem öltözik olyan elegánsan, ha a feleségével sétál. .

— Javithatatlan cinikus vagy. Fogadjunk, hogy ezek házastársak.

— Javithatatlan idealista vagy. Fogadjunk, hogy ezek nem házastársak.

— Rendben. Azonban sem kérdezősködni, sem érdeklődni nem szabad. Meg kell figyelni őket s a megfigyelés eredményéből kell eldönteni a fogadás sorsát. Száz dollár.

—Al right!

Szerencséjük volt. A házaspár, vagy a városka — ki tudná ezt? — feljött a terraszra s a szomszéd asztalhoz ült le.

— Nem vennéd fel a kabátod, drágám, suttogta a férfi. A szeptemberi este már hüvös.

— Kérlek — felelte a hölgy.

Az ur felsegitette a kis kabátkát.

— Köszönöm — mondotta hálásan az asszony.

— Nyertem, szólt a cinikus. Egy házas ember sohasem segiti fel a feleségére a kabátot.

— Én nyertem, mondja az idealista. Mert csak a feleség és csak az urának köszöni meg az ilyen apró szolgálatot.

Minthogy a kérdés nem dőlt el, tovább figyeltek.

A férfi szivart vett elő és rágyujtott. Néhány pillanat ulva megjelent a pincér s megkérdezte, hogy mit rendelnek.

— Nekem egy feketét, — mondotta a férfi, a feleségemnek pedig... Mit parancsolsz édesem?

— Nekem is feketét.

A cinikus nevetett. Egészen bizonyos, hogy bagóhiten élnek. Miért mesélné másként a férfi a pincérnek, hogy az asszony a felesége. Egy férjes asszony különben sem rendeli a pincérnél ugyanazt, amit a férje, vagy legalább is megkérdezi, hogy milyen fagylalt van, s lehet-e kapni csokoládét, teát, vagy kakaot.

A pincér hozta a feketéket.

— Én kérek egy kis tejet. Az uram sötéten szereti a kávét, de én világosan iszom. A cinikus nevetett, sőt ugy látszott, hogy a pincér is mosolyog.

A férfi kivette zsebéből a Bácsmegyei Napló aznapi számát s miközben lassan itta a feketéjét, látható érdeklődéssel olvasta a vezércikket, az angolok is olvassák.

Az idealista, hogy a veszett fejszének legalább a nyelét megmentse, közben kokettálni kezdett az asszonnyal. A nő azonban bosszusan elfordult, s ugy látszott, valamit sug az urának.

A cinikus már zsbében érezte a száz dollárt. Egy férjes asszony sohasem haragszik, ha észreveszi, hogy tetszik valakinek.

A férfi tovább lapozott az ujságban, belenézett a második oldalon lévő cikkbe is, majd fizetett s a nő karját karjába öltve, sietve távozott.

Az idealista kijelentette, hogy a száz dollár neki jár. Ő nyerte meg a fogadást.

Az olvasó döntse el, hogy kit illet a száz dollár. Ezekből az adatokból, amit eddig tud a szép szőke asszonyról és az idősebb férfiről, állapitsa meg, hogy tényleg házastársak-e, vagy sem s irja meg, hogy miből vonta le a következtetést.

Mi nem vagyunk amerikaiak, nem dollárt fizetünk annak, aki a problémát megoldja, hanem csak ötszáz dinárt, amelyet a legötletesebb megfejtőnek adunk ki, illetve kisorsolunk azok között, akik a megfejtést beküldik.

L.B.O. női harisnyák
legfinomabb és legtartósabb minőségben
Klein Jenő üzleteiben
Novisad, Vel.-Bečkerek és Senta

M. KERDIĆ, ZAGREB
a zagrebi árutőzsde hites ügynöke
Ugynöki és bizományi iroda
Táviratcim: KERDIĆ ZAGREB
Interurban telefon 9-31 — Irodahelyiségek: Ulica Račkoga 1 (Börzepalota)
Ajánlja szolgálatait mindennemü gazdasági, uradalmi, malom és erdőterménnyek, szeszes italok műtrágya és szőlészeti kellékek vételénél és eladásánál a zagrebi áru- és értéktőzsdén, továbbá a belés külföldi szabad forgalomban is
9213

VENEZIA ÜNNEPI HETE

Venezia, szeptember 22.

A mindig ragyogó, örökszép és örökifju Venezia most a szokottnál is szebb, mert *ünnepi hétre* készül, amelyhez Itália összes nagyságát: a királyt, Mussolinit, d'Annunziót várják, sőt Margit királynő már napok óta a lagunák városában időzik és állandó ünnepeltetés tárgya.

A »*Coppa Schneider*«-ről van szó, amelyről lépten-nyomon hallani, amelynek öles falragaszaival vannak a sikátorok falai tele és amelyre az ország minden részéből különvonatok, Triesztből hat külön hajó, öntik majd a Coppa Schneidernez érkezett vendégeket. De a Grand Hotel Exelsior, Palace, Hotel des Bains, Hotel Danieli, Grand Hotel d'Italie, Hotel Villa Regina, Grand Hotel Lido, Hotel Regina, Hotel Vittoria, Hotel Britannia, Hotel Bauer és Grünwald, Venezia legelőkelőbb szállóiban már hetekkel ezelőtt minden szobát lefoglaltak a szeptember 25-ikén eldöntésre kerülő Coppa Schneiderhez. Az Exelsior Palaceban elhelyezett nagy rendezőbizottság sajtóirodája szerint sok amerikai, angol, francia vendég jelentette be érkezését.

A *Coppa Schneider* nemzetközi repülőverseny *azért* a hatalmas arany serlegért és embermagasságu szoborért, amelyeket 1913-ban az angol király tüzött ki a leggyorsabb repülőteljesitményért. Ki nem mondott *világbajnokságról* van szó, amelyen bármelyik nemzet *legfeljebb három repülőgéppel* vehet részt és amelyet 350 kilométeres távon rendeznek a kupaverseny utolsó győztes országában. A versenynek egyik főérdekessége, hogy nem hosszu távra történik, hanem ötven kilométeres körökben, a közönség *szeme* láttára hétszer teszik meg az 50—50 kilométeres köröket. A kiindulás, a start és a cél az Exelsior előtt van. A versenyzők az Excelsior előtt álló partról indulnak, megteszik a 13.86 kilométeres utat Chioccia szigetig, onnan a 24.74 kilométeres utat a Lidó felett a Lidó bejáratánál levő Grand Hotel Lidóig és viszsza körben a kiindulási helyig, az Exelsiorig, amely 11.4 kilométerre van. Hétszer kell ezt a kört megtenniök. A kör Malamocco szigete felett S. Nicolót érintve halad.

A rendezőbizottság 500.000 főnyi nézőközönségre számit. A Lidón Chiocca szigeten, Malamoccon. S. Nikolón tribünök lesznek. A Lidón egy páholy 2000 lira, egy jó ülőhely 500 lira, a legolcsóbb tribünjegy 50 lira.

A versenyhez három olasz, három angol és egy amerikai gép van benevezve. Az amerikaiak másik két gépe tréning közben lezuhant és összetört és igy csak egy amerikai veszi fel a küzdelmet a nemzetek versenyében.

A verseny diját képező serleget Jaques Schneider-Martin-ról, a repülősport amerikai mecenásáról nevezték el.

A kupaverseny első győzelme egy angol pilóta: C. Howard Pixton nevéhez füződött, aki 1914 április 20-án, mint azt a márványszoborba erősitett *réztáblán* olvasni lehet, Monacóban győzött és 2 óra 16 másodperc alatt tette meg az időt. A háboru alatt a kupaverseny szünetelt és a háboru utáni első győzelem Olaszországnak juttatta a pálmát. Commandatore Luigi Bologna Velenciában 1920 szeptember 21-én 2 óra 1 másodperces idővel a versenyt megnyerte és megjavitotta a háboru előtti rekordot. 1921-ben Olaszország másodszor nyerte meg a versenyt, de 1922-ben Angliáé volt a győzelem, 1923-ban Amerikáé, 1924 és 1925-ben ujból Anglia győzött és tavaly Norfolknál a sorozat harmadik és a serleg elnyeréséhez szükséges döntő győzelem kicsuszott az angolok kezéből és az olaszoknak jut.

A Schneider-serlegért folyó küzdelem alkalmából a versenyt megelőző hetet a veneziaiak *ünnepi hétté* avatták.

Vasárnapra rendezték a nagy olasz regattát, amelyen Itália legjobb regattistái vettek részt. Sok százezer fönyi nézőközönség tömte meg a Canale grande mentén levő ablakokat és a gondolák tizezreit. Az egész város ünnepi köntösben, zászló- és szönyegdiszben. A Canale grande ez alkalomból kirekesztette azt a hatalmas forgalmat, amelyet ezen a legfontosabb közlekedési utvonalon bonyolitanak különben le. A szállodák, magánpaloták virágdiszben.

Ezt a történelmi regattát, amelyet évszázadok óta éppugy Veneziában bonyolitanak le, mint az angol Oxfordban, vagy Cambridgeben, eddig »Regatta reale«-nak«, királyi regattának hivták, most két éve »Fasiszta regattára« kereszteltek át. A bergamói herceg képviselte a királyt és az egész *római, milanói, nápolyi* arisztokrácia volt a regatta szemtanuja.

A versenyt megelőzőleg a király ugynevezett aranygondoláján vonult végig a bergamói herceg, a két oldalt elhelyezett beláthatatlan embertömeg sorai közt. A versenyt a Canak Grandén *Giordino* publicotól a vasuti állomásig rendezték és azt a sok éven át győztes Arturo *Cuchicro* és társa Pietro *Penso* nyertek meg egy kétüléses csónakon százhatvan ellenféllel szemben Chuchiero a startól a célig vezetve, fél csónakhosszal jött be elsőnek.

Őrületes sebességgel száguldó motorcsónakokról megafonnal adták tudtul Cuchiero ujabb és most *tizenegyedik* győzelmét.

A verseny után gondolakorzó volt. Ezer és ezer virágdiszes, lampionos zászlóval ékesitett gondola siklott végig a Canale grandén, amelynek több pontján elhelyezett zenekarok nemzeti dalokat játszottak és amelyeket a hatalmas tömeg énekszóval kisért. Százezer torokból hangzott fel a levegőt is megreszkettető himnusz.

Egyszerre, váratlanul és programon kivül, motorcsónakok siklottak végig a felvonulási uton és utat nyitottak a meglepetésszerüen és inkognitóban megérkezett *Margit* királynőnek, aki az aostai herceg kiséretében egy egyszerü fekete gondolán kapcsolódott a végnélküli menetbe, de a tömeg felismerte és ev viva kiáltásokkal hódoltak a királynénak, akit vasárnap este a San Marcon is ünnepeltek, ugyhogy a királynő megjelent a palazzo reale sötét ablakában és meghajlással köszönte meg a szünni nem akaró ovációt.

A hét többi napjain ünnepi diszelőadások a Fenicében, esténként ünnepi diszhangverseny — 250 lirás ülőhelyekkel — a San Marcon, Lidón nagy ünnepségek. Mindennapra jut valami a sok ünnepélyből.

Kedden volt különben Garibaldi Rómába való menetelésének évfordulója. Nemzeti ünenp volt. Az egész város a Márkus-téren hullámzott. Életveszélyes volt a tolongás. Fascista feketeingesek zászlókkal, dalolva járták be a várost dicsőitve Garibaldit és Mussolinit, aki a második római meneteléssel irta be a nevét az olasz história márványlapjaira...

Mayor József

TERE-FERE

Párisi futár. Mi okozza az idén azt a sok esőt, mely nálunk is, de elsősorban Északeurópában eláztatja a földeket, megdagasztja a folyókat? Ezzel a kérdéssel foglalkoznak a meteorológusok. Két magyarázat van.

Az első szerint a napfoltok s könnyen kimutatható, hogy az 1927-es év rendkivül nedves lesz. Mások szerint az esős és száraz évek sorozatosan, rendszeresen váltakoznak egymással s mi most a nedves időszakban vagyunk.

Rigandon tanár a tudományos akadémián előadást tartott, melyben kifejtette, hogy az utóbbi módszer szerint mindig majdnem hibátlanul megállapitható, melyik évtizedekben lesz szép idő, melyik évtizedekben növekednek a csapadékok.

A tudós ugy vélekedik, hogy a nedves időszak 1935-ig tart, ettől kezdve az esőzések fokozatosan csökkennek. 1940. és 1945. között beáll a száraz időszak, melyhez fogható csak 1866-ban volt. Utána — 1950. körül — ismét az »esős időszakba« lépünk.

Később pedig... De erről majd fiaink és unokáink gondolkozzanak.

*

Pantino ur, dusgazdag boliviai cinkbánya tulajdonos évek óta Párisban lakik. A francia kincstár azonban, melynek évente több milliót szurt le, állandóan kellemetlenkedett neki adóintésekkel, adódetektivekkel, adónyomozásokkal, hogy még több frankot csikarjon ki tőle.

A zaklatásra végül ráunt a derék Pantino. Fölfedezte, hogy *mire* jó a diplomáciai pálya s hamarosan kineveztette magát Bolivia párisi követévé. Másnap megjelent hitellevelével a köztársaság elnökénél, aki a szokásos, ünnepélyes szertartással fogadta.

Pantino ur boldog ember. Diplomáciai sértetlenségénél fogva ezután egy fityinget se fizet a kincstárnak s rövid időn belül valószinüleg meg is kapja a — becsületrendet.

Angol szellem. Ne kérd a nőtől a szivét: történetesen lehet szive s még odaadja neked.

*

A csók — minden nyelven beszél.

*

Kevés férfi tud ellenállni olyan nőnek, aki egyáltalán nem törődik vele.

*

A csók, ha idején adjuk, sok kézfogástól fölment bennünket.

*

Csak kétféle nő van: az egyik fajtát elvenni őrültség, a másik fajtát elvenni bün.

*

Azok, akik jót mondanak a nőkről, nem ismerik őket eléggé, azok, akik rosszat mondanak a nőkről, egyáltalán nem ismerik őket.

*

Hány ember vesztegeti el az idejét azzal, hogy az elvesztett idő miatt sopánkodik.

*

Mondd egy nőnek, hogy neki van legszebb szeme az egész világon s azonnal értődötten azt feleli, hogy neki van a legszebb válla is az egész világon.

*

A szerelem minden nő számára az a lélekharang, mely állandóan kong s megzavarja nyugalmát.

*

Reggel gondolkozz, délben cselekedj, este egyél, éjszaka aludj.

*

A kritikusok, akár a többi emberek azt látják, amit keresnek, nem pedig azt, ami maguk előtt van.

*

Mens sana in corpore sano — buta közmondás. Az egészséges test az egészséges szellem terméke.

*

Mikor megütsz egy gyermeket, vigyázz, hogy haragodban üsd meg. A hidegvérrel adott fenyitéket semmi a világon nem bocsátja meg.

*

Magántulajdon-e a whisky Amerikában? Erre vonatkozólag érdekes döntvényt hozott a newyorki fölebbviteli törvényszék, megállapitván, hogy a whisky semmiféle értékkel nem bir a tulajdonosára.

Egy cég 1922-ben harminc hordó whisky-t vett Franciaországban, leraktározta Newyorkban s Mexikóba akarta küldeni. Közben azonban a harminc hordót ellopták.

A tulajdonos a törvényszékhez fordult, azt remélve, hogy megállapitják a lopást s kártéritést kérhet attól a társulattól, melynek őrizetére bizta a hordóit.

De az amerikai biró, *O'Brien* ugy döntött, hogy »a panaszos semmiféle törvényes kárt nem szenvedett és kártéritésre nem tarthat számot«. — whisky-nek nincs értéke a tulajdonosára nézve. Ennek az italnak *benső értéke* lehet és el is lophatják, de az amerikai törvények megtiltják árusitását, fölhasználását, továbbitását, ennélfogva *a whisky jogilag teljesen értéktelen.*

A biró döntése alapján a panaszos vállalni tartozott a pör nem jelentéktelen költségét.

Arra vonatkozólag azonban a törvényszék nem nyilatkozott, hogy az a harminc hordó whisky értéktelen-e a tolvajok számára, akik ellopták, forgalomba hozták sokkal magasabb áron s azok számára, akik megitták?

*

Rádióhirek. Oroszországban most 56 leadóállomás müködik ezek közül Moszkvában és Leningradon 5. A kölni székesegyházat nemsokára fölszerelik 22 hangosanbeszélővel, ugyhogy a pap szavát *minden* hive hallhassa.

Európában 164 rádió leadóállomás van Az Egyesült-Államokban 733, Észak-Amerikában 85, Délamerikában 38, Ázsiában 16, Ausztráliában 28, Afrikában 9. Tehát a világon összesen 1073 leadóállomás továbitja az emberi szót és muzsikát.

Angliában 3000 iskola hallgatja a londoni leadóállomás előadásait.

Litvániának egyik kis városkájában a rádió tulajdonosok szétrombolták az antennákat abban a hitben, hogy a rádió okozza a rossz időt. De az eső tovább esett s meggyőződtek, hogy a rádió s a vihar között semmi összefüggés nincs.

Az *Ondas* cimü rádióujság fölvetette a kérdést, ki találta föl a hangosanbeszélőt, mely tudvalevőleg a régi hangtölcsér uj alkalmazása. Ezért a babérért két ember verseng: *Morland* Sámuel angol báró és *Kircher* Jézus-társasági atya. Európában 1671-ben alkalmazták először a hangtölcsért.

Számos utazó azonban arról tanuskodik, hogy Kinában a kilencedik században már voltak tölcsérek, melyek »messzire vitték a hangot«. Másrészt a történelem megemlékszik Nagy Sándor *megafonjáról,* ki ezzel a hangszerrel szólogatta össze több mértföldre lévő csapatait. A vita eldöntése meglehetősen nehéz.

2.

Min nevet London? Londonban nemrégiben cifra eset történt, mely az egész várost derültségben tartotta.

Egyik északi városrészben van egy kedves, dusan fölszerelt polgári villácska, kerttel, a legelőkelőbb magánpalotáktól környékezve. A villa el van látva mindenféle *védőintézkedéssel,* mely a rablók betörését lehetetlenné teszi. Ajtóin, ablakain, redőnyein, ablaktábláin villamosvezetékek futnak, melyek a legkisebb érintésre müködésbe hozzák az elektromos csengőket, ugyhogy a lakóit nyomban föllármázzák. Ezenkivül különböző elmés csapdák teszik lehetetlenné, hogy valamilyen gonosztevő behatolhasson.

Mindezek ellenére mégis kifosztották a betörők, mig a házur a takaros villácskában nyugodtan aludt. A rablók behatoltak a szobákba, elvitték az ezüstnemüt, az ingaórát, a ruhákat, minden értékes tárgyat s a rendőrség bottal ütötte a nyomukat.

Ezen vajmi kevés nevetnivaló van. Miért kacagnak hát a londoniak? Azért, mert a villa tulajdonosa pont az a rendőrkapitány, aki a londoni rendőrségen a betörők elleni hadjáratot vezeti. Ő azzal védekezik, hogy villájában a betörés éjszakáján rövidzárlat keletkezett, ezért nem müködtek azok a csapdák, melyeket ő is nagyban ajánlt a közönségnek.

El kell ismerni, hogy a londoni betörőkben van némi humor.

*

Halálbüntetés és viviszekció. G. Saint Paul francia orvos különös inditványt tett az igazságügyminisztériumnak. Azt ajánlja — és eszméjének propagandát csinál a képviselők körében is, — hogy minden halálraitéltet állitsanak ama választás elé, hogy vagy a tönkre hajtsa a fejét s a nyaktiló vágja le, vagy pedig szabad akaratából fölajánlja testét tudományos célokra, ugyhogy a tudósok rajta szabadon viviszekciót végezhessenek.

Az orvos szerint az elitélthez igy kell szólni:

— Barátom, most válassz: vagy meghalsz a vesztőhelyen, vagy pedig jóváteszed bünöd azáltal, hogy testedet odaadod annak a társadalomnak, melyet megsértettél. Ha választásod ez, akkor az utókor még hálás is lehet irányodban, mert előre viszed az emberiség ügyét s felebarátaid jóvoltát elömozditod. Ezenkivül van még egy reménységed is. Amennyiben tuléled a kisérletezést — ami nincs kizárva — kegyelmet is kaphatsz...

Saint Paul különös inditványát azzal okolja meg, hogy a mai orvosi buvárkodásoknak okvetlen szükségük van élő embereken végrehajtott viviszekciókra. A rák gyógyulása, átültethetősége szerinte emberi testen tanulmányozható.

ne merészelj a hátára ülni, mert bizony mondom, szörnyü baj ér. Vezesd a városba, ott ül a piac közepén egy vénséges vén zsidó, az ő bajusza a leghosszabb a kalmárok között, menj csak hozzá bátran, tedd kezed a fejére; ő tüstént felkel, átveszi az öszvért, egy aranyat ad érte. Ha pedig élve merülök fel a tóból, ugy gazdag jutalom vár rád!

Megörültem a bolond arab szavának, egyszeribe összekötöttem kezét, lábát, felnyaláboltam s a tóba vetettem.

Alig számoltam tizig, felbukkant a feje, de bizony a szeme kialudt örökre, nem volt benne cseppnyi élet se már. Kihuztam a vizből, eltemettem szépen a tó partján, aztán kantárszáron fogtam az öszvért, hazaballagtam a városba, a piacon tüstént ráismertem a vén zsidóra, ő átvette az öszvért, kifizette érte az aranyat. Mikor pedig elbeszéltem neki, hogy jártam, elcsodálkozott és igen sajnálta a bolond arabot, ki maga szaladt vesztibe.

Másnapra kelve, ismét kiballagtam a tó partjára, de alig vetettem ki hálómat, hát egy másik arab közeledett az uton; ugy hasonlitott az elsőhöz, mintha testvérbáyja lett volna, de még pompásabb öltözet volt rajta, drágakővel rakott aranyos nyereg csillogott alatta. No megijedtem, azt hittem bosszut áll rajtam öccse haláláért, de ő leugrott lováról és hozzám lépett:

— Te vagy-e Djaudar? Omárnak, a szegény halásznak a fia?

— Isten őrizzen — feleltem — hogy volnék én Djaudar, hirét se hallottam világéletemben!

Alig ejtettem ki hazug szavamat, szörnyü haragra lobbant, ajkai elkékült, tüzbe borult a képe, szeme szikrázott, torkon ragadott, ugy kiáltott reám:

Igazat mondj, vagy halál fia vagy!

— Folyt. köv. —

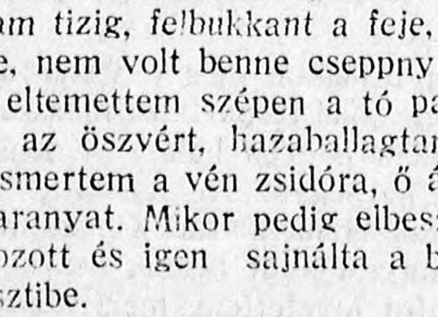

Lajoska és a harcsa

Lajoska nagyon szerette a halat, de annál kevésbbé szerette az iskolát. Rosszul tanult és óraközben sohasem figyelt, hanem mindig sugott-bugott a szomszédjaival, vagy pedig a pad alatt játszott valamivel. Na hiszen, az ilyen jó firmákat meg is veri ám az Istenke! Az iskolában egyest kapnak a tanitótól, otthon papirgaluskát kapnak az édesmamától, ráadásul pedig Mikulástól s Jézuskától nem kapnak semmit.

Lajoska azonban még csak most járt az első elemibe s igy mindezekből a büntetésekből még kevés jutott ki neki. A tanitó néni ugyan már kiállitotta büntetésből egynéhányszor a táblához, édesanyja pedig otthon egyszer-kétszer már nem adott neki uzsonnát, hanem hát Lajos ifiurat ez még mind nem riasztotta vissza a rosszalkodástól. Volt egy pár drága mákvirágszál pajtása is, csupa kis jómadár, azokkal aztán ugy összeszürte a levet, hogy egy szép napon már az iskolába se ment el, hanem ahelyett elment a pajtásaival csavarogni.

Másnap természetesen nem vitt az édesapjától semmiféle bizonyitványt, hogy miért nem volt tegnap iskolában, hiszen otthon a szülei nem is tudták, hogy az ifiur csavargott. A tanitónéninek gyanus volt ez a dolog s éppen ezért csak ugy ceruzával irt haza Lajoska édesapjának, hogy:

Kérem szépen tessék nekem megirni, hogy miért nem volt Lajoska tegnap iskolában? Ha pedig csavargott volna, akkor tessék őt megbüntetni.

A tanitónéni.

Ezt a cédulát hosszukásra összehajtogatta és óra végén odaadta Lajoskának, hogy vigye haza. Holnap pedig hozzon rája választ édesapjától.

Lajoska alig várta, hogy kijőjjön az iskolából. Tudta, hogy valami veszedelem van a levélben s mivel ő maga még nem tudott jól olvasni, magával hivta egy második osztályos barátját egy kapu alá, azzal kibontották a levelet és a második osztályos elolvasta neki, mi van benne.

A GYERMEKEKNEK JÓ BARÁTJA

Lapunk megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára negyedévre 1 P. 50 f.

Budapest, 1927. szeptember 25. 39

Zsuzsi

Zsuzsi, Zsuzsi, Zsuzsikám,
Szived bú emészti tán?
Mért vagy olyan bús, oly komoly?
Szép szemedből, picí szádról
Hová szállt el a mosoly?

Zsuzsi, Zsuzsi, Zsuzsikám,
Légy megint jó és vidám.
A kis cicád tán beteg?
S doktorbácsi a futkosást
Nekiek nem engedte meg?

Zsuzsi, Zsuzsi, Zsuzsikám,
Nevess hát és légy vidám
Ha szép szemed ránevet,
Megdádod, hogy egy cze tben
Megigégyul a beteged.

Fejtörő

1. B-vel emészthetőszerv
2. C-vel boldog az, aki ezt elérte
3. D-vel napszak
4. F-el a gyáva szokása
5. K-val a nap teszi
6. N-el helyhatározóra
7. Ny-el kapának is van
8. Sz-el erős légáramlat
9. T-vel évszak
10. V-vel gondol, másképen

Bekütlte: *Kádor Imre*

T—m
pap'an
ni

Leggyobbi reitvényünk helyes megfejtése: *Rondírvúl.*

Megfeiettték: Berki Ilyke és Évi, Jáki Gizi, Weil Antil, Ney Manclka, Rózsa Erzsi, Kasza Mariska, Szalai Etelka, Vitsek Mariska, Kovács Pista, Ujvári Erzsébet, Komlós Csöppi, Deutsch Magda.

A jutalmat *Berki* Ilyke (Szombor) nyerte meg.

UZENETEK:

Berky Ilyke. Latod kis Ilyke, te is sorra kerültél. Küld el Dalázs bácsinak pontos cimedet, hogy a jutalmat elküldhessük. *Cselyuszka Antl.* A pályázatoddal már elkésétl. Vigasztalódj, legközelebb uj pályázatot közlünk, de akkor idejében jelentkezz. *Sebestyén Mátyás* Miért nem irsz a Balázs bácsinak? Vácrom irásod. *Kovács Pista.* Nagyon örülök, én minden jó gyermeket tárt karokkal várok. A reitvényed nem sikerült, de emiatt ne bánts. majd küldesz te jobbat is. Kivánságod teljesitem és irok a Morgó remze,es urnak, hogy küldje már el a jutalmat.

— No, ebből baj lesz — szólt Lajoska és megvakarta a fejét. — Ezt én nem adom oda édesapámnak, mert biztosan kikapok érte.

Épp a hidon mentek keresztül a folyó fölött és Lajoskának most egyszerre gonosz ötlete támadt. Hamar összegyümöszölte kicsi gombócalakura a tanitónéni céduláját és a hid korlátján keresztül, zsudsz, beledobta a vizbe.

— Mit csináltál? — kérdezte a második osztályos.

— Bedobtam a tanitónéni céduláját a vizbe a halaknak! nevetett Lajoska s most már vigan fütyörészve ment hazafelé.

Azt hitte a kis ostobája, hogy ha a halaknak dobta oda a cédulát, hát akkor már sohse fog megtudni az édesapja semmit.

Pedig mennyire csalódott. A hidtól lefelé vagy kétszáz lépésnyire halászbárka állott, amelyről éppen akkor halásztak egy nagy hálóval. Amikor a tanitónéni összegyürt intőcédulája a hidról belepottyant a vizbe, a hid alatt éppen egy fiatal harcsa uszkált a folyóban. Ahogy a papirgalacsin lesett, a harcsa utána kapott és lenyelte.

— Furcsa étel — gondolta magában öharcsasága, mert még sohasem evett intéscédulát s azzal fordult egyet és gyors tempóban lefelé kezdett uszni a vizben. Vesztére, mert belekerült a halász hálójába és tiz perc mulva már ott evickélt egy nagy szatyorban, amelyikben egy tenyeres-talpas szakácsné vitte haza a gazdájához, hogy megsüsse ebédre.

Mit gondoltak, kiknek sütötte meg ebédre a harcsát?

Sem Á-nak, se B-énck, hanem éppen Lajoska szüleinek.

Lajoska még otthon se volt, mikor a szakácsné már hazaért az intőcédulás harcsával. És Lajoska nem is álmodta, hogy mire ő hazamegy, a szakácsné már föl is vágta a harcsát és meg is találta benne a papirgalacsint, a papirgalacsinban pedig a tanitónéni levelét. Ezt elolvasta a mama és mivel rögtön ráismert a tanitónéni irására, hát mikor a harcsa megsült, szépen visszadugta a sült szeletek közé és ugy találták be délben az asztalra.

fityinget se reánk, mikor meghalt. Alig maradt annyi pénz a háznál, hogy halotti köntösét megvettük belőle és eltemettük tisztességgel. Másnap a temetés után előszedtem apám hálóját, kiballagtam a folyó partjára. Reggeltől délestig izzadtam, de mindig üresen vonszoltam ki hálómat a vizből. Már már elhagyott a reménység, odakináltam a hálót a többi halászembereknek, vegyék meg, én más mesterség után nézek; csakhogy egy se akarta megvenni, kinevettek toldozott-foltozott hálóm miatt.

— Szerencsét próbálok még egyszer utoljára — gondoltam s kimentem egy pici tó partjára messze a várostól. Karun tó volt a neve, nem is igen halászott senki benne. Alig vetettem ki hálóm, hát egyszerre habzott, forrott ám a viz, mintha tüzet raktak volna alatta. Kihuztam hálómat, de csak ködarab, hinár, maszat akdt benne, össze is tépdeste. Sietve foltoztam ki és ujra kivetettem, mert nem hagyott nyugodni a viz rejtelmes kavarodása. Alig merült vizbe a háló, máris megfeszült a kötél, megrántotta a karom. Kihuztam, hát ölnyi nagy hal hánykolódott benne. Boldogan cipeltem a városba, eladtam a husát; egy álló hétig éltünk az árából. Mikor a hét letelt, ujra kimentem a tó partjára, ott ujra nagy, kövér hal akadt a hálómba. Másik hét letelte után harmadszor is kimentem, de bizony hiába vártam, még egy öklömnyi halacska se fickándozott benne. Már-már hazafelé készülődtem, mikor messze egy lovas bukkant fel az uton. Előkelő arab volt, szép öszvér szaladt alatta, de az olyan könnyen szaladt, mintha lába sem érte volna a földet.

— Béke veled! — szólt hozzám az arab. Leugrott lováról és hozzám lépett.

Fogadtam köszönését, ő pedig kérdezte:

— Te vagy-e Djaudar, Omárnak, a szegény kairói halásznak a fia?

—Az vagyok bizony, — válaszoltam elámulva.

— Mi bánatod van, hogy ilyen bus képet vágsz? — kérdezte tovább.

Elmondtam mi bajom, gondom, elpanaszoltam szegénységem, ő pedig elmosolyodott, aztán egy selyemzsinórt huzott ki tarsolyából és igy szólt:

— Látod ezt a zsinórt? Nosza, kösd össze kezem, lábam, aztán vess a tóba, ha felbukkan a fejem ujra, ugy tudd meg, hogy nem élek, huzd ki a testemet, temess el a parton, fogd kantárszáron öszvéremet, vezesd a városba; de jól vigyázz,

Nemsokára aztán ott volt a hajó a kikötőben és lorgonyvetett. Egy napos pilinces után megkezdődött a hajó szállitmányának a kirakása, mely ugyancsak egy hétigtartott. Estenkint pedig Palinak szabad volt egy-egy órára partra menni. Nem gyözött betelni Konstantinápoly remek szépségeivel.

NEGYEDIK FEJEZET.

Pali más hajóra szegődik. — Utazás a messze keleti tájak felé. Megismerkedés a repülőgéppel. — Utazás a levegőben. — Kaland a hatalmas sassal. — Csuddatos szabadulás.

Mikor a hajó kirakodását befejezték, másik árut raktak abba, melyet Konstantinápolyból Beogradba szállitottak. Ez a munka megint egy hétig tartott, utánna pedig két napos nyugalom következett, melyet Pali Tüküli Juszuf társaságában a városban töltött. Tüküli Juszufnak a szülői Konstantinápolyban laktak. Ezekhez vitte el a török matróz Kilics Pasának es igazolta, hogy az ő hajójára jó viselettü, szorgalmas

Alert jég borította a vőlgyeket és hatalmas jégtömbök simultak a hegyekhez, melyek akkor még formátlan, hatalmas sima sziklatömegek voltak. De az élet az ő mindent megindító hatalmával odahozta a nap forró sugarait a sima kő- és jégóriásokra, melyek ugy álltak ott, mintha örök idökre e hideg népnek urai maradnának.

Az élet pedig látta, hogy a nap sokat tesz, sokat változtat a jég- és kőbirodalomban, ám csak a nap egyedül az óriásokat le nem győzi. Es ekkor az élet segitségül hivta a forró szelleket délről. Es szárnyalva tombolták a viharok az összenőtt óriások felett — ahol a nap hajszálnyi repedést szakitott, ott dübörgve megszakadt a fehér pánccl — es amint ez a nagy jégvürii szakadva, dörögve megindult, megroppant a sima nagy sziklatömb, pusztult a jég, de csak ugy, hogy rombolt, repeszteit, morzsolt a vele összenőtt kőóriásokban.

Es hullott akkor a kő es jég a mélybe. Ott megindult egy óriási jégtábla, nyomta, nyomta lefelé a másikat, roppogott és hasadozott a jég, a kő. Itt egy óriási szikladarab zuzta szét a jégtömeget ezer darabra, amott a jég ütötte félre a szikla-orom csucsát. Ami legmagasabban volt, az került a legnagyobb mélységbe. Amint a jég tolta és zuzta a kődarabokat, ugy ezek egymásra formálódtak, csiszolódtak, némelyik olyan mint is. mintha szobrász keze formálta volna.

Évés után azonban amint előrenézett, egy rettentő nagy árnyékot látott közeledni a levegőben. Jobban figyelt és látta hogy kiterjesztett szárnyakkal hatalmas sas jött vele szemben. Ugy nézett ki, mint valami repülőgép.

A sas bizonyára ellenségének nézte a repülőgépet, mert támadó szándékkal jött feléje. Kerengett körülötte, de sehogy nem tudta megközeliteni. Végre is föléje repült és erős lendülettel a tetejére ereszkedett.

Az uj és nagy megterheltetéstől a repülőgép lassan lejebb kezdett ereszkedni. És ez Palinak csak hasznára volt, mert mikor már nem volt valami nagy magasságban, egyszerre csak ujra kifogyott belőle a benzin és most nem volt többé hajtóereje, hirtelen lezuhant.

(Folyt. köv.)

Djaudar története

Élt hajdanában, Kairo városában egy ember, akit Djaudarnak hivtak. Gazdagsága, kincse volt temérdek, ámde senki se tudta honnan gyült a vagyon, ő maga sohasem szólt senkinek róla. Süppedő szőnyege, arany-ezüst edénye, drágaköves gyürüje, kösöntyüje, boglára, gyönggyel vart köntöse, szolgája, rabnője annyi, de annyi volt neki, hogy szerit, számát sem tudta.

Volt pedig Kairóban egy olyan városkapitány,, ki szigoru szemmel őrködött a város rendje felett, törődött az igazsággal, csalás, bün nem bujhatott meg előle, mindent kikutatott, mindent eligazitott.

Hirét vette ez a szigoru kapitány Djaudar gazdagságának; egy napon magához hivatta s igy szólt:

— Hallod-e Djaudar, régóta beszélik már, hogy nincs hetedhétországon gazdagabb ember tenálad. Ugy tudom én, szegény halász ember volt az apád, te is az voltál. Honnan hát a kincs? Mond meg igaz lelkedre nincs-e gonoszság a dologban?

— Csodálatos történet ez uram, olyan csodálatos, hogy másnak el se mondanám, csupán magának a szultánnak.

Felvezette hát a város kapitánya Djaudart a szultánhoz. Ott aztán igy kezdett beszélni:

— Szegény halász ember volt az apám, nem hagyott egy

a Juika hátán van. Az pedig elvitte a falkához, akár merre jártak. Ismerte az utat. De ez a szamár nem tért le a mellékutra, hanem tovább haladt az orszagutON.

Ujra reggel lett s ujra vándban voltak.

— Hm! Mi történt velem! — kérdezte magától Tubák sógor. — Hát elindultam én az este a városból és még se mentem el?

Nézett, tekintgetett, hogy hátha ismerős házat látna. De nem ismert fel egyet sem.

— Most azután szépen menjünk csak vissza! . . .

Ujra nekivágtak a poros utnak, de most már Tubák sógor nem bizta a szamárra az irány megválasztását, hanem maga mutogatta. hogy merre menjenek.

Szegény csacsi már kezdett fáradni a sok mendegélő, meg azután éjes is volt.

Végre inégis megérkeztek. A boltárgyerek ugyancsak nagyot nézett.

— Hol jár arra gazdurám, mikor emerre ment?

— Kérdezd a szamártól! — mondta Tubák sógor.

Attól ugyan hiába kérdezte, egy szót sem szólt. Aljevett

hajósinas volt, akit mindenkinek a pártfogásába ajánl. Azonban lövül még egy csomó pénzt is adott neki.

— Hajósinasnak — mondotta — ugyan nem jár ruházaton és ellátáson kivül fizetés, de te olyan derék fiu voltál, hogy megérdemled ezt a pénzt, amiből megélhetsz, amig megfelelő hajót találsz magadnak.

Kilies Pali ezután elbucsuzott a hajóskapitánytól és az egész személyzettől. Legérzékenyebb bucsuja volt Tükűdi Juszuftól. Elhagyta a hajót, amely nemsokára elindult. Pali ott állott a parton mindaddig, amig a hajó teljesen eltünt a szemei elől. Aztán megfordult és utját Tükűdi Juszuf szülőnek háza felé vette.

— Legyenek szivesek — kérte őket a kőszönés után, — adjanak nekem szállást pár napra, amig valamely hajóra elszegődöm.

Örömmel fogadták és biztositották, hogy addig marad-hat náluk, amig kedve tartja.

Pali ezentul naponként eljárt a kikötőbe. Nézte a jövő-menő hajókat és érdeklődött utránguk felől. Egy nap aztán találit egy hajót, amely Arábiába volt indulando. Szerencsé-

Nagy hegyek mesélje

Láttatok-e már nagy hegyeket szakadozott, ég felé nyuló csucsaival, ormaival? Nem voltak ezek mindig ilyenek.

Ezek a mai szakadozott gerincek, kőtörmelék-temetők, megdőlt oszlopok, félrelökött ormok, behorpadt tetőzetek, örökös küzdelemről mesélnek nekünk. Olyan küzdelemről, melyben egyszer ősidőkben megrendült az ifju föld szive, melyben megremegett a kék levegő-ég, melytől elborult a nap fénye.

Az akkor volt, mikor megmozdult az élet a jeges föld

REJTETTKÉP

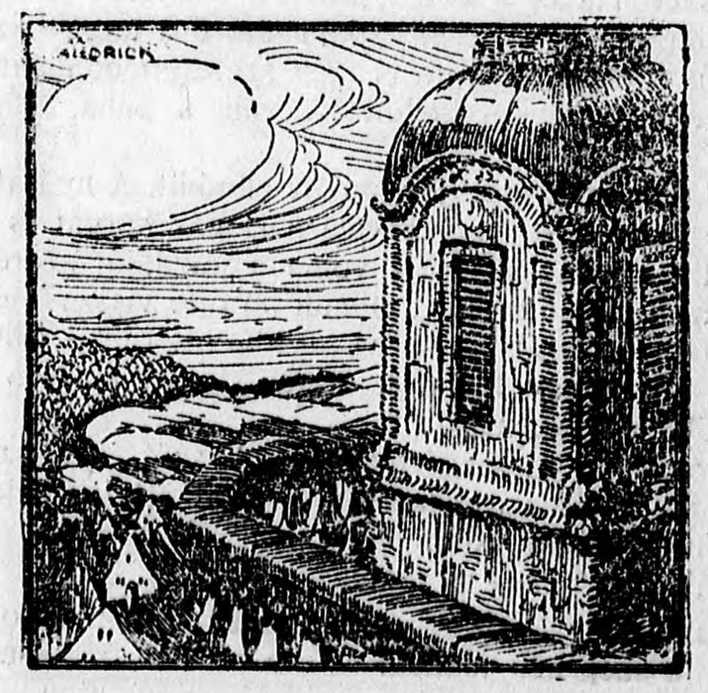

Hol van a harangozó?

Várj, fiacskám — szólt az édes mama az asztalnál — ezt a szép szeletet neked választottam ki. S ezzel a szóval már föl is emelte a villával a tálból nem ugyan a sült harcsaszeletet, hanem a tanitónéni kisimitgatott intőcéduláját és mintha nem is látná, hogy papirost vett ki a hal közül, szépecskén odatette Lajoskának a tányérjára.

Lajoska ijedten bámult rá a különös harcsára s ugyanakkor már meg is látta a papiroson a tanitónéni irását:

»Kérem szépen, tessék nekem megirni, mért nem volt Lajoska tegnap iskolában? stb.«

És ijedtében ugy kiejtette kezéből a villát, hogy majd eltörte vele a tányért.

De még ráadásul az édesapjától is kapott ám valamit a rossz Lajoska. Csakhogy nem ám ebédet. Hogy mit, azt már akárki kitalálhatja.

Tubák sógor szamara

Egyszer Tubák sógor, a pusztai számadó juhász szamarán beballagott a városba. Ritkán járt ő a nagy házak között a kopogós kövezeten, nem is igen szeretett odabent. De most törvénybe hivatták, el kellett hagynia a puha, lágyhomoku pusztát.

Éjfél alig mult még el, amikor elindult. A nyáját a bojtárgyerekre bizta. Ott hagyta vele a Bogár kutyát is nyájőrzőnek. Pedig ugyancsak ment volna a gazdáját szerető puli is. El is ment a legelő széléig. Onnan pörölte vissza Tubák sógor.

— Nem takarodsz vissza! — kiáltott rá. — Elhord az irhádat... Téged nem hivattak, minek jönnél? Hogy a kutyafogó a nyakadba vesse a rézdrótot?...

A Bogár kutya megértette a feddő szót és visszaballagott. De nem ment messzire, hanem a fü között lehasalt és busan nézett Tubák sógor után.

Tubák sógor meg a szamarat biztatta.

— Gyi csacsi, gyi szamár, messze még a város...

A hold szép kék fénnyel szórta be a puszta csendes táját. A szamár lassan kocogott a sokfelé ágazó uton, mig aztán egyszer rátért az országutra. Itt elővette Tubák sógor a birkafogó kampós botját és oldalba ütögette a szamarát.

Ment, ment a szamár s mire a nap feljött, beértek a városba. Hanem itt aztán gondolkozóba esett Tubák sógor.

— Hm, hm, hová tegyem a szamarat, mig a birónál időzök... Az uton nem hagyhatom, mert a gyerekek elhajtják...

Éppen kapóra, arra jött egy szamaras ember, aki vizet hordott a házakhoz.

— No, ezt megszólitom, — gondolta Tubák sógor.

Az ember éppen egy ház előtt megállt.

— Jónapot atyámfia! — köszönt Tubák sógor a vizes-embernek.

— Jónapot kendnek is.

— Nézze jóbarátom, én törvénybe vagyok idézve. A szamaramat meg nem tudom hová tenni. Nem hagyhatnám magánál?

— Lehet, itt lakok a másik utcában, a négyes szám alatt. Menjen oda és kösse be. Majd a feleségem gondozza.

Ugy is történt. Tubák sógor most már nyugodtan ment a bíró elé.

Szokatlan volt neki a sok ház, a zaj, meg a sürgés-forgás.

Kezében közben önkénytelenül ott babrált a gép fogóin, billentyüin, kormánykerekén.

Hirtelen azonban rettenetes ijedtség lepte meg.

A gép motorja, melyet az egyik megmozgatott emeltyü működésbe hozott, erős zugással berregni kezdett.

Pali rémülten akarta a motort elálitani, de nem azt az emeltyüt csavarta el, melyet előbb, hanem egy másikat, aminek az lett a következménye, hogy a repülőgép a hajó fedélzetéről hirtelen a levegőbe emelkedettt.

A repülőgép motorjának váratlan berregésére ijedten futott össze a hajó személyzete, de elképedve rohant oda a hajóskapitány fülkéjéből az angol pilóta is.

Kétségbeesetten látták, hogy a repülőgép már milyen magasan áll. Összevissza kiabáltak és tanácsolták Palinak, hogy miképpen ereszkedjék vissza a hajóra. De Pali a nagy lármából nem hallott semmit és ha értette volna is, hogy mit akarnak, sokkal nagyobb zavarban és ijedtségben volt, semhogy a szerkezeten — melyet akkor látott először — meg tudta volna találni azt a fogganyu, mely a leszállás eszközlésére szolgált.

A hajón az angol pilóta a haját tépte, a hajóskapitány pedig káromkodott. Ámde mindez nem használt semmit.

Kilics Pali a repülőgéppel csak szállott, egyre feljebb szállott.

És szomoruan sóhajtozott:

— Jaj, Istenem, csak még egyszer tehessem a lábamat a földre, fogadom, hogy soha többé nem megyek a levegőbe.

Mikor a nagy magasságból le mert nézni, a hajót csak kis porszemnek, a tengert pedig csak kis pocsolyának látta.

Azonban a repülőgép, mely teljesen meg volt töltve benzinnel és kitünő gyártmány volt, feltartóztathatatlanul szállott tovább. Lassankint elmult a nappal és beköszöntött az éjszaka, de a gép csak szállott tovább és tovább. Pali szemére az ijedtségtől nem jött álom és remegve kapaszkodott a kormánykerékbe. Egyszerre észrevette, hogy kelet felől pirkadni kezd és nemsokára, mint tüzes folyó előbukkant a nap.

Pali gyomra hangosan korgott. Éhes volt. Az egyik kezével önkéntelenül a zsebében kotorászott és majdnem felsikoltott örömében, mikor ott néhány darab kétszersültet talált.

Szinte megfeledkezett a veszedelemről, melyben volt és fehér fogaival vigan ropogtatta a kemény kétszersültet.

hogy a hajó fedélzetére akar leereszkedni. A személyzet elis takarodott a fedélzetről, amelyre nemsokára valóban bajnélkül leszállott a repülőgép. A következő pillanatban a pilóta elhagyta a gépet, odasietett a hajóskapitányhoz, aki a repülőgép felé lépegetett és bemutatkozott:

— John Smith angol repülőtiszt vagyok!

— Nagyon örvendek, — válaszolta a hajóskapitány, — minek kőszönhetem a váratlan látogatást és mivel szolgálhatok?

— A dolog úgy áll, hogy körülrepültem a világot. Azonban észrevettem, hogy a benzinem fogyóban van. Miktor megláttam az önök hajóját, úgy gondoltam, hogy leszállok a fedélzetre és kérek benzint.

— Jól tette, — mondta kedélyesen a hajóskapitány, — itt kaphat benzint, amennyit csak akar.

Es nyomban parancsot is adott embereinek, hogy töltsék meg a repülőgép tartányait benzinnel. A munkát a pilóta személyesen ellenőrizte. Miktor azután a repülőgépnek ismét volt elegendő benzinje, a pilóta megköszönte a hajóskapitány szivességét és képébe akart ütni, hogy tovább repüljön Azonban a hajóskapitány visszatartotta:

— Istenem, — rebegte megbatottan maga elé, — milyen pompás lehet a levegőben szállani, akár a madár.

A pacsirtát is vállig keresté, hogy mért nem csicsereg a fején. De hiába kereste.

— De furcsa is ez a vános, — jegyezte meg magában.

Del elmult, mire a dolgával rendbe jött. Megyerte a port, jókedvüen állitott be a szamárnak szállást adó vizes-emberhez.

— No, atyámfia, eljöttem a csacsiért!

— Melyikért? — kérdezte a vizes-ember.

—Hát az enyémért!

— Nohát, vállassza kend ki a magát. Olyan egyformák azok, mintha testvérek volnának.

Tubák sógor mégis kiválasztotta a magát. Szinte ugyan nem tudta, hogy melyik az övé, de mikor a nevét mondta, a szamara mindjárt jelentkezett.

— Jutka te! — szólt be Tubák sógor az istállóba.

— Iá, iá, iá... — kiabált a szamár.

— No, az az ni! — mutatott rá Tubák sógor. — Hanem mit tízetek a gondozásért, meg az eleségért?

— Mit? Ugyan mit tízetne? Jó szót?

— Az kevés!

— Hát akkor egy ital bort!

Igy kerültek aztán a kocsmába. Egy italból persze száz is lett s a két szamaras-ember beborosodott. Az idő is eljárt, este lett.

— No, jó eltöltöttük az időt, éjfélre se érek ki a nyájhoz, — mondta Tubák sógor. — De indulok is.

— Nézze, nem is tartom, hogy maradjon.

Elmentek hát a vizes-ember házához, Tubák sógor bekiáltott az istállóba:

— Jutka te!

— Iá, iá!...

— Iá, iá!...

— A csuda áldjon meg bennetket, de egyszerre szóltok.

— Most melyik az?

— Aligha nem a fal felől jövő, — mondta a vizes-ember.

— Csakugyan, — hagyta rá Tubák sógor és felkapott az egyik szamár hátára.

Tubák sógor feje szédült a bortól, a csacsi meg az utolsó háznál tovább nem akart menni. De hogy Tubák sógor jól megbizlatta a kampós bottal, csak elindult.

Ment, ment a hosszu uton. Kiut járt már a tanyák között. A csacsi kocorászott, lépegetett. Tubák sógor mit sem sejtett és elaludt a szamara hátán. Nyugodtan aludt, mert azt hitte

TÜDŐBETEGEK!

Az ősz, a tüdőbetegek kritikus ideje, közeledik. Ez az évszak a borongós, esős napokat hozza magával, amelyek köztudomásulag a tüdőbetegekre a legveszélyesebbek. Idejében kell tehát ennek a sulyos, de azért gyógyitható betegség leküzdésére gondolni. Szédülés, tuberkulózis, köhögés izzadások, vérköpés, asztma, a hurutok és mindez a betegség gyógyitható. A gyógyuláshoz segiti Önt a Berlinben megjelent nagyon érdekes könyv, mely a

Táplálkozás uj müvészete

cimet viseli. A könyv szerzője egy hires orvos, aki a könyvet sok évi tapasztalat és tanulmányozások alapján állitotta össze. A legtapasztaltabb orvosok is elismerik a szerző felfogásának helyességét. Ez a könyv már sok ezer ember életét mentette meg. A rendszer könnyen és a foglalkozás megszakitása vagy zavarása nélkül alkalmazható és már a kezdet kezdetén testsulygyarapodás lesz észlelhető.

Ha Önnek jó tanácsra van szüksége és a **Táplálkozás uj müvészetét** akarja megismerni, ne gondolkozzék sokat és irjon még ma az alanti cimre, hogy a könyvet ingyen megkaphassa.

Georg Fulgner, Berlin-Neuköln
Ringbahnstrasse Nr. 24. Abt. 859

0296

Rádióamateurök figyelmébe!

Csak akkor éri el a kivánt eredményt, ha elsörangu anyagot szerez be!

Ingyen küldök *illusztrált katalogust* a legkiválóbb rádióalkatrészekről, mint pl. N. S. F., Thomson Houston, stb.

Technikai melléklettel, praktikus tabellákkal, számos sémával, árjegyzékkel és szabályozó tabelláva! ellátott katalogus ára 10 Din.

Radiotehnika, Zagreb
Gajeva ulica 21

7980

„Alexa" nyakkendőgyár

értesiti a nagyérdemü közönséget, hogy az őszi nyakkendő ujdonságok megérkeztek és

10.000 darab

kerül mától kezdve eladásra darabszámra és nagyban is **Vojnovićeva ulica 5. Beograd szálloda mögött.**

8090

Két autóbusz eladó

az egyik N. A. G. gyártmányu 40—45 HP, 24 üléses, a másik TORINO FIAT gyártmányu 14—35 HP, 18 üléses. Mind a kettő kifogástalan állapotban van, uj gumikkal. Az autóbuszok Novisad és Futak között közlekednek és Novisadon a Futaki-uccában, Futakon pedig a garázsban 1006 házszám alatt Wéber Mihály tulajdonosnál megtekinthetők.

Ugyanott egy vadonatuj másféltonnás „BERLIET" teherkarosseria eladó

9570

REJTVÉNYEK

Beogradski put — Sençanski put

A mult vasárnapi számunkban közölt betürejtvény megfejtése:

„Egy évben ötvenkét hét van"

Mágikus-kocka

A mult vasárnapi számban közölt mágikus-kocka helyes megfejtése:

1. Eleven
2. Levegő
3. Evezek
4. Vezető
5. Eget ér
6. Nők őre

Helyesen megfejtettek 113-an. Könyvjutalmat nyertek: Békássy Margit, Kirschner Magda (Szombor), Ujvári Erzsébet (Szubotica, Szremska ul. 12).

Az alanti mágikus kockát pályázatra beküldte: Czobor Jenő (Szubotica).

AAAAAAAAAAA, LL, KKKK, IIII, TTTT, OOO, MM, RRR, NN, D

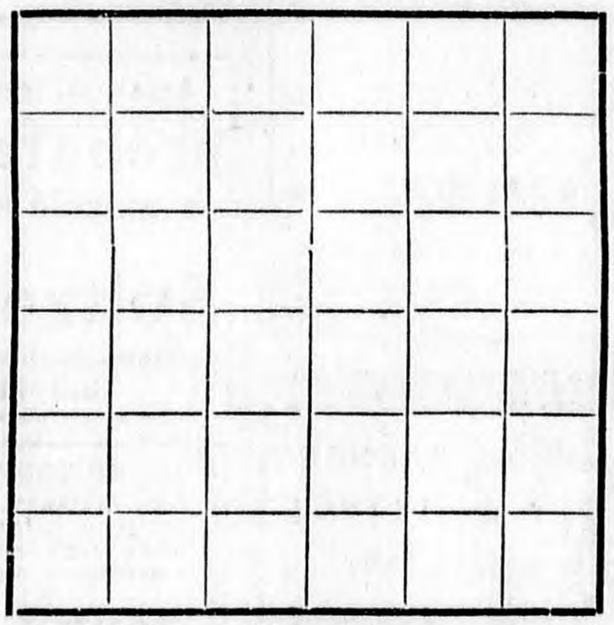

A fenti betük ugy állitandók össze, hogy felülről lefelé és balról jobbra ugyanazt a szót alkossák.

1. A színész szokta.
2. Bár sokba kerül, sokan szeretik.
3. Aki ezzel rendelkezik, eléri célját.
4. Királyi jelvény.
5. Ha egy betüt hozzáteszünk, keserüviz nevét kapjuk.
6. Családfő igével.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes: 1. Lordmayor, 7. Csihi-puhi, 14. Étlen, 16. Prága, 17. Gries, 18. Mik, 20. Trans, 22. Dór, 24. Marék, 25. Car, 27. Spa, 28. Loa, 29. Ráz, K. m. S. 32. Anio, 33. Tannenbergi győzelem, 36. Itt, 37. Addis, 38. Korsó, 39. Alp, 40. Na, 42. Rum, 43. Motoz, 45. Yt, 46. Paralisis, 49. Sivár, 52. Gerói, 53. Galac, 55. Kevés, 57. Telep, 59. Verskötet, 62. Áb, 64. Ordas, 66. Inn, 67. Ka, 68. Pir, 70. Odeon, 71. Front, 73. Auf, 74. Szunyoghy miatyánkja, 76. Zet, 77. Nro, 78. Kén, 79. E c l 80. Toy, 81. Uti, 82. Bátor, 83. Une, 84. Nervi, 88. Sem, 89. Reuss, 92. Tonna, 94. Capri, 95. Salomanca, 96. Campanile.

Függőleges: 1. Landsting, 2. Dér, 3. M t l, 4. Alexandra Feodorovna, 5. Yes, 6. On, 8. Cp, 9. Trans, 10. Három őszi könnycsepp, 11. Iga, 12. Pan, 13. Impromtu, 15. Virág, 17. Grant, 18. Marrs, 19. Kézikosár 21. Scala, 23. Opata, 26. Amely, 28. Lea, 28/a. Abdul, 30 Kyros, 31. Szó, 34. Einig, 35 Got, 41. Karel, 43. Miles, 44. Pável, 46. Pet, 47. Ról, 48. Savanykás, 50. Vet, 51. Rét, 54. Csira, 56. Napszurás, 58. Prego, 60. Knole 61. Lafayette, 63. Bizet, 65. Doh, 67. Kujon, 69. Rutin 70. Oyn, 71. Finom, 72. Tál, 73. Aktus, 75. Méter, 85 Eta, 86. Rom, 87. Inn, 89. Ram, 90. Ura, 91. Sin, 93. Ac, 94. Ca.

Vigyázat! Vigyázat!

HANGSZERVÁSÁRLÓK

Zongorák, Pianinók, csakis elsőrendü gyártmányok Hegedük, Harmonikák, Fa- és Rézfuvóhangszerek Gramofonok, világhirü **„His Master's Voice"** és **„Columbia"** angol gépek, legujabb felvételü angol és amerikai Tánclemezek, ugyszintén hires Müvészlemezek nagy választékban kaphatók részletfizetésre is

TRUPPEL BÉLA
hangszerkészitőnél
NOVISAD

Viszontelárusitóknak árengedmény. Fenti hangszerekről különkülön árjegyzékkel szolgálhatok

3791

BOGOJEVIĆ
udvari gyógyszertár
Skoplje

A nekem szállitott gyógyszert megkaptam, az eredmény kitünő. Küldjön azonnal további 10 dobozzal.

Jovo Miletić, Temesvár

BOGOJEVIĆ
udvari gyógyszertár
Skoplje

A gyógyszert megkaptam, a gyógyhatás minden várakozást felülmul. Fogadja leghálásabb köszönetem.

Salamon Saporta, Solun

REUMA akár akut, akár krónikus, csuz, isiás, nyilalás, csontfájdalmak, fej- és állcsontfájdalmak a legsikeresebben gyógyithatók a RUSKI MELEM nevü szerrel, amit legjobban bizonyitanak az eddigi köszönőlevelek. Az eredeti doboz ára használati utasitással 25 dinár. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Postán szállitja

BOGOJEVIĆ udvari gyógyszertára, SKOPJE

9491

AMERIKA

Igen sokan fordultak irodánkhoz, személyesen is, meg levélben is azzal, hogy Amerikába kivannak utazni.

Minthogy Amerika (déli és északi) kb. 70 államot számlál, elkészitettünk egy jegyzéket valamennyi állam felsorolásával és tájékoztatással arra nézve, hogy mily föltételek mellett lehet mindegyikbe bejutni. Aki ezt a jegyzéket meg akarja kapni, küldjön be 35 dinárt, melybe a jegyzék és a tájékoztatás ára, valamint a portó bele van számitva. Egyébként senkinek sem áll módunkban válaszolni vagy bármily utbaigazitást küldeni.

Ha meg van az engedély az illető amerikai államba való beutazásra, a hajójegyet meg lehet kapni bármelyik hajózási társaság irodájában. Ezeknek az ára attól függ, hogy milyen gyorsjáratu a hajó és mily kényelmet ad az utasoknak.

A mi tájékoztatónk pontos felvilágositást nyujt arra vonatkozólag, hogy, hogyan lehet az Egyesült Államokba, Kanadába vagy más amerikai államba jutni, hogyan lehet kezességi levelet (Affidavit) szerezni az Egyesült Államok, vagy Kanada részére és hogyan mehet oda az, akinek már megvan ez az „Affidavit"-ja.

Minthogy a fenti tájékoztatót korlátolt számban nyomattuk, sietni kell azok megrendelésével.

A pénz a következő cimre küldendő: 9558

NEMZETKÖZI IRODA, SUBOTICA, ALEKSANDROVA ULICA 9

Most jelent meg a

Polgári Jog Esettára

I. évfolyamának első füzete a

Magánjog, Kereskedelmi- és hiteljog, Perjog

Minden jogásznak, ügyvédnek, birónak nélkülözhetetlen

Ára Din. 60·—

Kapható a
Bácsmegyei Napló Könyvosztályánál
Vidéki megrendeléseknél 5·— dinár portó

PUDLER BERTA

ezuton értesiti a mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy

női kalapüzletét

amely 17 év óta a Városháza épületében volt, a mai napon az

uri kaszinó házába helyezte át

Kérem továbbra is a suboticai és környékbeli hölgyközönség szives pártfogását és igyekezni fogok, hogy ezután is szép, izléses és finom munkámmal rendelőimet a legjobb mértékben kielégitsem

9547

Jégszekrények

1005

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére

40% jégmegtakaritás

BRAĆA GOLDNER
SUBOTICA
TELEFON: 134.

Olcsóbb mint a gyárban

Mielőtt ruhaszükségletét be szerezné győződjön meg olcsó áraimról

Lejkó Béla gyümölcspiac 1308

P. FRANKENTHAL UTÓDA

Tulajdonos: ROSENFELDER OTTO

Alapitva 1869 **NÜRNBERG** Alapitva 1869

*

Komlóbizományi és csomagolási üzlet

Nagy tranzit-raktár

*

Iroda és csomagolási raktár: **Steinbühler Str. 20**

Eladóhelyek: **Frauengasse 14 és Krebsgasse 9**

Sürgönycim: **Frankenthal Nachfolger**

Telefon: 25384

*

Ajánlkozik jugoszláv komló eladására Nürnbergben. Pontos és gyors kiszolgálás mérsékelt felszámitás mellett. Elsőrangu referenciák

8528

Állandó butorkiállitás

Óriási választék! Leszállitott árak!

Az érdeklődőket szivesen látja vételkötelezettség nélkül

ERDÉLYI ANTAL

butorkereskedő. Subotica, IV. B. Sudarevićeva ul. 4.
Hütter palota Ügyeljen a cimre!

8530

A KOVÁCS-FELE

Nagyenyedi Arckenőcs

és

Borax-szappan

0207

évtizedek óta elismerten a legjobb és legártalmatlanabb arcszépitő és bőrfonmitó szer. — Kapható minden gyógyszertárban, drogériában, és illatszerüzletben. — Főelárusitó: **Drogeria Hercl Subotica, Aleksandrova ul. 1.**

KOMLÓZSÁK

a szokványnak megfelelő méretben és suyban. — Mindenfajta gazdasági juta, kender és lenzsák, liszteszsák, zsineg és ponyva.

MALOMHEVEDEREK

Kárpitos kellékek, butorszövetek, szőnyegek, függöny és napellenzők

WEITZENFELD és TSA SUBOTICA

Telefonok 1-90 és 1-92

Tessék mintát és árajánlatot kérni!

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

gummi cipősarkot, amely elsőrangu amerikai és angol nyersanyagból, a legjobb kidolgozásban készül és ennek folytán a használatban a legjobb és tartósság tekintetében felülmulhatatlan, melyről mindenki az első próba után meggyőződhet 5844

REKLAMARAK!

Kölcsönöket
előnyös feltételek mellett törlesztésre folyósitok

Eladok
bérbeadok, veszek, bérbeveszek fo dokat, házakat, gyárakat és mindenféle ingóárut.

Beszerzek
kávéházi, vendéglői, italmérési honpolgársági és kiutazási engedélyeket.

Eljárok
szabadalmazási ügyekben. Elfogadok mindennemü kérvények megirását és mindenféle ügyek utánjárását. Kérdezősködésekre válaszbélyeg mellékelendő: levelezés bármely nyelven.

Josip Peić
trgovačka i komisionalna agentura I. Paje Kujundžića ulica 5.

Fával égetett elsőrendü fehér **darabos** szavatolt kő- **mész,** mentes épitő- **bročini** portland **cement,** száraz por entes **bükkfa-szén,** péc i **kovács-szén** 8277

Révai Adolf
Subotica
Sokolska 2 Tele on 551

Olcsó
tüzifa

100 kg. vágott és apritott fa **30·— dinár** házhoz szállitva. Pontos mérésért garantálunk. Gyors és szolid kiszolgálás

„BOSNA“
fakereskedés **Subotica,** a vasuti pályaudvar mögött. Telefon 512 8242

HADNAGY ISTVÁN
szabó
készit polgári és minden hitfelekezeti papi ruhákat
Subotica,
Sučićeva ulica 10
2650

Használt pálinkás és boros
hordók
15 litertől 46 hektóig
eladók
NOJCSEK GÉZA
SUBOTICA 6123

D. M. C.

legnagyobb raktár
AVRAM KAJON
Sarajevo, Prestolonasl. Pet a 26.
9304

Butorokat
ebédlő, háló, uri szoba- berendezéseket,
portálokat
legelőnyösebben szerezheti be
Domján Valentin
butorüzemében
Subotica, Zrinjski trg 11

Zongorák Pianinók
a világ legjobb márkái. Hosszu lejáratu részletfizetésre a legnagyobb raktár az országban
KAIN
hangszerkészitő Subotica, Városháza épület.

Ernyőket
legmodernebb kiviteliben készit, javit és raktáron tart
Gerber Jakabné
első suboticai esernyőkészitő műhelyében Subotica, Sudarević u. 32

90 dinártól
konyha és szobafestést, szonkivül előnyösen vállal templom és kápolnafestést
Horváth Almáski József
Skotus Viator ul. 75. 2544

HADNAGY
asztalosmester készit épületmunkát. Festett butorok állandó raktára.
Javitásokat vál'al. SUBOTICA
1575 Petrogradska u'. 6

Villás reggeli
1 pohár sörre
6 dinár
a **Spitzer**-féle étterem- és sörcsarnokban. **Pašićeva ul. 11.**
7631

Legszebb, legolcsóbb
szobafestő- és mázoló-munkát
készit
Spitzer J.
I., Strossmajerova ul. 8 (huspiac) 8531

SIRKÖVEKET,
temetői utánvéseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó mindennemü munkákat legolcsóbban vállalja
Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski put s Gabonapiac sarok 7631

Perinum

fenyősósborszesz a
reuma
legnagyobb ellenszere.
Kaphatómindenütt

„ORPHEUS“ RUDOLF HNIS
zenemükiadóhivatal
SUBOTICA, Jelačićeva 6.

Raktáron minden klasszikus és modern zenemü. Az egész akadémiai tananyag. Nagy raktár zenekari müvekben. Karmester urak részére külön zenekari osztály. Filmkisérő zenemüvek. Versenyen kivüli árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

Legdivatosabb
kalapuj onságok

131

PARIS
a'a szalonban, Paš ća a u'. 9

Parfüm

KHASANA

A hallhatatlan

A költők már ősidők óta megénekelik azt a kellemes illatot, ami a szép nőnek csodás bájt kölcsönöz, amit a nő formás keze és ruganyosan karcsu teste áraszt ki magából és ez az illat az, ami a női lény titokzatosságát kábitóan árulja el. Ilyen csodás és finom vonzóerőt csak a hallatlan KHASANA tud varázsolni.

Dr. M. ALBERSHEIM
Frankfurt a/M. — London

3319

Ne feledje el:
„Khasana Eau de Cologne“
a kedvelt frissitőszer. Bájos, utazásra is alkalmas, szóródugós üvegcsékben.

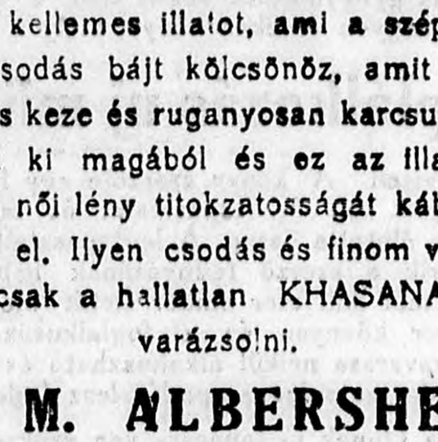

ZORA VODA!

LEGUJABB SZER AZ ŐSZ HAJ ELLEN! Nem fest, hanem visszaadja az ősz hajnak az eredeti színét. A használatot a zagrebi egészségügy osztály 1796|1920. sz. a. vegyelemzésse engedélyezte és teljesen ártalmatlanak nyilvánitotta.

A siker biztos és tartós. Egy üveg ára postaköltség nélkül D 35.- Megrendelések utánvétel mellett küldetnek. Cim:

Proizvodnja ZORA VODE Zagreb, Duga ulica 32. 7894

Törv. védve

Vajdasági városokban és nagyobb községekben kipróbált keresőink.

Modern autógarázs

Speciális javitómühely
Általános gépjavitómühely
Continental-gumi gyári lerakata

Külön osztály gumi vulkanizálására

KOSTA BÜRGER Vel. Bečkerek

Pupinova (Árpád) ul. 15. 6691 Telefon 156

Eredeti
angol szövetből

méltányos áron készit
elegáns ruhákat
Kunák Jordán férfiszabó
Sombor, Mrazovićeva u'. 4

3339

Vukovics Gerő uri divatáruháza Subotica

Oszi divatujdonságai megérkeztek, P. & C. Habig-kalapok, I. B. O. uri- és nőiharisnyák egyedárusitása. Borsalino- és Panizza-kalapok Din. 250—260. Férfi fehérneműekben és nyakkendőkben óriási választék. 9414

SZÉNA — DIÓ

Sveopće - trgovačko d. d. Zagreb

fióküzlete: Novagradiška

ELAD: elsőrendü szénát és diót nagyban

Sürgönycim Novagradiskán: „NEUMANN“ Távbeszélő sz.: 55.

Sürgönycim Zagreb: „SISAKVEIS“ Távbeszélő: 1-54, 11-29.

930

Eladó Autók

1 drb **Austro-Daimler** 60 HP. 6 hengeres, 6 üléses

1 drb **Austro-Daimler** 24 HP. 4 hengeres, 4 üléses

1 drb **Metalugique** 45 HP. 4 hengeres, 6 üléses

Azonkivül 1926. tipusu **FORD személy-** és **félteher-kocsik** kifogástalan állapotban

AMERICAN AUTO

WEIGAND & Co., SUBOTICA

PAJE KUJUNDŽIĆEVA UL. 4. — TELEFON: 4-47

9483

Ruston & Hornsby Ltd., Lincoln, Anglia

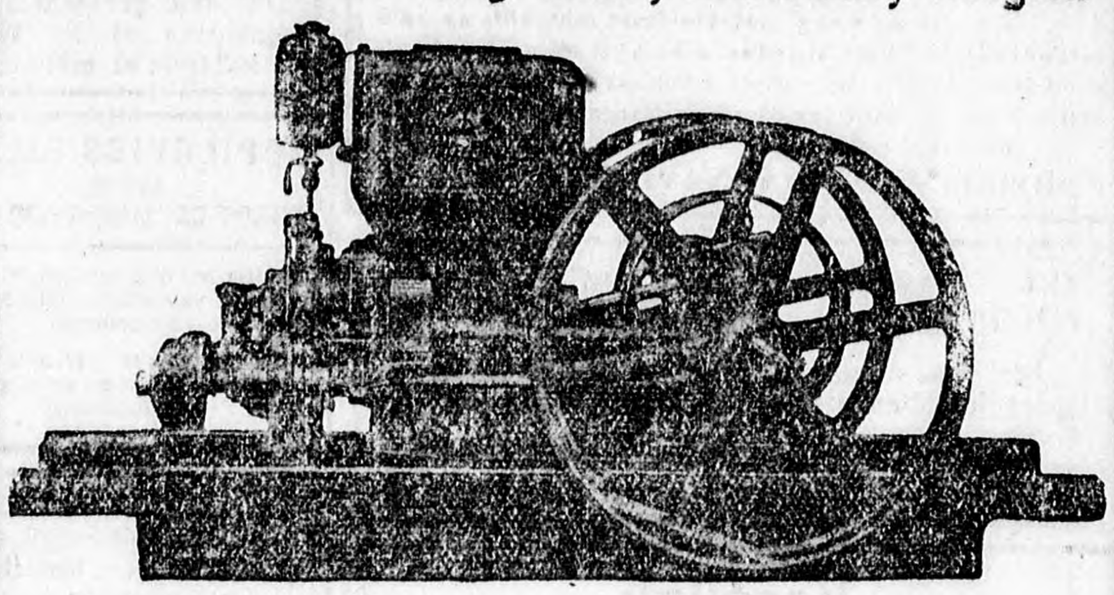

Petróleum motorok 1½, 2½, 4 és 6 HP

Egyszerü kezelés!

Nyersolaj motorok 2½, 6, 9 és 10½ HP

Szivógáz-motorok 2½, 6, 9 és 10½ HP

Szolid konstrukció, csekély tüzelőanyag fogyasztás!

Jugoszláviai vezérképviselet:

H. & Ch. VOEGELI, BEOGRAD

Knez Mihajlova 50 Telefonszám 4-19.

Sombori alképviselet

Aman Ferenc, Apatinski put 44.

6025

HEGYI FÜLÖP

NŐI KONFEKCIÓ ÁRUHÁZA

SUBOTICA, ALEKSANDROVA ULICA

A nyersanyagok drágulnak!

Sajátkészitésü és **eredeti párisi és béesi modelljeimet** tovább is **a régi olcsó áron** árusitom, amit a következő néhány adat is igazol:

Angolkabát végig vatelinnel bélelve . 450 D
Elegánskabát Rayé Velourból szőrmézve 1050 D
Plüsskabátok . . . . . 1000 D
Szőrmekabátok rendkivül nagy választékban . 3000 D

Különlegességek gyermek- és bakfiskabátokban!

Külön mértékosztály! Olcsó árak! Elegáns sikkes szabás

Kedvező fizetési feltételek!

9478

Öt drb Ady-könyv és egy Ady-tanulmány 80 dinárért

Ady Endre:	Margita élni akar	Ady Endre:	Párisi noteszkönyv
„ „	Még egyszer	„ „	Párisi levelek
„ „	Könyv	Földessy:	Ady-tanulmányok

Megrendelhető a BACSMEGYEI NAPLÓ könyvosztályában

Vidéki megrendeléseknél 10 dinár portó fizetendő

„SLAVIJA“ magánpoliklinika

specialista orvosok vezetése alatt

BEOGRAD, DELIGRADSKA 12 (a Hotel Slavijával szemben)

Telefonszám 32-31

Vizsgálat és gyógyitás az összes különleges módszerekkel naponta reggel 8 órától este 7 óráig

Kémiai-bakteriológiai laboratórium átvesz vért vizsgálatra, gyomorváladékot, köpetet, vizeletet, ürüléket és végez minden egyéb bakteriológiai vizsgálatot

A **Röntgen-kabinett** egész nap müködésben

Vasárnap csak **délelőtt** vannak vizsgálatok

Mérsékelten szabott árak!

Kivánatra és szükség szerint két vagy több orvosból álló konzilium

Az 1, 1a, 2 és 10-es villamosok és autóbuszok a poliklinikáig közlekednek

9118

Patkánin

patkányirtószer 1 doboz 15 dinár

Törv. védve

patkányirtószer 1 doboz 15 dinár

Kapható:

Gyógyszertárakban, drogeriákban és nagyobb vegyeskereskedésekben

Megrendelhető:

Patkányingyár (Torontáli Agrárbank Részvénytársaságnál) Vel. Bečkerek, Alexandrova ulica 605.

Főárusitók:

Szabadkán: Hercl drogeria, Alexandrova ulica
Szentán: Jovanović, Bánffy és Glückstahl gyógyszertárak
Somborban: Fehér drogeria
Vel. Bečkereken: Kolarich gyógyszertár, Kovács és Balla drogeriák
Zaječar: Tuner A. gyógyszertár, stb. stb.

8984

Burgonyát,

babot és mindennemü mezőgazdasági terményt legolcsóbban ajánl

Fr. Gorjanc & Cie., Kranj (Slovenija)

Esetleg felvesz **képviselőket** mezőgazdasági termények és **tüzifa** eladására

9365

200

dinár nagy darab festőművészeti könyv

Petrovics: Ujakról és régiekről
Van Gogh levelei
Walden: Expressionizmus
Kállay: Uj magyar piktura

Megrendelhető a **BACSMEGYEI NAPLÓ** könyvosztályában

Gazdaságok és községek részére a legtökéletesebb **raktári, szekér-** és **sertés-,** valamint **komlómérlegeket** gyárt versenyképes áron **J. Sebestyén** mérleggyár **Subotica** Kérjen ajánlatot!

Jóforgalmu vendéglő

a vasutállomással szemben jutányos áron

eladó

azonnal átvehető és bekötözhető. Érdeklődni a tulajdonosnál

Szántó Mihálynál

Vinkovci 9251

Angol és francia **cipőket** mérték után a legmodernebb kivitelben készit

9253

Mezei András

cipészmester

Subotica, Városi székház

Naponta friss

TEAVAJ

és

felvágottak

valamint 4485

Rohicsiviz

s a különféle ásványvizek nagyban és kicsinyben kaphatók

Herzl Vilmos

füszer- és csemegeüzletében Vilsonova ul. 8. Telefon 5—40

ELŐNYOMDÁT

MODERNÜL FELSZERELVE, LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT

Leopold Sámuel

előnyomda berendezési gyára

4852 **Senta**

25% Háztartások 25%

és iparosok figyelmébe!

Lakk- és festékáru detailosztályunk átszervezése folytán az összes raktáron levő lakk- és festék-áru cikkek árait

25%-kal

leszállitottuk. Mindenki saját érdekében használja fel ezen ritka kedvező alkalmat, hogy szükségletét elsőrangu

padlólakk,
firnis,
butorlakkok,
fehér és szines emaillakk,
olajfesték minden szinben,
ecsetek,
legfinomabb vegyi festékek

és az összes a szakmába vágó festékárukban és festőszerekben beszerezze.

Meg nem felelő árukat kicserélünk!

8507

Készpénz-megtakarítás **25%** **KLEIN GÉZA és FIAI** SUBOTICA Készpénz-megtakarítás **25%**

„JUGOPROTEZIA" ZEMUN

KÉSZIT:

Mülábakat és mükarokat

Ortopéd apparátusokat beteg vagy korcs és görbe végtagokra

Ortopéd füzőt ferde és görbenövésü testrészekhez

Különféle kötőket és bandázsokat az alsó test különböző elváltozásaihoz. Sülyedés, sérv és köldöknek

Hygenikus füző a test formálására és füzésére. Az összes cikkeket az egészség ápolásához és a betegség gyógyitásához. Speciális kidolgozásu! Minden orvosi felügyelet mellett. — Orvosi rendelők és kórházi berendezések. Kivitel tekintetében ugy a külföldön, mint a belföldön konkurrencia nélkül.

Garantált vegytiszta 80% Ecetsav

és mindennemü füszer- és csemegeárukat legolcsóbban

Kovács és Gelányinál

2838 **kapható. Rudić-kitérő. Telefon 8-45**

---

5 VILLAPARCELLA

A Fruska-Gora hegység pormentes és legszebb völgyében, fenyő-, dió- és hársfákkal beültetve,

olcsón eladó

Kavics és homok az épitéshez a helyszinen van. A közlekedést a kamenicai hajóhoz a villatulajdonosok számára lebonyolitja alulirott és kivánt felvilágositással szolgál

Schwarz József Novisad, Hal-tér 11. szám

Nyaraló

A forgalmas Irig-i turista országut mentén, Kamenica község (Szerém-megye) közelében

olcsón eladó

A villa hat emeleti szobából áll, bőséges mellékhelyiségekkel a földszinten, ezenkivül egy gazdasági épület 2 szobával, konyhával és speizzal.

A nyaraló egy kb. két holdnyi, öreg, árnyas parkban fekszik, a zbó patak partján, mely fürdésre is használható.

A birtok nem nagy befektetéssel rentabilis nyaraló szállodává alakitható át, mivel a bácskai városok és Novisad közelében fekszik, mellyel egyóránként közlekedő rendszeres hajójárat által élénk összeköttetésben áll.

Közelebbi megtudható

Schwarz Józsefnál Novisad, Ribnji trg 11. sz.

Saját iskola-készitésü **akta-táskák**

bőrből és vászonból, valamint **ridikülök** legolcsóbban csakis a készitőnél kaphatók:

Schlager Henrik, Subotica

speciális böröndös és bőráru-kereskedése, Aleksandrova ul.

3074

Veszünk

2 drb félvér fedező mént

(anglo-arabsokat is) 3-tól 6 évesig. Ajánlatokat lehetőleg fényképpel, a magasság és szin megadásával, valamint ármegjelöléssel: **Rössler,** Pestszentlőrinc, Horváth Lajos-u. 18. (Magyarország)

9361

PAPPNÉ

kozmetika és manikürszalon, Paja Kujundžićeva (Wesselényi ut) 3

Törvényileg védett valódi Pompadour kenőcs mely egyedüli biztos ártalmatlan szer a szeplők, májfoltok és pattanások ellen. Árusitás és postai szétküldése utánvéttel

9263

A legesélyesebb próba

bevásárló is meggyőzi Önt arról, hogy a legjobb és legolcsóbb

bort, pálinkát, rumot, likört, cognacot málnát,

valamint valódi főzött

esencet

csakis 9154

Klopfer Sándor

ujonnan megnyilt szeszüzletében szerezheti be. Jelašićeva ul. 5. (Weisz kalapüzlet mellett)

KOPILOVICS BALÁZS

szücs,

SUBOTICA, SUDAREVIC UL. 2

Ajánlja legjobb minőségü szőrmeit, valamint mindenféle szőrmeáruját

Szőrmejavitások garancia mellett szakszerüen és olcsón eszközöltetnek

8063

Garantált valódi

kitünő minőségü, saját készitésü, kiállitáson dip'omával és éremmel kitüntetett **teavaj, félementhali sajt,** különféle **trappista sajtok, préselt tejfel** stb. kapható nagyban s kicsinyben a Ruska mlekaraban, Vilsonova 20., a főpostával szemben

9341

Buzánál kizárólag

PORZOL

porpácolószert használjon.

Az előirt pácolási eljárás pontos betartása egyenletes gyors kelést, üszögmentességet, terméstöbbletet biztosit.

Rozs, árpa, zabnál

HIGOSAN

nedves csávázószert használjunk.

NÖVÉNYVÉDELEM KAŠTEL

Francia, holland, dán, svájci, osztrák, román, cseh stb. hivatalos intézetek által is elismerve. Ezeket a szereket a topcsideri Vizsgáló és Ellenőrző Állomás kipróbálta és a Földmivelés- és Vizügyi Minisztérium 31863/4. szám alatt engedélyezte a szerek gyártását és forgalombahozatalát.

KAŠTEL tvornica kemijsko-farmaceutskih proizvoda d. d., KARLOVAC

Novisadi lerakat Wilsonov trg 6

Novisadi rendelések cimzése:
„KAŠTEL" D. D. Novisad
Postafiók 4